

Quickscan jeugdhulp

Rapport
Rekenkamercommissie Huizen



Inhoud

Samenvatting, beantwoording centrale onderzoeksvraag, conclusies en aanbevelingen	1
Hoofdstuk 1 Het onderzoek	6
1.1 Doelstelling onderzoek	6
1.2 Onderzoeksvragen	6
1.3 Onderzoeksmethoden	7
Hoofdstuk 2 Overzicht van het stelsel	9
2.1 Nieuw jeugdhulpstelsel	9
2.2 Recente onderzoeken	11
Hoofdstuk 3 Beleid	14
3.1 Lokaal beleid	14
3.2 Regionaal beleid	18
Hoofdstuk 4 Organisatie en uitvoering	22
4.1 Toegang tot jeugdhulp	22
4.2 Organisatie van de uitvoering: het team van consultants	23
4.3 Het Consultatie en Adviesteam (CenA team)	24
4.4 Jeugd en Gezin	25
Hoofdstuk 5 Uitgaven	27
5.1 Uitgaven Jeugd	27
5.2 Uitgaven per type jeugdhulp	28
5.3 Benchmarkanalyse van Significant	30
Hoofdstuk 6 Aantallen	31
6.1 Aantal jeugdzorgtrajecten	31
6.2 Verwijzers jeugdzorgtrajecten	33
Hoofdstuk 7 Informatievoorziening aan de raad	35
Hoofdstuk 8 Blik op de toekomst	37
8.1 Elkaar vinden	37
8.2 De toegang	37
8.3 Preventie en vroegsignalering	38
8.4 Financiering	38
8.5 Kansen en tips	39
Hoofdstuk 9 Beantwoording van de onderzoeksvragen	39

Bijlage 1	Cijfermatige analyse aantallen jeugdzorg	51
Bijlage 2	Documentenoverzicht	71
Bijlage 3	Bronnenlijst	73
Bijlage 4	Lijst van geïnterviewde personen	74
Bijlage 5	Aanwezigen workshop 1 oktober 2019	75

Dit document (inclusief eventuele bijlagen) is opgesteld door BMC en de (auteurs)rechten met betrekking tot de inhoud en het format van dit document berusten bij BMC. Dit document is uitsluitend bedoeld voor gebruik door de opdrachtgever en mag niet worden gepubliceerd of aan anderen ter beschikking worden gesteld zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van BMC.

Samenvatting, beantwoording centrale onderzoeksvraag, conclusies en aanbevelingen

Samenvatting

Op 1 januari 2015 is de Jeugdwet in werking getreden. Sindsdien zijn gemeenten verantwoordelijk voor bijna alle hulp aan en zorg voor kinderen, jongeren en hun ouders bij alle opgroei- en opvoedproblemen (uitzonderingen daarop zijn somatische en langdurige zorg). Gemeenten bepalen zelf hoe zij het jeugdhulpbeleid lokaal inrichten. De Rekenkamercommissie Huizen wilde graag weten op welke manier en met welke resultaten de gemeente Huizen het jeugdhulpbeleid heeft ingericht en heeft daarom besloten een quickscan te laten uitvoeren.

De quickscan geeft een overzicht van het jeugdhulpbeleid in de gemeente Huizen. Beleids- en uitvoeringskeuzes zijn in beeld gebracht, samen met recente ontwikkelingen en resultaten, inclusief cijfermatige gegevens over het gebruik en de kosten van de jeugdhulp. Ook biedt de quickscan inzicht in de uitdagingen voor de toekomst.

Uit de quickscan blijkt dat de met de Jeugdwet beoogde transformatie rondom de ondersteuning van jeugdigen en gezinnen in de gemeente Huizen nog niet is gerealiseerd. Dit geldt voor het merendeel van de gemeenten, zo blijkt uit de eerste landelijke evaluatie van de Jeugdwet uit 2018. De gemeente Huizen heeft de jaren na de transitie hard gewerkt aan het opbouwen van een stevige basis. Vanuit die basis wordt nu gewerkt aan de beoogde transformatie. De resultaten uit de evaluatie zijn voor de Regio Gooi en Vechtstreek, waar Huizen deel van uitmaakt, aanleiding geweest voor het opstellen van het Transformatieplan 2019-2020 *Zorg voor de Jeugd*.

Ook het nieuwe, lokale beleidsplan sociaal domein 2019-2022 is gericht op het realiseren van de beoogde transformatie. Jeugdhulp maakt onderdeel uit van dit plan. Voor jeugdhulp geldt dat de sociale basis wordt versterkt en dat veilig, gezond en kansrijk opgroeien wordt gestimuleerd. Dit gebeurt door het ondersteunen van opvoedvaardigheden en het versterken van het opgroei-klimaat. Het is nog niet mogelijk om te zeggen of de plannen de beoogde transformatie ook daadwerkelijk mogelijk maken, omdat beide plannen van recente datum zijn.

Het realiseren van de transformatie is van groot belang, omdat we zowel landelijk als in de gemeente Huizen zien dat het aantal jeugdzorgtrajecten toeneemt. In het eerste half jaar van 2015 had Huizen 23 jeugdzorgtrajecten per 1.000 inwoners. Eind 2018 waren er 26,2 jeugdzorgtrajecten. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat de gemeente Huizen vergeleken met gemeenten van dezelfde grootteklasse minder jeugdzorgtrajecten heeft. Vergeleken met andere gemeenten in de regio heeft Huizen de meeste jeugdzorgtrajecten. In de gemeente Huizen heeft 8,3% van de jongeren jeugdzorg. In de gesprekken is hiervoor als mogelijke verklaring gegeven dat de populatie in Huizen anders is dan elders in de regio.

De uitgaven aan individuele voorzieningen voor jeugdhulp stijgen; ten opzichte van 2016 zijn de uitgaven in 2018 met 38% toegenomen. Dit leidde in 2018 tot een tekort op Jeugd van 11% ten opzichte van de begroting. In totaal gaat het om € 803.506. De uitgaven aan jeugdhulp zijn zowel in 2017 als in 2018 de grootste kostenpost. Hieronder vallen sinds 2018 de volgende vormen van jeugdhulp: jeugd- en opvoedondersteuning (de provinciale jeugdzorg) en de basis en specialistische Jeugd GGZ. Tussen 2017 en 2018 zijn deze uitgaven met 63% toegenomen van € 2.319.360 in 2017 tot € 3.786.474 in 2018. In 2018 was er op deze post een tekort van 8% ten opzichte van de begroting.

Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft een benchmarkanalyse laten uitvoeren naar de ontwikkeling van de uitgaven aan jeugdhulp sinds de transitie. In totaal zijn 26 gemeenten onderzocht, waaronder Huizen. Uit het rapport blijkt dat de gemeente Huizen ten opzichte van de inkomsten van het Rijk in 2016 een tekort had van 3%, in 2017 van 18,9% en in 2018 van 24,9%. De gemeente Huizen zet sinds de transitie dus zelf extra middelen in. De uitgaven per unieke cliënt zijn lager vergeleken met de andere onderzochte gemeenten in Huizen. In Huizen zijn met name de uitgaven voor de toegang gestegen. In het rapport wordt ook aangegeven dat het maken van een financiële analyse naar de oorzaak van de stijging van de kosten van de toegang lastig is, omdat de gemeente Huizen een integrale begroting sociaal domein heeft. Hierdoor is het niet mogelijk om de kosten voor de toegang van Jeugd inzichtelijk te maken.

Aan de raad wordt twee keer per jaar gerapporteerd over de dienstverlening in het sociaal domein. Dit gebeurt één keer in de vorm van een uitgebreide rapportage over het hele jaar. Daarnaast ontvangt de raad jaarlijks een rapportage na de eerste helft van het lopende jaar met daarin een doorkijk naar de verwachte omvang van dienstverlening aan het eind van het jaar. In deze rapportages is informatie opgenomen over de uitgaven aan individuele voorzieningen. Er is geen sprake van een totaaloverzicht, waarin ook de uitgaven aan het voorliggend veld en de kosten voor de uitvoering zijn meegenomen.

De gemeente Huizen werkt met een dienstverleningsmodel waarin de eigen kracht en regie van de inwoners centraal staan. De inwoner krijgt één contactpersoon (een procesregisseur) aangewezen, die alle levensdomeinen van de inwoner behartigt. De disciplines voor jongeren tot 27 jaar zijn ondergebracht in één team. Jeugdhulpconsulenten stellen met de jeugdige/het gezin een plan van aanpak op. De jeugdhulpconsulent verwijst naar de aangewezen vorm van ondersteuning of hulp en ziet erop toe dat het plan wordt uitgevoerd zoals de bedoeling is. Vanuit het team zijn twee jeugdhulpconsulenten aangesloten bij de Zorg Advies Teams op de scholen. Zij onderhouden ook het contact met Jeugd en Gezin Gooi en Vechtstreek, een belangrijke maatschappelijke samenwerkingspartner voor de gemeente Huizen. Jeugd en Gezin heeft de opdracht gekregen om bij te dragen aan de doelen uit de programmalijn Jeugd en Gezin van de regio door de rol van spin in het web op zich te nemen om zo de verbinding in het voorliggend veld te versterken. Uit de gesprekken en de interactieve bijeenkomst is naar voren gekomen dat het versterken van deze verbinding door partijen als een grote uitdaging wordt gezien en als randvoorwaarde voor het realiseren van de beoogde transformatie.

Tijdens de interactieve bijeenkomst met maatschappelijke partners, raadsleden en ambtenaren zijn kansen en tips geformuleerd om de transformatie te bevorderen. Een belangrijk punt dat hierin naar voren is gekomen, is het versterken van de verbinding, niet alleen tussen professionals, maar ook tussen professionals en vrijwilligers. Daarnaast is onder meer aangegeven dat het belangrijk is om zichtbaar te zijn op de plek waar de vraag ligt, omdat er goede ervaringen zijn met het werk van de jeugdhulpconsulenten op scholen. Het wordt wenselijk geacht om te kijken of er mogelijkheden zijn om dit te verbreden naar andere voorzieningen.

Tijdens het onderzoek zijn onderstaande kansen, bedreigingen, sterktes en zwaktes naar voren gekomen.

Kansen	Bedreigingen
• Versterken van de verbinding en samenwerking met het voorliggend veld. • Versterken van de verbinding tussen professionals en vrijwilligers. • Intensiveren van samenwerking met huisartsen. • Onderzoeken van mogelijkheden voor andere financieringsvormen.	• Stijgende trend individuele voorzieningen. • Stijgende uitgaven. • Risico op verdere tekorten als transformatie niet wordt gerealiseerd.
Sterktes	Zwaktes
• Organisatie van de toegang. • Laagdrempeligheid van de toegang. • Aansluiting van consulenten bij scholen en Jeugd en Gezin. • Minder individuele voorzieningen dan gemeenten in dezelfde grootteklasse. • Start van pilots om dichterbij de samenleving te gaan werken. • Gesprekken vanuit het Team kwaliteit over de zwaarte van de pakketten die worden ingezet.	• De beoogde transformatie is nog niet gerealiseerd. • Monitoring van de transformatie is lastig door ontbreken van totaaloverzicht.

Beantwoording centrale onderzoeksvraag

Hoe ziet het jeugdzorgbeleid in Huizen eruit, hoe vervult de raad haar kaderstellende en controlerende rol en wat zijn de belangrijkste beleidsmatige vragen waar de raad een sturende rol zou kunnen oppakken?

Het lokale en regionale beleid is actueel en gericht op het realiseren van de transformatiedoelen. De focus van het beleid ligt dan ook op preventie, vroegsignalering en de versterking van de verbinding in het voorliggend veld om zo een verschuiving van zware naar lichtere vormen van hulp te bewerkstelligen. De raad heeft dit beleid vastgesteld en is in een vroegtijdig stadium betrokken bij het opstellen van het beleid, onder meer in de vorm van informatieavonden. Met het lokale beleidsplan sociaal domein 2019-2022, het regionale transformatieplan 2019-2020 *Zorg voor de Jeugd* en de regionale transformatieagenda is een goede basis gelegd voor de realisatie van de transformatiedoelen. Het is nu wel zaak om de stap van denken (het formuleren van beleid) naar doen te maken. Zo moet het lokale beleidsplan nog worden uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma.

Het realiseren van de beoogde transformatie is een grote uitdaging voor gemeenten. Daarom is het van belang dat de raad vanuit haar controlerende rol de voortgang van de transformatie monitort. De stijgende trend in de ontwikkeling van de uitgaven aan jeugdhulp de afgelopen jaren, het tekort op jeugdhulp ten opzichte van de begroting in 2018 en de tekorten ten opzichte van de inkomsten van het Rijk voor jeugdhulp in jaren 2016-2018 maken de hierboven genoemde verschuiving ook in financieel opzicht van belang. Sturing van de raad op de financiën is noodzakelijk. Niet alleen op de uitgaven per type jeugdhulp, maar bijvoorbeeld ook op uitgaven voor de uitvoering en het voorliggend veld. Een totaaloverzicht op het dossier Jeugd is hiervoor benodigd.

Tijdens de interactieve bijeenkomst met maatschappelijke partners, raadsleden en ambtenaren zijn kansen en tips geformuleerd. De raad kan een sturende rol oppakken door het college te vragen om deze kansen en tips in de praktijk verder te onderzoeken.

Conclusies

Het lokale en regionale beleid is actueel en gericht op het realiseren van de transformatiedoelen. De focus van het beleid ligt dan ook op preventie, vroegsignalering en de versterking van de verbinding in het voorliggend veld om zo een verschuiving van zware naar lichtere vormen van hulp te bewerkstelligen. De raad heeft dit beleid vastgesteld en is in een vroegtijdig stadium betrokken bij het opstellen van het beleid, onder meer in de vorm van informatieavonden. Met het lokale beleidsplan sociaal domein 2019-2022, het regionale transformatieplan 2019-2020 *Zorg voor de Jeugd* en de regionale transformatieagenda is een goede basis gelegd voor de realisatie van de transformatiedoelen. Het is nu wel zaak om de stap van denken (formuleren van beleid) naar doen te maken. Zo moet het lokale beleidsplan nog worden uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. De raad moet hierbij een sturende rol pakken.

Het realiseren van de beoogde transformatie is een grote uitdaging voor gemeenten. Daarom is het van belang dat de raad de voortgang van de transformatie monitort. De stijgende trend in

de ontwikkeling van de aantallen individuele voorzieningen en de uitgaven voor Jeugd, het tekort ten opzichte van de begroting in 2018 voor Jeugd en de tekorten ten opzichte van de inkomsten van het Rijk voor Jeugd in de jaren 2016-2018 maken de hierboven genoemde verschuiving ook in financieel opzicht van belang. Sturing van de raad op de financiën rond Jeugd is noodzakelijk. Niet alleen op de uitgaven per type jeugdhulp, maar bijvoorbeeld ook op uitgaven voor de uitvoering en het voorliggend veld. Een totaal overzicht voor Jeugd is hiervoor benodigd. In dit overzicht moeten niet alleen de financiën in zijn geheel aan de orde komen, maar ook de resultaten en de effecten van de activiteiten van partijen in het voorliggend veld zoals Jeugd en Gezin en Versa Welzijn, die van de gemeente Huizen een bestuursopdracht hebben gekregen.

In de interactieve bijeenkomst met maatschappelijke partners, raadsleden en ambtenaren zijn acht kansen en tips geformuleerd. De raad kan een sturende rol oppakken door het college te vragen om deze kansen en tips verder te onderzoeken.

Aanbevelingen

- Met het lokale beleidsplan sociaal domein 2019-2022, het regionale transformatieplan 2019-2020 *Zorg voor de Jeugd* en de regionale transformatieagenda is een goede basis gelegd voor de realisatie van de transformatiedoelen. Het is nu wel zaak om de stap van denken (formuleren van beleid) naar doen te maken. Zo moet het lokale beleidsplan nog worden uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. Vraag het college om een uitvoeringsprogramma op te stellen.
- Monitor de voortgang van de transformatie. Voor het monitoren van de transformatie is het noodzakelijk in beeld te krijgen of er een verschuiving van zware naar lichtere vormen van hulp plaatsvindt. Dit begint met inzicht in het aantal en het type individuele voorzieningen die worden verstrekt en de uitgaven aan deze voorzieningen. Daarnaast is er inzicht nodig in de uitgaven aan de uitvoering en aan de activiteiten van partijen in het voorliggend veld. Tot slot is het van belang om zicht te krijgen op de resultaten en de effecten van de activiteiten van deze partijen. Kortom, een totaaloverzicht op Jeugd. Vraag het college om de raad twee keer per jaar een totaaloverzicht te verstrekken.
- Vraag het college om de kansen en de tips uit de interactieve bijeenkomst verder te onderzoeken.

Het onderzoek

1.1 Doelstelling onderzoek

Op 1 januari 2015 is de Jeugdwet in werking getreden. Sindsdien zijn gemeenten verantwoordelijk voor bijna alle hulp aan en zorg voor kinderen, jongeren en hun ouders bij alle opgroei- en opvoedproblemen (uitzonderingen daarop zijn somatische en langdurige zorg). Gemeenten bepalen zelf hoe zij het jeugdhulpbeleid lokaal inrichten. Zij organiseren de toegang tot de jeugdhulp; op bepaalde terreinen in samenspraak met andere gemeenten. Ook kopen gemeenten afzonderlijk of in regionaal verband hulp in bij instellingen voor jeugd- en opvoedhulp, Gecertificeerde Instellingen en gespecialiseerde aanbieders.

De Rekenkamercommissie Huizen wil graag weten op welke manier en met welke resultaten de gemeente Huizen het jeugdhulpbeleid heeft ingericht. De Rekenkamercommissie heeft daarom besloten een quickscan te laten uitvoeren naar het jeugdhulpbeleid in de gemeente Huizen.

De quickscan geeft een overzicht van het jeugdhulpbeleid in de gemeente Huizen. Beleids- en uitvoeringskeuzes zijn in beeld gebracht, samen met recente ontwikkelingen en resultaten, inclusief cijfermatige gegevens over het gebruik en de kosten van de jeugdhulp. Ook biedt de quickscan inzicht in de uitdagingen voor de toekomst.

1.2 Onderzoeksvragen

De centrale onderzoeksvraag luidt:

Hoe ziet het jeugdzorgbeleid in Huizen eruit, hoe vervult de raad haar kaderstellende en controlerende rol en wat zijn de belangrijkste beleidsmatige vragen waar de raad een sturende rol zou kunnen oppakken?

De Rekenkamercommissie onderscheidt bij de quickscan twee onderdelen:

- Het in kaart brengen van feitelijke informatie over de jeugdhulp in Huizen.
- Inzicht in uitdagingen voor de toekomst.

De hoofdvraag is uitgewerkt in onderstaande deelvragen.

Feitelijke informatie

1. Hoe ziet het beleid van de gemeente eruit? Welke kaders heeft de gemeente vastgesteld?
2. Op welke wijze is het beleid vertaald naar de praktijk (privacyprotocollen, werkprocessen, handboeken, et cetera)?
3. In hoeverre worden de transformatiedoelstellingen behaald?
4. Wat zijn de ervaringen van maatschappelijke partners met het beleid en de daaruit voortvloeiende werkwijze?
5. Hoe is de uitvoering geregeld?
6. Hoe ziet het proces eruit: van melding tot zorg?
7. Hoe is de toegang tot jeugdhulp georganiseerd en welke rol vervult Jeugd en Gezin hierin?
8. Wat is de stand van begroting en uitgaven?

9. Hoe ziet het zorggebruik in de gemeente eruit (aantallen en type trajecten en bijbehorende kosten)?
10. Wat is de ontwikkeling sinds 2015?
11. Hoe verhoudt het gebruik van jeugdzorg zich tot andere gemeenten?
12. Op welke wijze wordt de raad geïnformeerd over de uitvoering van de Jeugdwet (tijdig, duidelijk, volledig)?
13. Hoe vervult de raad haar kaderstellende en controlerende rol bij dit onderwerp? En hoe wordt zij door het college in staat gesteld te sturen?
14. Hoe worden de taken die bij de Regio Gooi en Vechtstreek zijn belegd gemonitord, geëvalueerd en op welke wijze vindt hierover terugkoppeling plaats aan de raad?

Uitdagingen voor de toekomst

15. Wat zijn de sterktes en zwaktes en kansen en bedreigingen van het jeugdzorgbeleid in de gemeente? (Daarbij ligt de focus op strategisch en tactisch niveau/de beleidskaders en politieke keuzes.)
16. Wat zijn de vijf grootste inhoudelijke uitdagingen rondom de jeugdzorg in de gemeente waar de gemeenteraad zich over zou moeten uitspreken?

1.3 Onderzoeksmethoden

Voor het verzamelen van de benodigde informatie en het beantwoorden van de onderzoeksvragen hebben we verschillende onderzoeksmethoden gebruikt.

Documentenstudie

Eerst hebben we een documentenstudie uitgevoerd. Een complete lijst van de bestudeerde documenten is opgenomen in bijlage 2. Op basis van de documentenstudie zijn topiclists opgesteld voor de interviews met betrokkenen.

Data-analyse

Naast de documentenanalyse hebben we gebruikgemaakt van open data van het CBS die beschikbaar zijn op het gebied van de jeugdhulp. Dit zijn onder andere gegevens over verwijzers, zorggebruik en type jeugdhulp. Op basis van deze gegevens is een overzicht gemaakt met een aantal kenmerken van het zorggebruik in de gemeente Huizen in de afgelopen jaren. Een overzicht van de geanalyseerde data is opgenomen in bijlage 3.

Interviews met betrokkenen

Voor verdieping en nadere duiding hebben we vervolgens acht interviews gehouden. We hebben gesprekken gevoerd met medewerkers van de ambtelijke organisatie, het voorliggend veld, een vertegenwoordiging van de gemeenteraad en de portefeuillehouder. De complete lijst van geïnterviewde personen is te vinden in bijlage 4. Voor de interviews hebben we topiclists gehanteerd. Van alle gesprekken is een verslag gemaakt dat ter verificatie is voorgelegd aan de gesproken personen.

Interactieve bijeenkomst

In oktober 2019 is een interactieve bijeenkomst met maatschappelijke partners over het jeugdveld in Huizen georganiseerd om de uitdagingen en kansen voor de toekomst in kaart te brengen. In bijlage 5 is een lijst van aanwezige organisaties opgenomen.

Overzicht van het stelsel

In dit hoofdstuk zetten we kort uiteen hoe het nieuwe jeugdstelsel eruit ziet en welke taken bij gemeenten liggen.

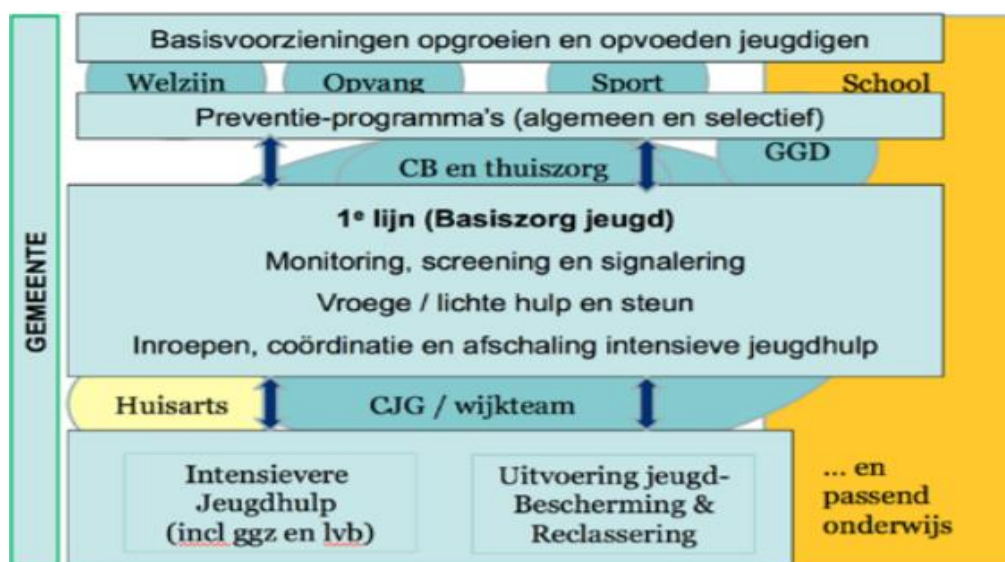
2.1 Nieuw jeugdhulpstelsel

Op grond van de Jeugdwet zijn gemeenten sinds januari 2015 verantwoordelijk voor alle jeugdhulp. In het oude systeem was het jeugdhulpstelsel te versnipperd, schoot de samenwerking rond gezinnen soms tekort, was de druk op de gespecialiseerde zorg te groot, werd afwijkend gedrag te snel gemedicaliseerd, bleven de uitgaven stijgen en was er soms sprake van overbehandeling én onderbehandeling.¹

De nieuwe Jeugdwet moet leiden tot:

1. Preventie en uitgaan van eigen verantwoordelijkheid.
2. Demedicaliseren (het verschuiven van zwaardere naar lichtere vormen), ontzorgen en normaliseren.
3. Eerder de juiste hulp op maat bieden, zo dichtbij mogelijk.
4. Integrale hulp: één gezin, één plan, één regisseur.
5. Ruimte voor de professional/verminderen regeldruk.

De Jeugdwet heeft tevens gezorgd voor een nieuw stelsel. Samen met de jeugdgezondheidszorg (JGZ), het jeugd-/schoolmaatschappelijk werk en de ondersteuning bij opvoeden en opgroeien is de gemeente verantwoordelijk voor bijna alle hulp aan en ondersteuning van jeugdigen en hun ouders (uitzonderingen daarop zijn somatische en langdurige zorg).

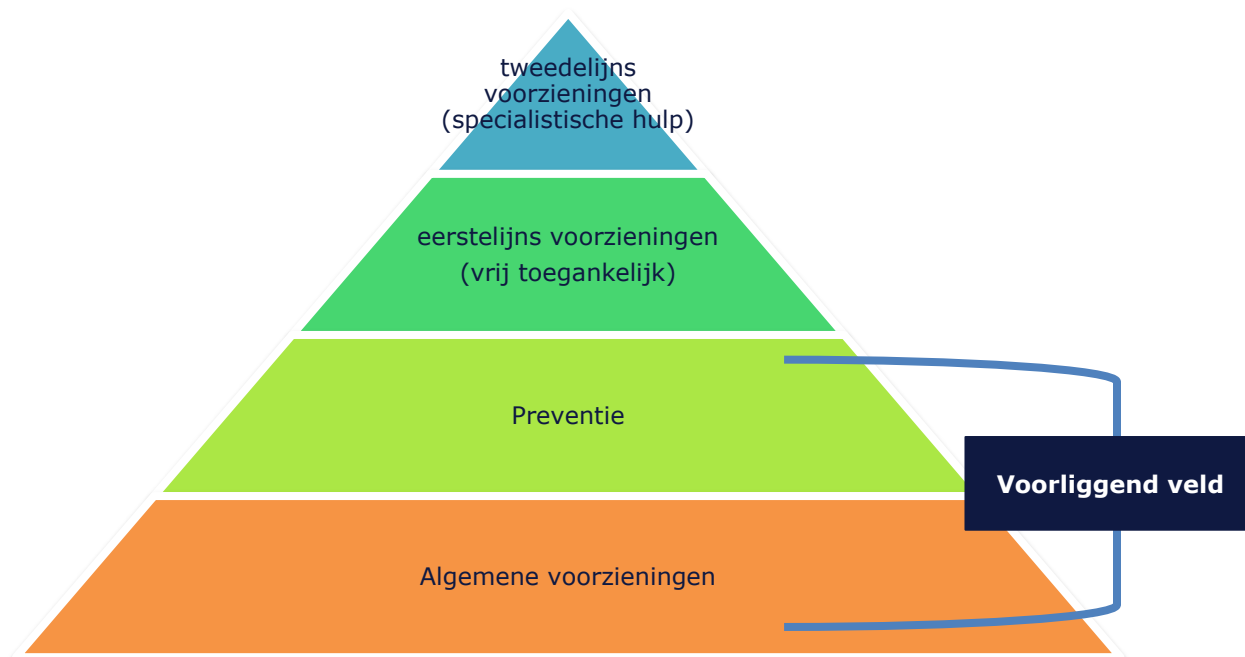


Figuur 1 Schematische weergave nieuwe stelsel²

¹ De Kinderombudsman: 'De zorg waar ze recht op hebben. Onderzoek naar de toegang tot en de kwaliteit van de jeugdhulp na de decentralisatie.'

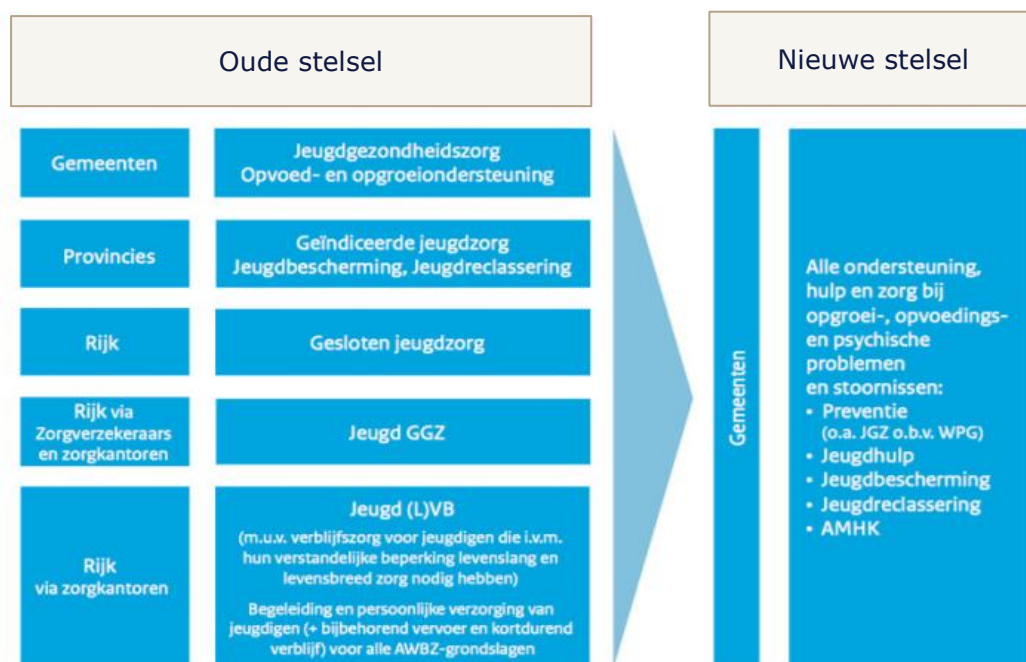
² Nederlands Jeugd Instituut.

Jeugdhulp wordt veelal ingedeeld in verschillende niveaus van ondersteuning, de zogenaamde ondersteuningspiramide (zie figuur 2). Als eerste zijn er de **algemene voorzieningen** zoals de kinderopvang, scholen, sportverenigingen, jeugdhonken, et cetera. Als tweede is er de **preventie** zoals vroegschoolse educatie, landelijke en lokale campagnes en welzijnswerk. De eerste twee lagen kunnen tot het zogenaamde voorliggend veld worden gerekend. Daarna volgen de **eerstelijns voorzieningen**. Hiertoe behoren de GGD, Jeugd en Gezin met korte consultatie, de huisarts, Veilig Thuis en schoolmaatschappelijk werk. De eerstelijns voorzieningen zijn belangrijk omdat hier signalering plaatsvindt en er vroegtijdig lichte hulp kan worden geboden. De bovenste laag bestaat uit de intensievere, specialistische jeugdhulp, ook wel **tweedelijns voorzieningen** genoemd. Deze hulp is niet vrij toegankelijk: er is een beschikking of een verwijzing van een arts nodig om deze hulp te ontvangen.



Figuur 2 Piramide jeugdhulp

De taken van gemeenten in het nieuwe stelsel zijn weergegeven in figuur 3.



Figuur 3 Taken vanuit de Jeugdwet

Gemeenten bepalen zelf hoe zij de jeugdzorg lokaal inrichten. Daarvoor moet onder meer het volgende georganiseerd worden:

1. Vertaling van de Jeugdwet naar lokaal beleid, met daarin aandacht voor het opvoedkundig klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen en kinderopvang.
2. Toegang tot jeugdhulp organiseren en beleidsregels/verordeningen opstellen.
3. Contracteren/inkopen jeugdhulp bij zorgaanbieders, inclusief contractmanagement.
4. Administratieve organisatie (beschikkingen, afhandeling facturaties, monitoring).

2.2 Recente onderzoeken

In deze paragraaf geven we een korte samenvatting van twee recente onderzoeken naar (de uitvoering van) de Jeugdwet. Daarmee plaatsen we de bevindingen in de gemeente Huizen in een bredere context.

Evaluatie Jeugdwet 2018

In 2018 heeft de eerste evaluatie plaatsgevonden van de Jeugdwet.³ Uit deze evaluatie blijkt dat de transitie inmiddels is gelukt; de rijkstaken zijn overgedragen aan gemeenten. *‘De veranderingen sinds invoering van de Jeugdwet zijn vooral te kenmerken als transitie; de gewenste transformatie, gericht op de realisatie van de doelen van de wet, moet grotendeels nog vorm krijgen.’*

³ Eerste evaluatie Jeugdwet: na transitie nu de transformatie, 2018, Den Haag, ZonMw.

Uit deze evaluatie van de Jeugdwet door ZonMw komen een aantal aandachtspunten naar voren. Hieronder beschrijven we kort een paar belangrijke bevindingen:

- Gemeenten zijn trots op wat ze in een korte tijd bereikt hebben. Tegelijkertijd geeft een redelijk grote minderheid van de gemeenten aan dat zij essentiële zaken nog niet op orde hebben. Dan gaat het bijvoorbeeld over de regie van gemeenten op de samenwerking met en tussen de verschillende organisaties, de toegang tot de jeugdhulp en om het versterken van de positie van de cliënt.
- Over de vraag of er op dit moment al sprake is van een passende toegang tot de jeugdhulp zijn kritische geluiden te horen. Veel ouders in het onderzoek van ZonMw hebben kritiek op de toegang tot de jeugdhulp. Hierbij gaat het onder meer over de deskundigheid van de lokale teams, het vertrouwen hierin van de jeugdhulpaanbieders en om een goede informatievoorziening aan ouders en jeugdigen.
- Een belangrijke aanbeveling is de te besteden aandacht aan het democratisch gehalte⁴ van de lokale gemeente binnen onder andere regionale samenwerking.

Benchmark tekorten jeugdhulp 2019

In het eerste kwartaal van 2019 heeft Significant in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) een benchmarkanalyse uitgevoerd naar de uitgaven aan jeugdhulp.⁵ In dit onderzoek is in 26 gemeenten onderzocht hoe de uitgaven aan jeugdhulp zich hebben ontwikkeld in de periode 2015-2018. De gemeente Huizen is een van de 26 gemeenten die onderzocht zijn. In hoofdstuk 5 gaan we specifiek in op de resultaten van de gemeente Huizen. Ook is onderzocht welke factoren van invloed zijn op de uitgaven aan jeugdhulp en welke mogelijkheden gemeenten hebben om deze uitgaven te beïnvloeden.

Belangrijke bevindingen in dit onderzoek zijn:

- Er is landelijk een stijging waarneembaar van het aantal unieke jongeren dat jeugdhulp ontvangt; ruim een derde van de gemeenten laat een stijging zien van meer dan 10% van het aantal jeugdigen dat hulp ontvangt. Dit geldt zowel voor jeugdhulp geboden door het lokale toegangsteam (wijkteam, gebiedsteam, Jeugd en Gezin, et cetera), als voor ambulante jeugdhulp geboden door zorgaanbieders en jeugdhulp met verblijf.
- De verwachting was dat na de decentralisaties de inzet van jeugdhulp zou afnemen. Dit is dus niet het geval.
- De uitgaven aan jeugdhulp stijgen in de benchmarkgemeenten over het algemeen harder dan de volumegroei in cliëntaantallen. Dat betekent dat de gemiddelde uitgaven per cliënt stijgen.
 - Er is sprake van steeds zwaardere/complexere problematiek, waardoor de uitgaven per cliënt stijgen.
 - Er is in sommige gevallen mogelijk sprake van *upcoding*: er wordt administratief zwaardere hulp ingezet dan noodzakelijk voor de cliënt.
- In veel benchmarkgemeenten is in de periode 2016-2018 ingezet op veranderingen in de toegang, organisatie, inkoop en contractmanagement. Deze voortdurende veranderingen compliceren analyses van de opbrengsten van de ingezette instrumenten.

⁴ Met democratisch gehalte wordt bedoeld hoeveel controle en sturing de gemeenteraad van een individuele gemeente heeft op/kan geven aan de binnen het samenwerkingsverband gemaakte afspraken.

⁵ Benchmarkanalyse van uitgaven Jeugdhulp in 26 gemeenten, 2019, Significant.

- In de benchmarkgemeenten is, als gevolg van de ingezette transformatie, het lokale toegangsteam een steeds belangrijkere verwijzer geworden. De verwijzingen door huisartsen en Gecertificeerde Instellingen nemen af. Er zijn echter grote verschillen zichtbaar tussen gemeenten in de uitvoeringspraktijken.
- Gemeenten die vroegtijdig (dus ruim voor 2015) keuzes hebben gemaakt op het gebied van beleid, sturing en inrichting van het speelveld, en deze keuzes consequent hebben doorgevoerd, hebben beter zicht op de ontwikkeling van de uitgaven, en meer mogelijkheden om bij te sturen.
- Gemeenten ervaren een spanningsveld tussen inhoudelijke doelstellingen van de Jeugdwet en de financiële beheersbaarheid daarvan. Druk op de uitgaven en de politieke roep om 'tekorten op te lossen' bemoeilijken investeringen die op termijn bijdragen aan het realiseren van de gewenste transformatie.

Verder worden door de benchmarkgemeenten de volgende punten genoemd:

- a. Het open einde karakter van de Jeugdwet onder begrensde financiële middelen.
- b. Dichtbij organiseren met als effect een groter bereik van jeugdigen met een ondersteuningsbehoefte.
- c. Keuzevrijheid en eigen verantwoordelijkheid voor de jeugdige of het gezin maakt het lastig voor gemeenten om regie te voeren en het zorggebruik te begrenzen.
- d. Door privacybeperkingen kunnen gemeenten beperkt regie voeren op medische verwijzingen.
- e. Schaalvoordelen door regionale samenwerking versus lokale autonomie in de sturing.

Beleid

In dit hoofdstuk beschrijven we de beleidskaders Jeugd van de gemeente Huizen.

3.1 Lokaal beleid

In het Beleidsplan Sociaal Domein 2015-2018 is beschreven dat er om op lange termijn goede zorg en ondersteuning betaalbaar te houden een ander perspectief op zorg en ondersteuning nodig is én een samenleving (inwoners onderling, bedrijven en organisaties), die zich bewust en actief openstelt voor mensen met een beperking: een *inclusieve* samenleving. In het beleidsplan worden de vier bewegingen toegelicht die noodzakelijk zijn voor deze verandering.

1. Van een focus op het individu naar een betrokken samenleving: stimuleren en ondersteunen dat inwoners weer meer zelf en gezamenlijk vormgeven aan zorg voor elkaar.
2. Van zorg naar oplossingen eerder en dichtbij: met goede signalering en lichte ondersteuning ervoor zorgen dat inwoners met vragen of problemen vaker zelf de draad kunnen oppakken. De sociale wijkteams worden hiervoor ingezet.
3. Van zorg en isolement naar welzijn en participatie: met individuele ondersteuning aansluiten op waar het voor inwoners om gaat: naar vermogen meedoen in onze samenleving. Dat betekent dat individuele ondersteuning zoveel mogelijk in en met de samenleving wordt vormgegeven.
4. Van lokaal denken naar slim samenwerken: voortzetten van de samenwerking met de gemeenten in de regio.

Op 9 mei 2019 heeft de gemeenteraad van Huizen het beleidsplan sociaal domein 2019-2022 vastgesteld. In het nieuwe beleidsplan is de ambitie geformuleerd dat inwoners aan het stuur staan van hun eigen leven, naar vermogen deelnemen aan de Huizer samenleving en hieraan een bijdrage leveren. Wanneer ondersteuning uit het sociale netwerk of vanuit basisvoorzieningen ontoereikend is, kunnen inwoners gebruikmaken van het gemeentelijke vangnet. De inwoner staat centraal en de gemeente Huizen gaat uit van de eigen regie en mogelijkheden van inwoners.

In het beleidsplan zijn de toename aan diversiteit van leefstijlen, mondigheid van inwoners, vergrijzing en ontgroening, professionalisering en specialisering in de zorg en hulpverlening en minder inkomsten en meer uitgaven als trends en ontwikkelingen benoemd. Hieruit is de noodzaak ontstaan om zorg en ondersteuning anders dan voorheen vorm te geven. Het gaat hierbij om toenemend vertrouwen in burgerkracht. In het plan wordt beschreven dat in de gemeente Huizen op het gebied van maatwerkvoorzieningen bijvoorbeeld steeds vaker wordt aangesloten bij wat de hulpvrager wil en samen met zijn sociale netwerk nog kan en dat op het gebied van burgerinitiatieven steeds vaker een faciliterende houding wordt aangenomen.

Daarnaast ziet men een verschuiving van het toekennen van maatwerkvoorzieningen achteraf naar vroegtijdige signalering van risicovolle situaties en tijdige interventie ter voorkoming van zwaardere ondersteuning en zorg. De gemeente Huizen wil de geformuleerde ambities realiseren door te werken aan de basis en door het optimaliseren van maatwerkvoorzieningen.

Voor **jeugdhulp** geldt dat de sociale basis wordt versterkt en dat veilig, gezond en kansrijk opgroeien wordt gestimuleerd. Dit gebeurt door het ondersteunen van opvoedvaardigheden en het versterken van het opgroeklimaat.

Er wordt ingezet op een sterke start en er worden meer uren beschikbaar gesteld voor de gezins- en opvoedcoaches van Jeugd en Gezin. Door preventie en vroegsignalering wil de gemeente Huizen het beroep op duurdere, geïndiceerde zorg voorkomen. Voor het stimuleren van het opgroeklimaat gaat de gemeente Kinderwerk (basisschoolleeftijd) introduceren. Daarnaast zet de gemeente Huizen in op het ondersteunen van jonge mantelzorgers, jongeren die eenzaam zijn, jeugdigen die opgroeien in armoede, LHBTI+-jongeren en wordt een gezonde leefstijl en leefomgeving gestimuleerd.

Verder wordt in het beleidsplan aangegeven dat de regionale strategische agenda uitgevoerd wordt. Voor jeugdhulp gaat het hierbij om verdere vormgeving van de transformatie. Het versterken van de laagdrempelige preventieve voorzieningen voor jeugdigen en ouders wordt gezien als belangrijke lokale opgave om het beroep op jeugdhulp terug te brengen. Samen met de andere gemeenten in de Gooi en Vechtstreek wil de gemeente Huizen werken aan de strategische opgave om ook op de langere termijn zorg te dragen voor een duurzame (boven)regionale infrastructuur van jeugdhulpvoorzieningen, waarin voldoende ruimte aan aanbieders wordt geboden om te innoveren en in te spelen op veranderingen. De gemeentelijke financieringssystematiek moet dit mogelijk maken. Daarbij is het terugbrengen van de administratieve lasten voor aanbieders een belangrijk speerpunt.

Een aantal jeugdhulpconsulenten heeft in gesprekken aangegeven dat zij naar hun mening niet altijd voldoende betrokken worden bij het opstellen van beleidsplannen. De gemeente Huizen heeft echter wel een kernteam jeugdoverleg waar beleid, uitvoering, financiën en bedrijfsvoering vertegenwoordigd zijn. Daarnaast schuiven beleidsmedewerkers maandelijks aan bij de overleggen van de jeugdhulpconsulenten. Verder werkt de gemeente Huizen met werkgroepen, die zich richten op veelvoorkomende problematiek. In deze werkgroepen trekken beleid en uitvoering samen op.

SpiegelTeam-methode

Door de decentralisatie in 2015 kregen gemeenten de kans om beleid en uitvoering naar eigen inzicht vorm te geven. De gemeenten Huizen, Blaricum, Eemnes en Laren (HBEL) kozen voor een gezamenlijk en uniek concept, waarbij niet de wetten centraal staan, maar de inwoner en diens mogelijkheden. Dat leidde tot de zogeheten *SpiegelTeam-methode*. SpiegelTeams zijn teams waarin verschillende disciplines zijn vertegenwoordigd. Of het nu gaat om huishoudelijke hulp, schuldhulpverlening, problemen met de opvoeding of huiselijk geweld, in elk team is de benodigde expertise aanwezig. De inwoner daarentegen heeft contact met slechts één consulent. Ook wanneer er meerdere problemen tegelijk spelen. Eén gezin, één aanpak. Daarbij wordt altijd de vraag gesteld: wat heeft de inwoner nodig?

Door niet te kijken naar waar iemand recht op heeft, maar waar iemand behoefte aan heeft, komt men sneller tot een echte oplossing. Deze werkwijze van HBEL is vastgelegd in het boekje *'Wat is nodig'*.

Dienstverleningsmodel

De gemeente Huizen werkt met een dienstverleningsmodel dat is gebaseerd op een samenhangende dienstverlening binnen het sociaal domein. De gemeente Huizen is onderdeel van de uitvoeringsorganisatie Maatschappelijke Zaken HBEL (Huizen, Blaricum, Eemnes en Laren) die zich richt op Wmo-ondersteuning, jeugdhulp, Participatiewet, leerlingenvervoer en schuldhulpverlening. In het document '*Gemeentelijk dienstverleningsconcept Sociaal Domein van Maatschappelijke Zaken HBEL*' is beschreven hoe dit dienstverleningsmodel is ingericht.

In het dienstverleningsmodel staan de eigen kracht en regie van de inwoner centraal. De ambitie is het inrichten van een effectieve en efficiënte dienstverlening met oog voor alle leefgebieden, waarbij er één aanspreekpunt is en er snel kan worden geschakeld naar de meest passende ondersteuning. De inwoner krijgt één contactpersoon (een procesregisseur) aangewezen die alle levensdomeinen van de inwoner behartigt. Uitgangspunten hierbij zijn: nabijheid, altijd een antwoord, een vlotte afhandeling van vragen, maximaal één doorverwijzing en de regie zoveel mogelijk bij de inwoner zelf.

Om deze ambitie te realiseren, hebben alle inwoners vanaf 1 januari 2017 een vaste consulent/procesregisseur aangewezen gekregen. Samen met de inwoner maakt de consulent een concreet plan van aanpak. Dit plan is digitaal beschikbaar, zodat de inwoner ter voorbereiding op het gesprek met de consulent het plan van aanpak kan invullen en daarmee regie kan voeren over zijn/haar eigen plan. Ook is ingezet op de bereikbaarheid van de afdeling Maatschappelijke Zaken, waarbij een herkenbare toegang met één telefoonnummer, één e-mailadres en één website voor de inwoners van de gemeenten Huizen, Blaricum, Eemnes en Laren voor het hele sociaal domein is gerealiseerd.

Onderdeel van het dienstverleningsconcept is de integrale aanmelding bij de afdeling Maatschappelijke Zaken. Inwoners kunnen zich hier aanmelden voor Wmo-ondersteuning, jeugdhulp, Participatiewet, leerlingenvervoer en schuldhulpverlening. De consulenten van het Advies- & Informatiepunt voeren het eerste gesprek met inwoners die zich hebben aangemeld. Zij doen een brede uitvraag, om vervolgens te kunnen bepalen bij welk team de inwoner wordt ondergebracht.

De afdeling Maatschappelijke Zaken HBEL bestaat uit drie teams:

- Team A – voor inwoners van 27 jaar en ouder. Hieronder vallen het Advies & Informatiepunt, de Wmo-consulenten en de consulenten Participatiewet. De focus ligt op het zo spoedig mogelijk aan het werk krijgen van inwoners.
- Team B – voor inwoners tot 27 jaar. Hieronder vallen Wmo-consulenten, consulenten Participatiewet, jeugdhulpconsulenten en het Interventieteam. Binnen team B wordt extra focus gelegd op inwoners die onder andere zorg mijden en crimineel gedrag vertonen (alle leeftijden). Er werken consulenten die versterkte procesregie uitvoeren (persoonsgerichte aanpak) en medewerkers leerlingenvervoer.
- Team C – voor inwoners van 27 jaar en ouder. Hieronder vallen Wmo-consulenten en consulenten Participatiewet. Hierbij wordt extra focus gelegd op zorg, participatie, schuldhulpverlening en begeleiding.

Binnen de afdeling Maatschappelijke Zaken HBEL zijn de disciplines voor jongeren tot 27 jaar ondergebracht in één team (team B). Hieronder vallen Wmo-consulenten, Participatiewet-consulenten, jeugdhulpconsulenten, interventieconsulenten en medewerkers leerlingenvervoer. Uitgangspunten voor het team zijn korte lijnen, elkaar snel kunnen vinden en een goede dienstverlening bieden, ook als een jeugdige 18 jaar wordt. Als een gezin zich meldt met een vraag over ondersteuning bij het opvoeden en opgroeien van een kind, wordt standaard een jeugdhulpconsulent ingezet als procesregisseur.

Jeugdhulpconsulenten werken met een vaste caseload. Jeugdigen/gezinnen die zich melden bij de gemeente krijgen een vaste consulent aangewezen die met hen een plan van aanpak opstelt. De jeugdhulpconsulent verwijst naar de aangewezen vorm van ondersteuning of hulp en ziet erop toe dat deze wordt uitgevoerd zoals de bedoeling is. Daarnaast werken de jeugdhulpconsulenten integraal, wat inhoudt dat zij verschillende levensgebieden en sectoren betrekken bij het organiseren van en verwijzen naar voorzieningen voor ondersteuning en hulp. Elk plan van aanpak wordt besproken met een collega van een andere discipline.

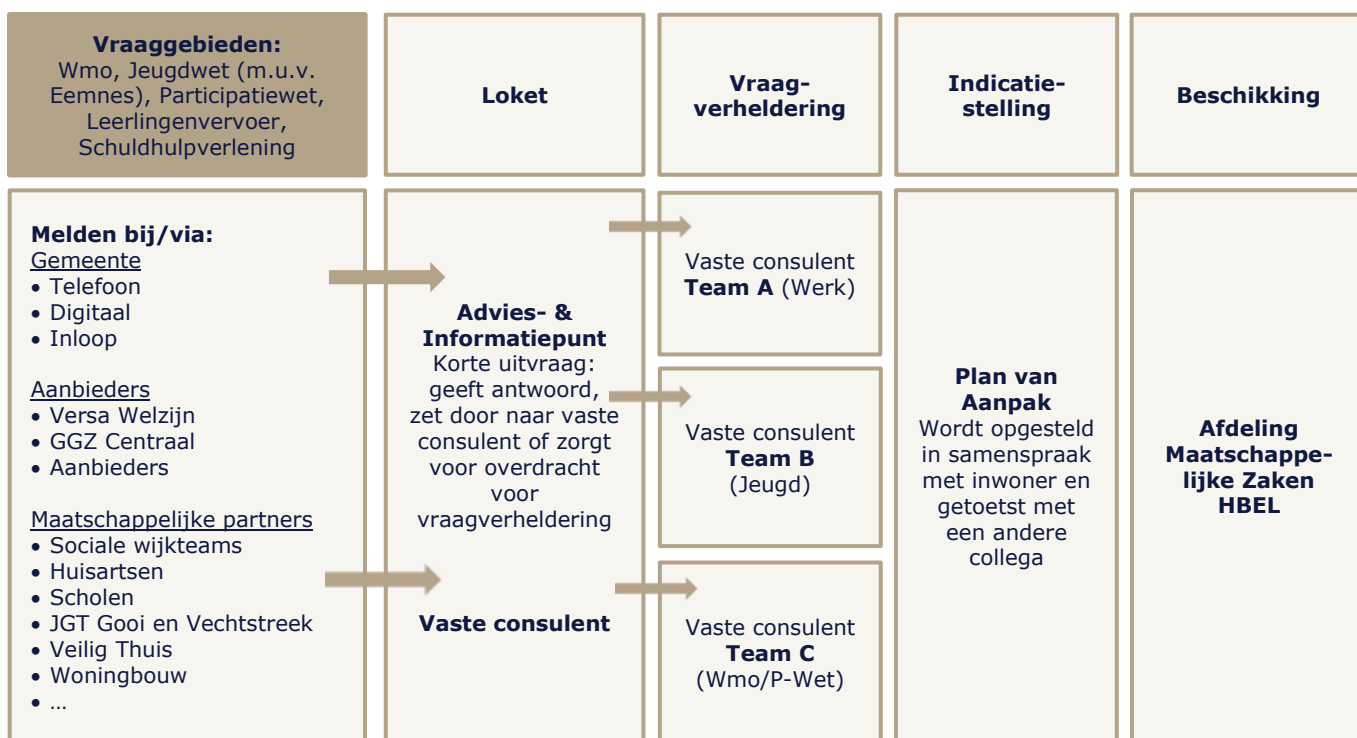
De Rekenkamer BEL heeft in juni 2019 het rapport '*Toegang onder de loep*' uitgebracht. De werkwijze van de afdeling Maatschappelijke Zaken en het hierboven beschreven dienstverleningsconcept komen in dit rapport ook aan de orde, omdat Blaricum, Eemnes en Laren voor de uitvoering van taken in het sociaal domein zijn aangesloten bij de gemeente Huizen.

De afdeling Maatschappelijke Zaken verzorgt voor deze gemeenten de uitvoering van de Wmo, de Jeugdwet, de Participatiewet, het leerlingenvervoer en de schuldhulpverlening. Uitzondering hierop vormt de uitvoering van de Jeugdwet in de gemeente Eemnes. Binnen de afdeling Maatschappelijke Zaken is dus de toegang tot Wmo, jeugdhulp en Participatiewet ondergebracht voor de gemeenten Blaricum en Laren. Voor Eemnes is hier de toegang tot Wmo en Participatiewet ondergebracht.

Over de werkwijze van de afdeling Maatschappelijke Zaken worden in het rapport de volgende conclusies getrokken:

- Inwoners en professionals hebben verschillende mogelijkheden om een melding te doen.
- De keuze voor een centrale rol van het Advies- & Informatiepunt bij nieuwe meldingen werkt goed in de praktijk. De consulenten van het Advies- & Informatiepunt hebben veel kennis en kunde. Daarnaast kennen zij het aanbod van voorliggende voorzieningen goed.
- De afdeling investeert in de aansluiting op en samenwerking met maatschappelijke partnerorganisaties, waardoor de organisaties elkaar sneller weten te vinden of inwoners direct doorverwijzen.
- De wettelijke termijnen voor het opvolgen van meldingen worden gehaald, op de aanvraag voor de rolstoelvoorziening na.
- De ambities uit het Gemeentelijk Dienstverleningsconcept, die hoger zijn dan de wet voorschrijft, worden nog niet altijd behaald.
- Het beleid om met een vaste consulent te werken is een goed uitgangspunt, maar werkt in de praktijk niet altijd.

- De informatievoorziening aan de inwoners is voor verbetering vatbaar. Het gaat hierbij onder meer over de mogelijkheden van het persoonsgebonden budget, de hoogte van de eigen bijdrage en de klachtenprocedure.



Figuur 4 Schematische weergave Maatschappelijke Zaken HBEL

3.2 Regionaal beleid

Een deel van de doelstellingen vanuit de Jeugdwet dient regionaal opgepakt te worden, zoals de inkoop, en een deel kan lokaal worden ingevuld. Op grond van de Jeugdwet, art. 2.8 lid 1 zijn gemeenten in ieder geval verplicht met elkaar samen te werken 'indien dat voor een doeltreffende en doelmatige uitvoering van deze wet aangewezen is.'

De gemeente Huizen is daarom een samenwerking aangegaan met andere gemeenten in de regio (Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdemeren) als Regio Gooi en Vechtstreek met als gezamenlijk doel om een duurzame, gezonde en veilige regio te realiseren voor de inwoners. De samenwerking is in eerste instantie ingevuld door het aangaan van een Regionaal Transitie Arrangement (RTA). Hierbij zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop zorgcontinuïteit wordt gewaarborgd. Vanuit dit RTA is besloten samen te werken op het gebied van jeugdhulp in de regio.

Transformatieplan 2019-2020: Zorg voor de Jeugd Regio Gooi en Vechtstreek

De Regio Gooi en Vechtstreek heeft op 1 oktober 2018 het Transformatieplan 2019–2020 *Zorg voor de Jeugd* vastgesteld. Aanleiding hiervoor waren de resultaten uit de eerste landelijke evaluatie van de Jeugdwet die heeft plaatsgevonden in 2018. Uit deze evaluatie is, zoals in hoofdstuk 2 is beschreven, naar voren gekomen dat de beoogde transformatie rondom de ondersteuning van jeugdigen en gezinnen nog niet is gerealiseerd. In de interviews werd aangegeven dat de gemeente Huizen het in de evaluatie geschetste beeld herkent. De jaren na de transitie is hard gewerkt aan het opbouwen van een stevige basis. Vanuit die basis kan nu gewerkt worden aan de beoogde transformatie.

Het transformatieplan bevat, naast een aantal analyses, een transformatieagenda met doelstellingen en bijbehorende acties en initiatieven. De transformatieagenda 2019-2020 bestaat uit in totaal zeven actielijnen die zijn onderverdeeld in vijf categorieën. Deze zijn als volgt:

1. Betere toegang tot jeugdhulp.
Actielijn 1: Preventie en vroegsignalering.
Actielijn 2: Minder administratie, meer zorg.
Actielijn 3: Minder wachtlijsten en kortere wachttijden.
2. Meer kinderen thuis laten opgroeien.
Actielijn 4: Zo veel mogelijk thuis opgroeien.
3. Alle kinderen de kans bieden zich optimaal te ontwikkelen en kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden.
Actielijn 5: Jongeren doen mee.
4. Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt.
Actielijn 6: Kinderen groeien veilig op.
5. Investeren in het vakmanschap van de jeugdhulpprofessional.
Actielijn 7: Kennis, vaardigheden en ondersteuning.

Programmabegroting 2019–2022 Regio Gooi en Vechtstreek

Op 21 maart 2018 is de programmabegroting 2019–2022 van de Regio Gooi en Vechtstreek vastgesteld. Hierin staat beschreven dat de wettelijke taken op grond van de Wet publieke gezondheidszorg en Leerplichtwet zijn ondergebracht bij het samenwerkingsverband Regio Gooi en Vechtstreek, onder de programmalijn Jeugd en Gezin. In het Programma Jeugd en Gezin 2019-2022 van de regio zijn een aantal doelstellingen geformuleerd voor de komende jaren:

- Kinderen ontvangen al voor de geboorte een goede start.
- Kinderen groeien veilig, gezond en kansrijk op zodat zij zelfstandig kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven.
- Kinderen/jongeren ontvangen onderwijs of een passende dagbesteding als het kind/de jongere niet tot leren in staat is.
- Jongeren hebben een goede start op de arbeidsmarkt/participeren op de arbeidsmarkt of hebben een andere zinvolle participatie in de samenleving.

Inkoop van jeugdhulp

De inkoop van jeugdhulp wordt regionaal georganiseerd door de Regio Gooi en Vechtstreek en valt onder de programmalijn Inkoop en Contractbeheer. De resultaat verantwoordelijke eenheid (RVE) Inkoop en Contractbeheer verzorgt de inkoop, informeert, beheert en ziet toe op de naleving van de contractueel overeengekomen doelstellingen en inhoudelijke eisen.

In de programmabegroting 2019-2022 staat beschreven dat de Resultaat Verantwoordelijke Eenheid (RVE) Inkoop en Contractbeheer zich onder andere richt op de inkoop van voorzieningen in het sociaal domein, waaronder ook de inkoop van voorzieningen en ondersteuning op het gebied van jeugdhulp valt. Hiervoor zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Rechtmatigheid van declaraties in het sociaal domein.
- Rechtmatig en doelmatig inkopen van voorzieningen in het sociaal domein.
- Contractueel overeengekomen doelstelling en inhoudelijke eisen worden nageleefd.

Voor het inkopen van specialistische jeugdhulp heeft de Regio Gooi en Vechtstreek de volgende speerpunten benoemd:

- Gezamenlijke inkoop en beheer van maatwerkvoorzieningen sociaal domein.
- Gezamenlijke regie bij maatschappelijke en complexe zorg.

Hiermee wil de Regio Gooi en Vechtstreek ervoor zorgen dat het bovenregionaal aanbod zich in toenemende mate ontwikkelt tot regionaal aanbod. Daarnaast moet er een verantwoorde afbouw van specialistische jeugdhulp bovenregionaal komen. 32 gemeenten – waaronder de gemeenten in de Gooi en Vechtstreek – hebben een gezamenlijk inkooptraject doorlopen voor de jeugdbescherming en jeugdreclassering 2019-2021.

Voor de inkoop van Jeugd GGZ is een ander traject gevolgd. Wel zijn hierbij dezelfde speerpunten gehanteerd. Het idee is dat de transformatie in de jeugdhulp wordt voortgezet door in te kopen onder nieuwe voorwaarden. Er is een stap gezet naar integrale jeugdhulp, doordat aanbieders van verschillende jeugdhulpcontracten kunnen samenwerken onder één beschikking. Daarnaast wil men de classificering van jeugdigen verminderen, door bijvoorbeeld ADHD niet als voorwaarde te laten gelden om jeugdhulp te bekostigen. In totaal heeft de Regio Gooi en Vechtstreek 57 zorgaanbieders gecontracteerd die Jeugd GGZ leveren. De gemeenten zijn gestart met het voorbereiden van de inkoop van integrale jeugdhulp in 2020.

Privacyprotocol

De gemeenten Huizen, Blaricum, Eemnes en Laren (HBEL) hebben een privacyprotocol sociaal domein opgesteld. Zij willen integrale en effectieve ondersteuning bieden aan hun inwoners bij vragen en problemen op het gebied van zorg, welzijn, werk en inkomen. Ondersteuning als dat inwoners zichzelf melden, maar ook proactief op basis van signalen dat ondersteuning noodzakelijk en gewenst is. Om dit mogelijk te maken, moeten persoonsgegevens verwerkt en uitgewisseld worden met partners in de regio, zoals instellingen voor thuiszorg of jeugdzorg. In het protocol is uitgewerkt hoe dat op een rechtmatige manier kan gebeuren. Het protocol bevat algemene regels.

In het protocol wordt tevens aangegeven dat het geen standaardantwoord biedt op elke vraag, omdat het antwoord sterk afhankelijk is van een zorgvuldige afweging van belangen die per situatie kan verschillen. Tijdens de interviews is gebleken dat niet iedereen van dit protocol op de hoogte is.

In het protocol zijn de volgende drie hoofdregels opgenomen:

- De verwerking van persoonsgegevens moet passen binnen het doel waarvoor deze verstrekt zijn en er mogen niet meer persoonsgegevens verwerkt worden dan noodzakelijk is.
- Elke betrokkene heeft recht om te weten wat er over hem of haar is vastgelegd. Het recht op inzage (en afschrift, correctie of vernietiging) beperkt zich tot de *eigen gegevens*.
- Het opvragen of verstrekken van gegevens aan derden gebeurt hetzij op basis van een *wettelijke grond*, hetzij op basis van bewuste toestemming van de betrokkene. Als bewuste toestemming vereist is, maar dringend noodzakelijke hulpverlening niet op gang kan komen omdat toestemming geweigerd wordt, dan biedt de wet mogelijkheden om alsnog de benodigde gegevens te verwerken.

Organisatie en uitvoering

In dit hoofdstuk gaan we in op hoe de toegang tot en de uitvoering van de jeugdhulp in de gemeente Huizen is georganiseerd.

4.1 Toegang tot jeugdhulp

In de verordening sociaal domein gemeente Huizen 2018 is beschreven hoe het proces van melding tot zorg verloopt.

Toegang via de gemeente

De gemeente Huizen werkt met een integrale toegang voor alle zorg- en ondersteuningsvragen. Er wordt door een inwoner een **melding** gedaan bij de gemeente Huizen. Dit kan schriftelijk, mondeling, telefonisch of digitaal worden gedaan via het Zorg en Adviespunt. Het Zorg en Adviespunt werkt sociaal domein breed. Medewerkers van dit punt beantwoorden de eerste vragen die binnenkomen voor Wmo, Jeugd en Werk en Inkomen. Bij vragen die het Zorg en Adviespunt niet direct kan afhandelen, verloopt het proces als volgt.

De gemeente bevestigt de ontvangst van de melding en maakt zo snel mogelijk (het streven is binnen twee weken) een afspraak voor een gesprek waarna een **onderzoek** volgt. Het onderzoek start met het voeren van het gesprek met de jeugdige en/of de ouder(s). De uitgebreidheid van het gesprek wordt bepaald door de hulpvraag. Tijdens het gesprek wordt onder andere gekeken naar de mogelijkheden om op eigen kracht en/of met behulp van anderen in eigen oplossingen te voorzien en naar de mogelijkheid om door middel van (algemene) voorzieningen het gewenste resultaat te bereiken. Ook wordt gekeken of een voorziening kan worden afgestemd op andere voorzieningen en/of behoeften van de jeugdige en het gezin op het gebied van jeugdhulp, zorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning en/of werk en inkomen. Indien nodig worden meerdere gesprekken gevoerd en aanvullende gegevens verzameld. Na het onderzoek krijgen de jeugdige en/of de ouders een **plan van aanpak**, waarop zij kunnen reageren.

Via een aanvraagformulier kan indien nodig daarna een **aanvraag** worden ingediend. De gemeente neemt vervolgens een besluit, dat wordt opgenomen in een beschikking. In de beschikking worden onder meer de volgende zaken opgenomen: de beoogde resultaten, de voorziening(en) om het resultaat te bereiken, de hoogte van een eventueel budget en de looptijd van de voorziening. Uit de interviews blijkt dat jeugdhulpconsulenten vervolgens vaak aanwezig zijn bij het startgesprek of de intake met de zorgaanbieder, dan wel een partij uit het voorliggende veld. Er is, met andere woorden, een warme overdracht richting de zorgaanbieder.

Toegang via andere partijen

Een individuele voorziening kan ook door andere partijen dan de gemeente worden toegekend; de toekenning kan ook verlopen via de huisarts, een medisch specialist of jeugdarts, een Gecertificeerde Instelling en justitie. In de verordening sociaal domein is opgenomen dat de gemeente Huizen bij verwijzing door een huisarts, medisch specialist of jeugdarts aan de betreffende jeugdhulpaanbieder vraagt of deze van oordeel is dat inzet van jeugdhulp nodig is.

Voor verwijzingen via een Gecertificeerde Instelling geldt dat de gemeente Huizen de jeugdhulp verstrekt die de Gecertificeerde Instelling nodig acht bij de uitvoering van een kinderschermingsmaatregel of jeugdreclassering. Hetzelfde geldt voor verwijzingen via justitie.

Typen individuele voorzieningen

De gemeente Huizen heeft de volgende individuele voorzieningen:

- ambulante jeugdhulp
- dagverblijf
- pleegzorg
- verblijf (24 uur)
- jeugdbescherming
- jeugdreclassering
- begeleiding
- dagbesteding
- kortdurend verblijf
- persoonlijke verzorging
- beschermd wonen Jeugdwet
- crisishulp
- zelfstandig leven

4.2 Organisatie van de uitvoering: het team van consulenten

De gemeente Huizen kent geen sociaal wijkteam. Zoals in de vorige paragraaf al beschreven verloopt de gemeentelijke toegang via de jeugdhulpconsulenten. Zij zijn procesregisseurs: ze voeren gesprekken met de gezinnen en stellen een plan van aanpak op, maar zij verlenen geen eerstelijns zorg zoals in sociale wijkteams vaak wel het geval is. In de gesprekken is aangegeven dat zij wel mensen ondersteuning bieden als er een wachtlijst is en er niet direct een hulpverlener beschikbaar is. Het uitgangspunt is dat een gezin een vaste consulent heeft, maar in de praktijk blijkt dat dit soms nog lastig is te realiseren, zo blijkt uit de gesprekken.

In 2015 waren er drie consulenten in dienst bij de gemeente. Inmiddels bestaat het team uit 13,5 fte. Binnen het team van consulenten van de gemeente is er een interventieteam. Dit team bestaat uit 2 fte. Het interventieteam houdt zich bezig met zwaardere en complexere vragen en gezinnen die meer aandacht nodig hebben. Daarnaast zijn twee jeugdhulpconsulenten (1,5 fte) aangesloten bij de Zorg Advies Teams op de scholen. Zij onderhouden ook het contact met Jeugd en Gezin. Op deze manier is een beweging van binnen naar buiten gemaakt, waardoor de samenwerking met het voorliggend veld is geïntensiveerd en er meer ingezet wordt op preventie en vroegsignalering. Ook is er een gedragswetenschapper die aansluit bij het casuïstiekoverleg en meedenkt met de consulenten. Dit overleg biedt consulenten de mogelijkheid om te sparren over de te kiezen aanpak in meer complexe zaken. Er wordt niet volgens een vaste methodiek gewerkt vanwege het maatwerk dat de gemeente Huizen aan elke inwoner wil bieden. In de gesprekken is naar voren gekomen dat sommige consulenten wel behoefte hebben aan enkele richtlijnen, bijvoorbeeld een methode om gesprekken te voeren.

De gemiddelde caseload is 40 cliënten bij een fulltimebaan. De caseload van de consultants uit het interventieteam is vijftien.

In de gesprekken is aangegeven dat de administratieve last die consultants hebben hoog is door alle zaken die zij in het systeem moeten registreren om ervoor te zorgen dat bij afwezigheid of uitval van een consultant een collega de casus kan overnemen. Het belang van een goede registratie wordt zeker gezien door de consultants, maar het wordt wel als jammer ervaren dat veel kostbare tijd besteed moet worden aan administratie. Daarnaast geven consultants aan dat naar hun mening de problematiek de afgelopen jaren een stuk zwaarder is geworden. Dit zijn de casussen waar het interventieteam voor ingezet wordt.

4.3 Het Consultatie en Adviesteam (CenA team)

De gemeente Huizen heeft samen met de andere gemeenten in de Regio Gooi en Vechtstreek een Consultatie en Adviesteam ingesteld. Dit team biedt als onafhankelijk expertiseteam inhoudelijke advisering en ondersteuning aan onder meer huisartsen en gemeentelijke consultants bij vragen over de jeugdhulp. Het team bestaat uit onder andere een GZ-psycholoog, een orthopedagoog en gespecialiseerde jeugdartsen en op afroep een kinder- en jeugdpsychiater. Professionals kunnen met het team sparren over een casus of een verwijzing. Daarnaast ondersteunt het team jeugdverpleegkundigen en gezins- en opvoedcoaches bij vragen over psychosociale klachten en GGZ, levert het op verzoek deskundigheidsbevordering en verbindt het aanbieders in het jeugdhulpveld met de jeugdhulpconsultanten van de gemeenten en het contractbeheer van de regio.

Het CenA team werkt ook op locatie. Jeugdartsen van het CenA team zijn dagdelen aanwezig op de huisartsenpraktijken om hen te ondersteunen met de vraagverheldering, de juiste verwijzing en deskundigheidsbevordering. Dat het regionale CenA team op locatie werkt, is voortgekomen uit een in Huizen gestarte pilot.

De ondersteuning aan huisartsen bestaat uit de volgende activiteiten:

- Binnen één tot twee weken eerste afspraak.
- Vraagverheldering: wat zijn de klachten, wat is er al gedaan, wat willen ouders en/of kind?
- Indien nodig: bellen met school/gemeente of andere hulpverleners.
- Lichte problematiek (klachten, geen vermoeden van stoornis): CenA-teamleden geven adviezen of dragen over aan gezins- en opvoedcoaches Jeugd en Gezin, Consultatiebureau 0-18 van Jeugd en Gezin, Versa Welzijn of samenwerkingsverband van school.
- Zwaardere problematiek: verwijzing naar basis of specialistische GGZ of naar gemeente voor jeugdhulpverlening/begeleiding.
- Consultatie welke specifieke hulpverlening past bij complexe problematiek en lange hulpverleningsgeschiedenis.
- Begeleiding bij klachten indien het voorliggend veld niets kan bieden.

4.4 Jeugd en Gezin

Opdracht en taken

Op 22 februari 2018 heeft de Regio Gooi en Vechtstreek een bestuursopdracht vastgesteld voor Jeugd en Gezin. Jeugd en Gezin voert in opdracht van de gemeente wettelijke/preventieve taken uit op het gebied van:

- Opgroei- en opvoedondersteuning (GOC).
- Jeugdgezondheidszorg (op basis van de Wet Publieke Gezondheid en het landelijke basistakenpakket jeugdgezondheidszorg, onder andere consultatiebureau 0-18 met het rijksvaccinatieprogramma).
- Leerplicht (Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL) en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC)).

Voorafgaand aan deze bestuursopdracht heeft de regio de eerdere bestuursopdracht aan Jeugd en Gezin geëvalueerd. Uit de evaluatie is gebleken dat Jeugd en Gezin veel mogelijk heeft gemaakt voor inwoners van de regio. Daarnaast kwam naar voren dat de potentie van Jeugd en Gezin nog niet volledig werd benut. In de nieuwe bestuursopdracht is daarom aangegeven dat Jeugd en Gezin een meer proactieve rol moet pakken en zichtbaarder moet zijn in de lokale gemeenschappen. Jeugd en Gezin kreeg de opdracht om de komende jaren uitvoering te blijven geven aan de Wet publieke gezondheid, taken op het gebied van leerplicht en aanvullende preventieve activiteiten. Daarbij moet Jeugd en Gezin bijdragen aan de doelen uit de programmalijn Jeugd en Gezin van de regio, te weten:

- Kinderen in de Gooi en Vechtstreek hebben al voor de geboorte een goede start.
- De rechten die voortvloeien uit het '*Verdrag inzake de rechten van het kind*' worden maximaal geïmplementeerd waardoor kinderen in de Gooi en Vechtstreek veilig, gezond en kansrijk opgroeien.
- Kinderen/jongeren in de Gooi en Vechtstreek ontvangen onderwijs of ontvangen een passende dagbesteding als het kind/de jongere niet tot leren in staat is.
- Jongeren in de Gooi en Vechtstreek hebben een goede start op de arbeidsmarkt/participeren op de arbeidsmarkt of hebben een andere zinvolle participatie in de samenleving.

Omdat de werkwijze en invulling van de werkzaamheden per gemeente verschillen, is in de opdracht opgenomen dat Jeugd en Gezin voor elke gemeente in de regio een jaarplan moet opstellen, waarin de meegegeven doelen nader uitgewerkt worden. In de bestuursopdracht is verder aangegeven dat Jeugd en Gezin ieder jaar per gemeente een verantwoording opstelt over de geleverde prestaties, waarbij ook aandacht moet zijn voor verwijzingen en bereik. De tevredenheid/waardering van cliënten moet tweejaarlijks worden gemeten door Jeugd en Gezin.

Begin 2019 heeft Jeugd en Gezin voor de gemeente Huizen het Plan Jeugd en Gezin 2019-2022 aangeleverd. Het plan beschrijft de trends en ontwikkelingen in de gemeente Huizen, de wijze waarop de wettelijke taken uitgevoerd worden rond jeugdgezondheidszorg en leerplicht en de aanvullende preventieve taken.

Tot slot geeft Jeugd en Gezin aan hoe zij de opgedragen rol van de spin in het web binnen het preventief voorliggend veld wil vormgeven in de vorm van samenwerking met ketenpartners. De financiering van de taken uit het plan is opgenomen in de programmabegroting van de Regio Gooi en Vechtstreek. In 2019 wordt gewerkt aan een businesscase van de bestuursopdracht. Het doel is om in het jaarplan 2020 een gespecificeerde tabel op te nemen met de financiën per gemeente. Uit de gesprekken komt naar voren dat de vormgeving van de rol van spin in het web voor Jeugd en Gezin de grootste uitdaging is de komende periode.

Samenwerking

In de interviews is aangegeven dat de samenwerking tussen de gemeente en Jeugd en Gezin goed is. Sinds de transitie heeft Jeugd en Gezin meer direct contact met de gemeente over onder meer het jaarplan. Wel komt uit de gesprekken naar voren dat het voor Jeugd en Gezin als regionaal werkende organisatie nog zoeken is naar een balans tussen lokale en regionale aanpak om ervoor te zorgen dat de continuïteit van projecten gewaarborgd blijft. Jeugd en Gezin is een regionaal werkende organisatie waardoor een lokale aanpak verhoudingsgewijs extra inspanning vraagt.

Bij Jeugd en Gezin is er tweewekelijks casusoverleg. Hierbij sluiten jeugdhulpconsulenten van de gemeente aan. Dit overleg is informeel van aard. Uit de gesprekken blijkt dat het besluit van de gemeente om twee consulenten aan te wijzen die het contact met Jeugd en Gezin onderhouden, positief uitpakt. Hierdoor is de toegankelijkheid van de uitvoerende afdeling van de gemeente groter geworden, geven diverse respondenten aan. Ook is in de interviews aangegeven dat bijvoorbeeld de gezins- en opvoedcoaches van Jeugd en Gezin vaker ingezet kunnen worden door de gemeente. Deze coaches hebben geen wachttijden en de toegang tot de coaches is laagdrempelig.

Zij bieden ondersteuning van licht tot zwaar preventief. Jeugd en Gezin heeft daarom het initiatief genomen om een bijeenkomst te organiseren waarin de jeugdhulpconsulenten werden geïnformeerd over het aanbod. Het plan is om dit van tijd tot tijd te herhalen, ook om met elkaar in gesprek te gaan over een effectief gebruik van het aanbod van Jeugd en Gezin.

Uit de gesprekken komt verder naar voren dat het in het kader van de transformatie die nu vormgegeven moet worden nog wel een uitdaging is om de partijen in het voorliggend veld onderling sterker te verbinden en om de verbinding tussen deze partijen en de gemeente Huizen verder te versterken. Jeugd en Gezin in de rol van spin in het web zal hierbij een grote rol moeten spelen vanuit een proactieve houding.

Naast Jeugd en Gezin voert Versa Welzijn op basis van een bestuursopdracht ook taken uit in het preventief voorliggend veld zoals opvoedondersteuning/ambulant peuterwerk, jongerenwerk en schoolmaatschappelijk werk. Versa Welzijn werkt hierbij samen met diverse partijen in het voorliggend veld. Versa Welzijn neemt deel aan het overleg *Veilige omgeving en Jeugd*. Uit de gesprekken komt naar voren dat er onder jeugdhulpconsulenten meer bekendheid zou moeten worden gegeven aan het aanbod van Versa Welzijn. De taken die Versa Welzijn uitvoert, zijn verwoord in een bestuursopdracht.

Uitgaven

In dit hoofdstuk beschrijven we de uitgaven aan jeugdhulp van de gemeente Huizen. Hierbij hebben we gekeken naar de begrotingen en jaarrekeningen van 2016, 2017 en 2018. In tabel 1 zijn de totale uitgaven aan jeugdhulp van de gemeente Huizen opgenomen en in tabel 2 zijn deze uitgaven uitgesplitst per product. Bij de uitsplitsing per onderdeel hebben we alleen gekeken naar de jaren 2017 en 2018 en hebben we 2016 buiten beschouwing gelaten. Dit hebben we gedaan omdat in 2016 een andere indeling naar product werd gehanteerd dan in de latere jaren, waardoor een vergelijking lastig is. Het jaar 2015 is geheel buiten beschouwing gelaten, omdat de ervaring leert dat de cijfers uit het eerste hectische jaar na de transitie geen goede basis zijn voor een vergelijking met de latere jaren.

5.1 Uitgaven Jeugd

Onderstaande tabel geeft de uitgaven aan jeugdhulp op totaalniveau voor de jaren 2016, 2017 en 2018 weer. Uit de tabel blijkt dat de gemeente Huizen in 2016 en 2017 ten opzichte van de begroting een overschot had op jeugdhulp; in 2016 was dit 3% en in 2017 8%. Gekeken naar de uitgaven aan jeugdhulp ten opzichte van het jaar daarvoor, is in zowel 2017 als in 2018 een toename te zien. In 2017 was er ten opzichte van 2016 een toename van 9% en in 2018 zijn de uitgaven aan jeugdhulp ten opzichte van 2017 met 29% gestegen. Ook was er in 2018 voor het eerst sprake van een tekort van 11% ten opzichte van de begroting. In totaal gaat het om € 803.506.

In de gesprekken is aangegeven dat er een analyse is gemaakt over de oorzaak van het tekort. Gesteld wordt dat het tekort voornamelijk door incidentele kosten komt. Van het totale tekort van € 803.506 zou € 200.000 tot € 300.000 structurele kosten betreffen.

Tabel 1 Uitgaven jeugdhulp gemeente Huizen 2016–2018

	2016	2017	2018
Begroting	€ 6.031.431	€ 6.897.653	€ 7.445.500
Jaarrekening	€ 5.854.222	€ 6.371.803	€ 8.249.006
Overschot/tekort	€ 177.209	€ 525.850	€ 803.506
% t.o.v. begroting	-3%	-8%	11%
% t.o.v. jaar eerder	-	9%	29%

5.2 Uitgaven per type jeugdhulp

De gemeente Huizen heeft voor de uitvoering van de Jeugdwet een aantal producten onderscheiden, te weten: Jeugd Begeleiding, Ernstige Enkelvoudige Dyslexie (EED), Gedwongen Kader, Jeugdhulp, Landelijk Transitie Arrangement, Jeugdhulp verblijf en Jeugd pgb. In tabel 2 zijn de begrote uitgaven en werkelijke uitgaven van 2017 en 2018 opgenomen. Daarnaast is de procentuele daling of stijging van de uitgaven opgenomen en is gekeken naar een overschot of tekort ten opzichte van de begroting.

In de gemeente Huizen zijn de uitgaven aan jeugdhulp zowel in 2017 als in 2018 de grootste kostenpost. Hieronder vallen sinds 2018 de volgende vormen van jeugdhulp: jeugd- en opvoedondersteuning (de provinciale jeugdzorg) en de basis en specialistische Jeugd GGZ. Tussen 2017 en 2018 zijn deze uitgaven met 63% toegenomen. Van € 2.319.360 in 2017 tot € 3.786.474 in 2018. In 2018 was er een tekort van 8% ten opzichte van de begroting.

Daarnaast is jeugdhulp met verblijf een grote kostenpost. Ten opzichte van 2017 zijn deze uitgaven in 2018 met 17% gestegen. Daarnaast is er zowel in 2017 als in 2018 sprake van een tekort ten opzichte van de begroting van respectievelijk 12% en 5%.

De uitgaven aan zorg uit het Landelijk Transitie Arrangement (LTA) zijn in 2018 aanzienlijk toegenomen ten opzichte van 2017 (117%). Dit zien we terug in de jaarrekening; de uitgaven zijn hoger dan begroot (352%). De zorg uit het LTA betreft zeer specialistische jeugdhulpproducten die landelijk worden ingekocht door de VNG op het gebied van Jeugd GGZ. In de bestuursrapportage 2018 wordt hiervoor als verklaring gegeven dat in de gemeente Huizen in 2017 evenveel jeugdigen een LTA-traject volgden als in 2018, maar dat de duur van de trajecten in 2018 veel langer is dan in 2017. Hierdoor zijn de kosten hoger uitgevallen.

Bij het gedwongen kader (drangtrajecten) zien we een afname van de uitgaven. In 2018 zijn de uitgaven met 16% gedaald ten opzichte van de uitgaven in 2017. Ook zijn in 2018 de werkelijke uitgaven lager uitgevallen dan begroot (6%). In de bestuursrapportage 2018 wordt hiervoor als mogelijke verklaring gegeven dat de toegang tot drangtrajecten vóór 2018 uitgevoerd werd door Gecertificeerde Instellingen. Sinds 2018 voert de gemeente Huizen deze toegang zelf uit, via de versterkte procesregie.

Voor EED waren de uitgaven in 2017 € 108.558 en in 2018 € 153.205. Ten opzichte van 2017 is er in 2018 een stijging van de kosten van 41%. Ook is er in 2018 sprake van een tekort van 3% ten opzichte van de begroting.

Tot slot kijken we naar Jeugd pgb. Zowel in 2017 als in 2018 is er sprake van een tekort ten opzichte van de begroting van respectievelijk 22% en 85%. Daarnaast zijn de uitgaven tussen 2017 en 2018 toegenomen met 21%. Van € 165.336 in 2017 tot € 199.782 in 2018.

Tabel 2 Uitgaven Jeugdwet gemeente Huizen, opgesplitst in de verschillende onderdelen.

	2017		2017 jaar-rekening t.o.v. begroting (€ en %)	2018		2018 jaar-rekening t.o.v. begroting (€ en %)	2018 t.o.v. 2017 (€ en %)
	Begroting	Jaar-rekening		Begroting	Jaar-rekening		
Jeugd-begeleiding	€ 1.190.000	€ 1.440.951	€ 250.951 (18%)	€ 1.388.000	€ 1.435.346	€ 47.346 (3%)	- € 5.605 (0,4%)
EED[1]	-	€ 108.558	-	€ 149.000	€ 153.205	€ 4.205 (3%)	€ 44.647 (41%)
Gedwongen kader	€ 470.000	€ 779.839	€ 309.839 (40%)	€ 698.500	€ 656.244	- € 42.256 (-6%)	- € 123.595 (-16%)
Jeugdhulp [2]	-	€ 2.319.360	-	€ 3.499.000	€ 3.786.474	€ 287.474 (8%)	€ 1.467.114 (63%)
Landelijk Transitie Arrangement	€ 300.000	€ 201.973	€ 98.027 (-33%)	€ 97.000	€ 438.061	€ 341.061 (352%)	€ 236.088 (117%)
Jeugdhulp verblijf	€ 1.215.000	€ 1.355.788	€ 140.788 (12%)	€ 1.506.000	€ 1.579.894	€ 73.894 (5%)	€ 224.106 (17%)
Jeugd pgb	€ 135.000	€ 165.336	€ 30.336 (22%)	€ 108.000	€ 199.782	€ 91.782 (85%)	€ 34.446 (21%)

[1] In de bestuursrapportage 2017 zijn de uitgaven EED ondergebracht onder Jeugd GGZ. De begroting van deze uitgaven is niet los in de rapportage opgenomen en kan daarom in deze tabel niet worden opgenomen.

[2] Zoals beschreven in de bestuursrapportage 2018, vallen onder de jeugdhulp sinds 2018 de volgende vormen van jeugdhulp: jeugd en opvoedondersteuning (de provinciale jeugdzorg) en de basis en specialistische Jeugd GGZ. In de begroting van 2017 werd Jeugd GGZ nog opgenomen als aparte post, inclusief EED. De begroting van uitgaven jeugdhulp 2017 kan dus niet worden opgenomen in deze tabel.

5.3 Benchmarkanalyse van Significant

In hoofdstuk 2 beschreven we dat het Ministerie van VWS een benchmarkanalyse heeft laten uitvoeren naar de ontwikkeling van de uitgaven aan jeugdhulp sinds de transitie. In totaal zijn 26 gemeenten onderzocht, waaronder de gemeente Huizen. In het kader van deze benchmarkanalyse heeft de gemeente Huizen conform een format gegevens aangeleverd en is de gemeente door twee onderzoekers van Significant bezocht voor een onderzoeksdag waarop diverse interviews zijn gehouden. In deze paragraaf beschrijven we de individuele resultaten van Huizen.

Uit het rapport blijkt dat de inkomsten voor jeugdhulp uit de integratie-uitkering sociaal domein-Jeugd vergelijkbaar zijn met het landelijk gemiddelde en met het benchmarkgemiddelde. Ten opzichte van deze inkomsten van het Rijk had de gemeente Huizen in 2016 een tekort van 3%, in 2017 van 18,9% en in 2018 van 24,9%. In paragraaf 5.1 zagen we eerder dat er in 2016 en 2017 ten opzichte van de eigen begroting nog een overschot was. Echter, ten opzichte van de inkomsten voor jeugdhulp van het Rijk was er in deze jaren al wel sprake van een tekort. De uitgaven per unieke cliënt zijn vergeleken met de andere onderzochte gemeenten in Huizen lager; in Huizen bedragen deze ongeveer € 8.000, terwijl het gemiddelde van de onderzochte gemeenten op € 10.000 ligt. Daarnaast blijkt uit het rapport dat in Huizen met name de uitgaven voor de toegang zijn gestegen. In de bestuursrapportage sociaal domein 2018 voor de regio worden de uitgaven voor de toegang niet vermeld, omdat de toegang tot voorzieningen is belegd bij de gemeentelijke uitvoeringsdienst. Omdat de gemeente Huizen een integrale begroting sociaal domein heeft, is het niet mogelijk om hieruit de kosten van de uitvoering van jeugdhulp te achterhalen.

Significant heeft voor de gemeente Huizen naar aanleiding van de onderzoeksdag de volgende vijf belangrijke punten geformuleerd:

- Meer professionals aan de voorkant en in de vindplaatsen ervoor zorgen dat men meer ziet dan voorheen.
- Sturing op reductie verblijf leidt tot reductie verblijf, maar de kostendaling is beperkt.
- Volumesturing is beperkt. Nog steeds gaat er veel via de huisartsenroute. Analyse van volumestijging en kostenstijging komt naar aanleiding van 2018 nu op gang. Analyse financieel ook lastig door integrale begroting sociaal domein.
- Maximale bedragen per cliënt per traject ziet men als goede bekostigingsvorm met vrijheid voor de aanbieder.
- Mogelijke vertekening van financieel beeld 2018 door afrekening DBC systematiek GGZ einde 2018 en vervuiling door het onderhanden werk.

In de gesprekken is aangegeven dat er naar aanleiding van het rapport van Significant geen specifieke acties in gang zijn gezet. Wel worden er vanuit het team Kwaliteit gesprekken gevoerd met de uitvoering, onder andere over de pakketten die worden ingezet. De gemeente Huizen kent zes pakketten, die in duur en zwaarte verschillen. Besproken wordt of het mogelijk is om een minder zwaar pakket in te zetten. Hiervoor wordt ook contact met de zorgaanbieders gehouden om tussentijds of bij afloop van een pakket met elkaar in gesprek te gaan, te evalueren en om te kijken of het nodig is om een extra pakket in te zetten.

Aantallen

Dit hoofdstuk geeft de belangrijkste uitkomsten van de cijfermatige analyse rondom jeugdhulpaantallen weer. De cijfermatige analyse is opgenomen in bijlage 1. In deze analyse wordt gekeken naar de cijfers rondom jeugdhulp in de gemeente Huizen. Er wordt onder andere ingegaan op het aantal jeugdzorgtrajecten, het type verwijzers naar jeugdzorgtrajecten en de duur van de trajecten.

In de analyse zijn de cijfers van de gemeente Huizen rondom jeugdhulp vergeleken met twee vergelijkingsgroepen. Dit zijn:

1. Gemeenten uit Regio Gooi en Vechtstreek (Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Laren, Weesp en Wijdemeeren).
2. Gemiddelde van gemeenten in dezelfde grootteklasse als de gemeente Huizen (40.000 – 50.000 inwoners).

Voor deze analyse hebben we de openbare data op het gebied van de jeugdhulp van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) geraadpleegd. Het CBS krijgt deze data rechtstreeks aangeleverd van de zorgaanbieders.⁶ Het gebruik van CBS-data maakt het mogelijk om de cijfers van de gemeente Huizen op basis van vastgestelde definities te vergelijken met andere gemeenten in de regio en gemeenten in dezelfde grootteklasse.

6.1 Aantal jeugdzorgtrajecten

In deze paragraaf kijken we naar het aantal jeugdzorgtrajecten in de gemeente Huizen, de andere gemeenten in de Regio Gooi en Vechtstreek en gemeenten in dezelfde grootteklasse. Onder jeugdzorgtrajecten worden jeugdhulp-, jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringstrajecten verstaan. Daar waar gesproken wordt over jeugdzorg, wordt het totaal van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering bedoeld.⁷

De gemeente Huizen heeft ten opzichte van de andere gemeenten in de regio eind 2018 de meeste jeugdzorgtrajecten per 1.000 inwoners, namelijk 26,2 jeugdzorgtrajecten. De gemeente Laren heeft met 19,6 per 1.000 inwoners de minste jeugdzorgtrajecten. In de gesprekken is als mogelijke verklaring voor het hogere aantal in Huizen gegeven dat de populatie in Huizen anders is dan die in de andere gemeenten. Alle gemeenten in de Regio Gooi en Vechtstreek laten een stijgende trend zien in het aantal jeugdzorgtrajecten. Dit komt overeen met de landelijke trend, blijkt uit onderzoek van het CBS.⁸

In de ambtelijke reactie op het rapport is aangegeven dat de gemeentelijke toegang tot jeugdhulp sinds ongeveer negen maanden goed georganiseerd is. Daarnaast is aangegeven dat er gestart wordt met diverse pilots om nog dichterbij de samenleving te gaan werken.

⁶ De cijfers van het Centraal Bureau van de Statistiek wijken mogelijk wat af van de gemeentelijke administratie van Huizen, omdat het CBS de gegevens rechtstreeks aangeleverd krijgt vanuit de zorgaanbieders.

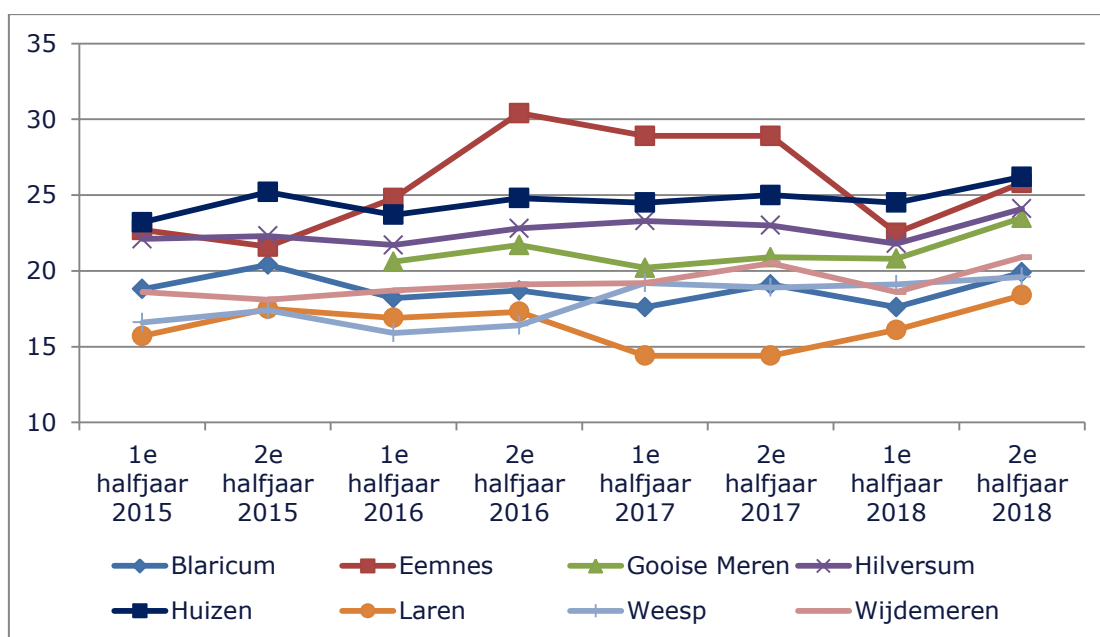
⁷ Bron: CBS (2019)

⁸ CBS (2019). Geraadpleegd via <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/18/428-duizend-jongeren-in-jeugdzorg>

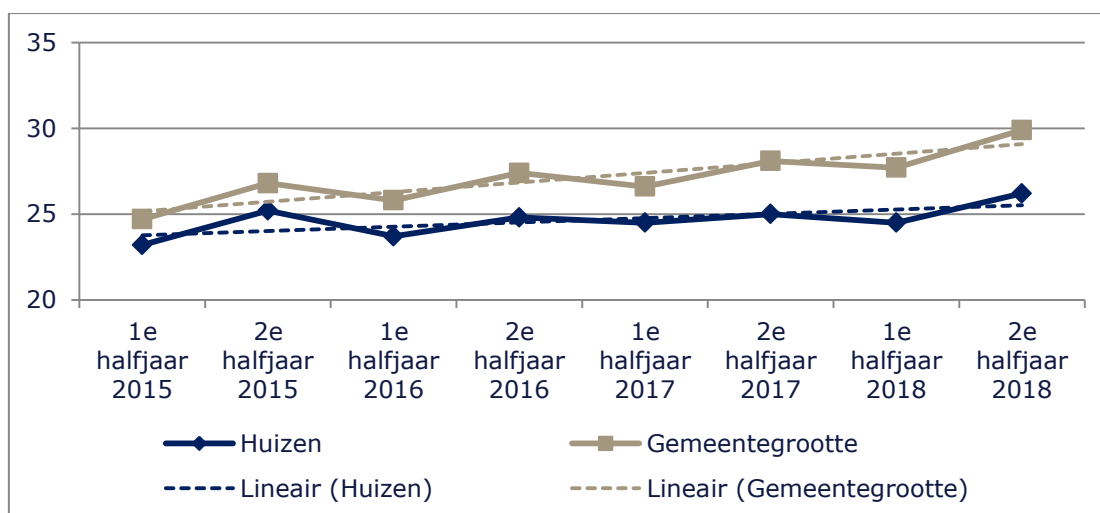
De komende tijd zal bekeken worden wat de effecten hiervan zijn.

Ten opzichte van gemeenten in dezelfde gemeentegrootteklasse heeft Huizen juist minder jeugdzorgtrajecten. Eind 2018 heeft de gemeente Huizen 26,2 jeugdzorgtrajecten per 1.000 inwoners. In gemeenten met dezelfde grootteklasse is dit 29,9.

De trendlijnen (de stippellijnen) laten zien dat zowel voor de gemeente Huizen als voor de vergelijkingsgroep het aantal jeugdzorgtrajecten de afgelopen jaren gestegen is. De stijging is bij gemeenten in dezelfde grootteklasse iets sterker dan in de gemeente Huizen. Er is dus geen aanleiding om te veronderstellen dat de manier waarop Huizen de toegang heeft georganiseerd leidt tot een onevenredige inzet van voorzieningen.



Figuur 5 Aantal jeugdzorgtrajecten in Regio Gooi en Vechtstreek per 1.000 inwoners

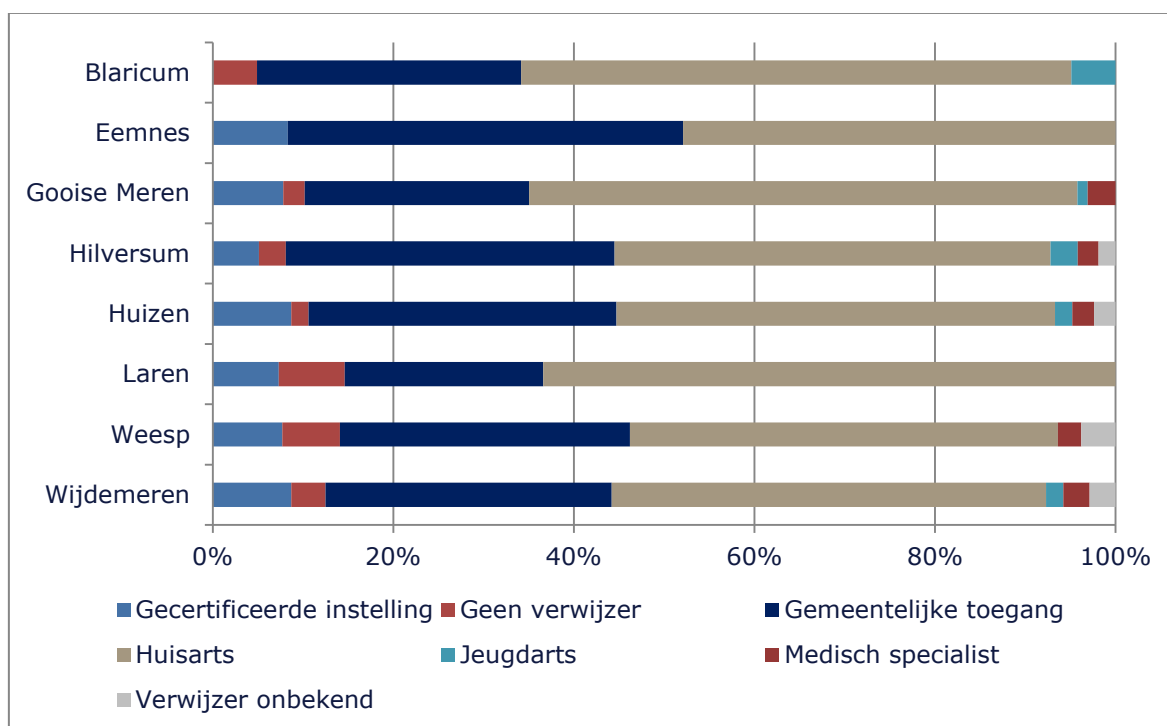


Figuur 6 Aantal jeugdzorgtrajecten in Huizen en gemeentegrootteklasse per 1.000 inwoners

6.2 Verwijzers jeugdzorgtrajecten

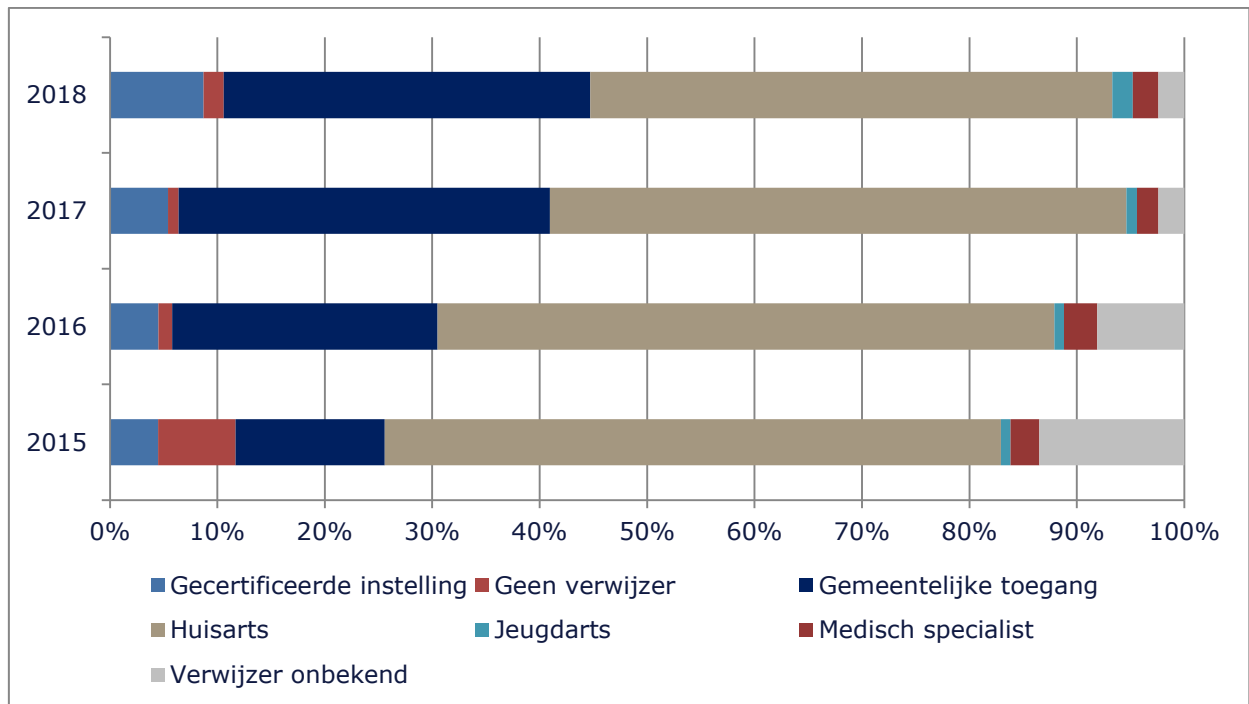
De toegang tot de jeugdhulp kan via verschillende verwijzers lopen. Het CBS hanteert hiervoor de volgende categorieën: Gecertificeerde Instelling, huisarts, jeugdarts, gemeentelijke toegang, medisch specialist, rechter/officier van justitie, geen verwijzer en verwijzer onbekend.

Uit figuur 7 blijkt dat in Huizen de grootste groep toegang krijgt tot een jeugdzorgtraject via de huisarts (48,6%) of via de gemeente (34,1%). In de andere gemeenten van de Regio Gooi en Vechtstreek zijn dit ook de twee grootste groepen. Daarnaast wordt 8,7% van de jeugdhulpcliënten in de gemeente Huizen doorverwezen naar jeugdhulp zonder verblijf via de Gecertificeerde Instelling en ongeveer 2,4% via een medisch specialist.



Figuur 7 Verwijzers jeugdzorgtrajecten zonder verblijf in 2018

Als we kijken naar de ontwikkeling in verwijzingen (figuur 8) zien we dat de rol van de gemeente bij de toegang in de afgelopen jaren steeds groter is geworden. De toegang tot jeugdhulp zonder verblijf liep in 2015 nog slechts voor 13,9% via de gemeente. In 2016 was dit aandeel gegroeid naar 24,7% en in 2017 naar 34,6%. In 2018 loopt 34,1% van de jeugdzorgtrajecten zonder verblijf via de gemeentelijke toegang. De toegang tot jeugdhulp via de huisarts is de afgelopen jaren gedaald. In 2015 verliep nog 57,4% via de huisarts, terwijl dit in 2018 gedaald is naar 48,6%. Dit is een positieve ontwikkeling. Inwoners van Huizen weten de gemeente te vinden en de gemeente heeft invloed op en kan sturing geven aan de verwijzingen.



Figuur 8 Verwijzers jeugdzorgtrajecten zonder verblijf in Huizen 2015–2018

Informatievoorziening aan de raad

Aan de gemeenteraden van Huizen, Blaricum, Eemnes en Laren (HBEL) wordt twee keer per jaar gerapporteerd over de dienstverlening in het sociaal domein. De bestuursrapportage gaat in op het brede sociaal domein. De prestaties op de gebieden Wmo, Jeugd en Participatiewet worden daarin beschreven. De gemeenteraden krijgen jaarlijks een rapportage over het hele voorgaande jaar. In deze jaarrapportage wordt een uitgebreide en inhoudelijke duiding gegeven van de (financiële) ontwikkelingen. In de rapportage komt ook het voorliggend veld (basisvoorzieningen zoals welzijnswerk) aan de orde in de vorm van een beschrijving van de beleving van professionals en inwoners. Ook zijn in deze rapportage cliëntervaringen opgenomen. Daarnaast wordt onder meer gerapporteerd over bezwaren en beroepen, doorlooptijden en stapeling van voorzieningen. Er wordt gerapporteerd op het niveau van HBEL als totaal en per individuele gemeente.

In financiële zin wordt er alleen gerapporteerd over de uitgaven aan individuele voorzieningen. De uitgaven aan het voorliggend veld (bijvoorbeeld in de vorm van subsidies aan welzijnsorganisaties) komen niet aan de orde. Hetzelfde geldt voor de resultaten en effecten van de activiteiten in het voorliggend veld. Hierdoor ontbreekt een duidelijk totaaloverzicht. Dit maakt het naar mening van de onderzoekers lastig om de voortgang van de beoogde transformatie te monitoren. De transformatie beoogt immers onder meer een verschuiving van zware naar lichtere vorm van hulp en ondersteuning door versterking van het voorliggend veld.

Naast de hiervoor beschreven uitgebreide rapportage ontvangen de gemeenteraden jaarlijks een rapportage na de eerste helft van het lopende jaar met daarin een doorkijk naar de verwachte omvang van de dienstverlening aan het eind van het jaar. Uit de gesprekken komt naar voren dat over de rapportages in de raad vrijwel geen vragen worden gesteld. Verder wordt de raad van Huizen waar nodig tussentijds geïnformeerd in de vorm van mededelingen van de wethouder tijdens commissievergaderingen.

In het verleden is de raad ook in de vorm van een casusoverleg in gesprek geweest met consultants. Dit werd door raadsleden als waardevol ervaren, omdat zij op deze manier een beter beeld kregen van de hulpvraag van jeugdigen en hun ouders en van de hulp die de gemeente aanbiedt. De raad heeft de wethouder gevraagd om weer een casusoverleg te organiseren. Verder zijn er via de regio diverse informatieavonden georganiseerd op het gebied van jeugdhulp om raadsleden bij te praten over de inhoud en de ontwikkelingen op dit beleidsterrein. In het gesprek met de raad is aangegeven dat raadsvragen altijd snel en duidelijk beantwoord worden.

In het eerste kwartaal van 2019 heeft Significant in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) een benchmarkanalyse uitgevoerd naar de uitgaven aan jeugdhulp.⁹ In dit onderzoek is in 26 gemeenten onderzocht hoe de uitgaven aan jeugdhulp zich hebben ontwikkeld in de periode 2015-2018. De gemeente Huizen is een van de 26 gemeenten die onderzocht zijn. In de gesprekken is gevraagd of de raad op de hoogte is gesteld van de uitkomsten van dit onderzoek.

Gebleken is dat de geïnterviewde raadsleden ten tijde van de interviews hier niet bekend mee waren. Uit navraag is gebleken dat de raad op 17 juli 2019 is geïnformeerd over het onderzoek in de vorm van een mededeling over de extra middelen die gemeenten ontvangen van het Rijk naar aanleiding van het onderzoek van VWS met een link naar het rapport over de benchmarkanalyse.

Tijdens het groepsgesprek is met de raadsleden ook gesproken over hun ambities voor de toekomst. De geïnterviewde raadsleden vinden de inzet op vroegsignalering en preventie om het beroep op duurdere, geïndiceerde zorg te voorkomen, zoals beschreven in de beleidsnota sociaal domein, de belangrijkste ambitie. Ze geven hierbij wel aan dat inzicht in uiteindelijke resultaten en effecten van belang is.

Tot slot hebben raadsleden in het groepsgesprek aangegeven dat ze graag zouden willen weten of de gemeente wel iedereen bereikt die ondersteuning nodig heeft. De raadsleden vragen zich af of iedereen de gemeente wel weet te vinden en vinden communicatie over wat de gemeente en het voorliggend veld aanbieden een aandachtspunt. Ze geven hierbij als voorbeeld dat het voor veel inwoners niet duidelijk is dat organisaties zoals stichting MEE¹⁰ onafhankelijke cliëntondersteuning bieden.

⁹ Benchmarkanalyse van uitgaven Jeugdhulp in 26 gemeenten, 2019, Significant.

¹⁰ Stichting MEE ondersteunt mensen met een beperking op allerlei vlakken. Zij helpen bij vragen over opvoeding en ontwikkeling, leren en werken, samenleven en wonen en regelgeving en geldzaken. Zij kunnen ook helpen bij schoolkeuze, aanvraag van indicaties, bezwaar aantekenen.

Blik op de toekomst

Op 1 oktober 2019 heeft een interactieve bijeenkomst plaatsgevonden met maatschappelijke partners van de gemeente Huizen¹¹. Tijdens deze bijeenkomst is met een breed gezelschap van organisaties die actief zijn binnen het jeugdveld en raadsleden van de gemeente Huizen gesproken over het huidige jeugdhulpbeleid in Huizen en zijn partijen in gesprek gegaan over de vraag hoe de gemeente Huizen de gewenste transformatie in het jeugdveld kan realiseren. Tijdens de bijeenkomsten zijn kansen en tips voor de toekomst geïnterviewd.

8.1 Elkaar vinden

Organisaties in het voorliggend veld geven aan dat het in de praktijk soms lastig is om elkaar te vinden, terwijl het juist zo belangrijk is om snel en makkelijk contact te hebben over bijvoorbeeld een casus. Dan kan er samen naar de juiste route naar jeugdhulp worden gezocht, die misschien sneller gaat of praktischer werkt. Ze zijn positief over de door de Rekenkamercommissie georganiseerde interactieve bijeenkomst. Ze geven aan dat ze graag opvolging zien van deze bijeenkomst.

Het inzichtelijker maken van de bestaande voorzieningen, bijvoorbeeld in de vorm van een sociale kaart, zou een goed hulpmiddel kunnen zijn. Ook inzicht in elkaars netwerken kan maken dat een jeugdige sneller geholpen wordt en kan tot vernieuwende oplossingen leiden. Een beter inzicht in het voorliggend veld zou ook een oplossing kunnen zijn voor het knelpunt van de wachtlijsten bij sommige zorgaanbieders. Partijen die geen wachtlijsten hebben, kunnen tijdens de wachttijd de benodigde overbruggingszorg bieden om escalatie van het probleem van de jeugdige te voorkomen.

Verder maakt de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) het in de praktijk soms lastig om informatie met elkaar te delen. Dan is het voor hulpverleners moeilijk om te zien wie er nog meer betrokken is bij een gezin/jeugdige. Een tip van de gemeente is om in die gevallen rechtstreeks contact op te nemen met de gemeente.

8.2 De toegang

De toegang naar jeugdhulp verloopt niet alleen via de gemeente, maar ook via artsen en medisch specialisten. Gezinnen benaderen bij problemen eerder de huisarts, omdat zij die al langer kennen waardoor de drempel lager is. Het is volgens de aanwezigen de vraag of er door huisartsen ook 'breed' gekeken wordt, dus niet alleen naar de jeugdige maar ook naar het hele gezin.

Jeugdhulpconsulenten van de gemeente en medewerkers van Jeugd en Gezin doen dat wel. Het zou voor ouders ook een normale route moeten zijn om met een consulent van de gemeente of met iemand van Jeugd en Gezin over de situatie te praten. Professionals signaleren echter dat het lastig is om in het gesprek met ouders ook naar het aandeel van de ouders te kijken. Dat kan confronterend zijn.

¹¹ Een lijst met aanwezigen is te vinden in bijlage 5.

Investeren in de samenwerking met huisartsen zou volgens de aanwezigen winst op kunnen leveren. Huisartsen kunnen overleggen met de specialisten van het Consultatie en Adviesteam van de Regio Gooi en Vechtstreek over de juiste route naar hulp voor een jeugdige en het gezin. Het Consultatie en Adviesteam is één dagdeel per twee tot drie weken aanwezig in de huisartsenpraktijken en geeft advies aan huisartsen op het gebied van ondersteuning aan jeugdigen en eventueel de ouder(s).

De mogelijkheden die het team biedt, moeten meer bij de huisartsen onder de aandacht worden gebracht. Ook wordt het idee geopperd om jeugdhulpconsulenten spreekuur te laten houden op huisartsenpraktijken.

8.3 Preventie en vroegsignalering

Scholen hebben een Zorg Advies Team (ZAT). Bij een Zorg Advies Team-overleg schuiven de intern begeleider/zorgcoördinator van de school, Jeugd en Gezin (jeugdarts of jeugdverpleegkundige, de leerplichtambtenaar (op afroep), de schoolmaatschappelijk werker (Versa Welzijn) en een jeugdhulpconsulent van de gemeente aan. Een ZAT is bedoeld voor complexere problematiek en werkt samen met andere partijen in de jeugdgezondheidszorg. Daarnaast zijn scholen actief op het gebied van vroegsignalering. Jeugdigen en ouders die niet direct bij het ZAT terechtkomen maar nog om een lichte vorm van ondersteuning vragen, zouden verwezen kunnen worden naar een jeugdhulpconsulent of naar Jeugd en Gezin.

Jeugdhulpconsulenten en medewerkers van Jeugd en Gezin zijn ook aanwezig op scholen. Dit wordt als positief ervaren. Aangegeven is dat jeugdigen en hun ouders vaker gebruik zouden kunnen maken van basisvoorzieningen als Jeugd en Gezin. De aanwezigen zijn van mening dat het voorliggend veld beter benut kan worden.

8.4 Financiering

De aanwezigen geven aan dat een andere vorm van financiering zoals lumpsum door de gemeente mogelijk gemaakt zou kunnen worden.¹² Deze vorm van financiering biedt zorgaanbieders de mogelijkheid om zelf hun taken in te vullen. Volgens de aanwezigen zouden aanbieders hierdoor gestimuleerd worden om creatiever te denken en zou op deze manier de gewenste transformatie bevorderd kunnen worden. Daarnaast zouden de administratieve lasten, die de huidige financieringsstromingen met zich meebrengen, verminderd kunnen worden.

¹² Afspraak tussen gemeente en zorgaanbieder over een taak voor een (deel)populatie zonder verantwoording op individueel niveau. De aanbieder bepaalt zelf hoe de taak wordt ingevuld. Er bestaat geen directe relatie tussen het aantal cliënten en het budget.

8.5 Kansen en tips

Samengevat zijn tijdens de bijeenkomst de volgende kansen en tips naar voren gekomen.

1. Geef opvolging aan de brede interactieve bijeenkomst die nu vanuit de Rekenkamercommissie is georganiseerd.
2. Maak de bestaande voorzieningen inzichtelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een sociale kaart.
3. Versterk de verbinding tussen en met professionals en vrijwilligers in het voorliggend veld. Kennis van elkaars expertise en aanpak helpt om voor creatieve en alternatieve oplossingen te kiezen. Wees zichtbaar op de plek waar de vraag ligt. Er zijn goede ervaringen met het werk van de jeugdhulpconsulenten op scholen. Wat zijn mogelijkheden om dit te verbreden naar andere voorzieningen?
4. Blijf werken aan de kwaliteit van signalering, vraagverheldering en verwijzen. Help ouders om hun vraag te stellen, om zelf hun verantwoordelijkheid te nemen en hun eigen rol te zien bij problemen in hun gezin.
5. Intensiveer de samenwerking met huisartsen en werk aan doeltreffende alternatieven voor de verwijzing naar een specialist. Suggesties zijn om het overleg van huisartsen met het CenA team te bevorderen en jeugdhulpconsulenten spreekuur te laten houden in de huisartsenpraktijk.
6. Onderzoek of andere vormen van financiering mogelijk zijn, bijvoorbeeld lumpsum. Dit kan een impuls geven aan de samenwerking en de administratieve lasten verminderen.

Beantwoording van de onderzoeksvragen

1. Hoe ziet het beleid van de gemeente eruit? Welke kaders heeft de gemeente vastgesteld?

De gemeente Huizen kent regionaal en lokaal beleid, zoals beschreven in de paragrafen 3.1 en 3.2. Op 9 mei 2019 heeft de gemeenteraad van Huizen het lokale beleidsplan sociaal domein 2019-2022 vastgesteld. Belangrijk doel uit het plan is dat de gemeente Huizen door preventie en vroegsignalering het beroep op duurdere, geïndiceerde zorg wil voorkomen. Dit gebeurt door het ondersteunen van opvoedvaardigheden en het versterken van het opgroeklimaat. In het lokale beleidsplan zijn de strategische kaders voor de periode tot 2022 beschreven. Het beleidsplan is nog niet uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. In de gesprekken is aangegeven dat het beleidsplan nog verder wordt uitgewerkt.

Ook heeft de gemeente Huizen een verordening sociaal domein. In deze verordening is beschreven hoe het proces van melding tot zorg verloopt. De verordening geeft een duidelijk kader voor het proces van melding tot zorg. Bij de beantwoording van vraag 9 beschrijven we dit proces.

Op regionaal niveau is op 1 oktober 2018 het transformatieplan 2019-2020 *Zorg voor de Jeugd* vastgesteld. Dit plan beschrijft wat de regio de komende jaren gaat doen om de met de invoering van de Jeugdwet beoogde transformatie te realiseren. Het transformatieplan bevat een transformatieagenda met doelstellingen, bijbehorende acties en initiatieven. Het transformatieplan en de transformatieagenda geven een goed kader voor het realiseren van de beoogde transformatie.

De inkoop van voorzieningen in het sociaal domein en het contractbeheer vinden op regionaal niveau plaats. Voor het inkopen van specialistische jeugdhulp zijn gezamenlijke inkoop en beheer van maatwerkvoorzieningen sociaal domein en gezamenlijke regie bij maatschappelijke en complexe zorg als speerpunten benoemd. Hiermee wil de regio ervoor zorgen dat het bovenregionaal aanbod zich in toenemende mate ontwikkelt tot regionaal aanbod.

2. Op welke wijze is het beleid vertaald naar de praktijk (privacyprotocollen, werkprocessen, handboeken, et cetera)?

Het regionale transformatieplan bevat een transformatieagenda met doelstellingen, bijbehorende acties en initiatieven. Door middel van de transformatieagenda is de vertaling van het plan naar de praktijk gemaakt. Het lokale beleidsplan sociaal domein 2019-2022 is nog niet uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma of -agenda. Uit de gesprekken is naar voren gekomen dat een verdere uitwerking nog wel volgt. De vertaling van het beleidsplan naar de praktijk moet dus nog plaatsvinden.

De verordening sociaal domein beschrijft exact hoe het proces van melding tot zorg verloopt. Een verdere vertaling van de verordening naar de praktijk is dan ook niet noodzakelijk. Qua werkproces houden consultants in het registratiesysteem bij welke stappen ze in een casus zetten en wat er besproken is met de cliënt.

Zo zorgen ze ervoor dat de continuïteit van de ondersteuning die zij bieden gewaarborgd is bij afwezigheid of uitval. Vanuit de gedachte dat aan elke inwoner maatwerk wordt geboden, werkt men niet met een handboek en hanteert men geen vaste methodiek. Meer complexe casussen

worden besproken in het casuïstiekoverleg, ook om de geboden kwaliteit te monitoren. In de gesprekken is naar voren gekomen dat er onder een aantal consultants wel behoefte is aan enkele richtlijnen, bijvoorbeeld een bepaalde gespreksmethodiek (zie paragraaf 4.2).

Tot slot hebben de gemeenten Huizen, Blaricum, Eemnes en Laren (HBEL) een privacyprotocol sociaal domein opgesteld. Ze willen integrale en effectieve ondersteuning bieden aan hun inwoners bij vragen en problemen op het gebied van zorg, welzijn, werk en inkomen. Om dit mogelijk te maken moeten persoonsgegevens verwerkt en uitgewisseld worden met partners in de regio, zoals instellingen voor thuiszorg of jeugdhulp. In het protocol is uitgewerkt hoe dat op een rechtmatige manier kan gebeuren. Tijdens de gesprekken kwam echter naar voren dat niet iedereen van het bestaan van het protocol op de hoogte is.

3. In hoeverre worden de transformatiedoelstellingen behaald?

In 2018 heeft de eerste landelijke evaluatie plaatsgevonden van de Jeugdwet. Uit deze evaluatie blijkt dat de transitie inmiddels is gelukt, maar dat de gewenste transformatie grotendeels nog vorm krijgt. De geïnterviewde personen hebben aangegeven dat zij de resultaten van de evaluatie overeen vinden komen met wat zij in Huizen zien (zie paragraaf 3.2 en 4.4). De jaren na de transitie is hard gewerkt aan het opbouwen van een stevige basis. Vanuit die basis moet nu gewerkt worden aan de beoogde transformatie. Daartoe zijn op regionaal niveau het transformatieplan Zorg voor de Jeugd opgesteld en op lokaal niveau het beleidsplan sociaal domein 2019-2022. Ook de andere wijze van inkoop moet ervoor zorgen dat de transformatie kan worden vormgegeven (zie paragraaf 3.2 – Inkoop van Jeugdhulp).

4. Wat zijn de ervaringen van maatschappelijke partners met het beleid en de daaruit voortvloeiende werkwijze?

Een belangrijke maatschappelijke samenwerkingspartner voor de gemeente Huizen is Jeugd en Gezin. Het beleid van de gemeente Huizen en de regio is actueel en gericht op het realiseren van de transformatiedoelen. De ervaringen met het nieuwe beleid zijn dus nog beperkt. De samenwerking tussen de gemeente en Jeugd en Gezin verloopt goed. Sinds de transitie heeft Jeugd en Gezin meer direct contact met de gemeente Huizen, onder meer over het uit de bestuursopdracht voortvloeiende jaarplan. Uit de gesprekken blijkt dat het besluit van de gemeente om twee consultants aan te wijzen die het contact met Jeugd en Gezin onderhouden, positief uitpakt. Hierdoor is de toegankelijkheid van de uitvoerende afdeling van de gemeente groter geworden. Wel geven meerdere respondenten aan dat bijvoorbeeld de gezins- en opvoedcoaches van Jeugd en Gezin vaker ingezet zouden kunnen worden door de gemeente (zie paragraaf 4.4).

Verder komt naar voren dat het in het kader van de transformatie die nu verder moet worden vormgegeven nog wel een uitdaging is om de partijen in het voorliggend veld onderling sterker te verbinden en om de verbinding tussen deze partijen en de gemeente Huizen verder te versterken. Jeugd en Gezin in de rol van spin in het web moet hierbij een grote rol spelen vanuit een proactieve houding.

5. Hoe is de uitvoering geregeld?

De gemeente Huizen werkt met een dienstverleningsmodel dat is gebaseerd op een samenhangende dienstverlening binnen het sociaal domein. De gemeente Huizen is onderdeel

van de uitvoeringsorganisatie Maatschappelijke Zaken HBEL (Huizen, Blaricum, Eemnes en Laren), die zich richt op Wmo-ondersteuning, jeugdhulp, Participatiewet, leerlingenvervoer en schuldhulpverlening. In het dienstverleningsmodel staan de eigen kracht en regie van de inwoner centraal. De inwoner krijgt één contactpersoon (een procesregisseur) aangewezen die alle levensdomeinen van de inwoner behartigt.

De gemeentelijke toegang tot jeugdzorg loopt via de jeugdhulpconsulenten. Zij zijn procesregisseurs: ze voeren gesprekken met de gezinnen en stellen een plan van aanpak op, maar zij verlenen geen eerstelijns zorg zoals in sociale wijkteams vaak wel het geval is. In de gesprekken is aangegeven dat ze mensen wel ondersteuning bieden als er een wachtlijst bij de zorgaanbieders is en er niet direct een hulpverlener beschikbaar is. Het team bestaat uit 13,5 fte. De gemeente Huizen kent geen sociaal wijkteam.

Binnen het team van jeugdhulpconsulenten van de gemeente is er een interventieteam. Dit team bestaat uit 2 fte. Het interventieteam houdt zich bezig met zwaardere en complexere vragen en gezinnen die meer aandacht nodig hebben. Daarnaast zijn twee (1,5 fte) jeugdhulpconsulenten aangesloten bij de Zorg Advies Teams op de scholen. Zij onderhouden daarnaast het contact met Jeugd en Gezin. Ook is er een gedragswetenschapper die aansluit bij het casuïstiekoverleg en meedenkt met de consulenten. De gemiddelde caseload is 40 cliënten bij een fulltimebaan. De caseload van de consulenten uit het interventieteam is vijftien. Zie paragraaf 3.1 voor een uitgebreide beschrijving van de uitvoering.

6. Hoe ziet het proces eruit: van melding tot zorg?

De gemeente Huizen werkt met een integrale toegang voor alle zorg- en ondersteuningsvragen. Er wordt door een inwoner een **melding** gedaan bij de gemeente Huizen. Dit kan schriftelijk, mondeling, telefonisch of digitaal worden gedaan via het Zorg en Adviespunt. Zie voor het hele proces paragraaf 4.1.

Een individuele voorziening kan niet alleen door de gemeente worden toegekend. De toekenning kan ook verlopen via de huisarts, een medisch specialist of jeugdarts, een Gecertificeerde Instelling en justitie. In de verordening sociaal domein is opgenomen dat de gemeente Huizen bij verwijzing door de huisarts, een medisch specialist of jeugdarts aan de betreffende jeugdhulpaanbieder vraagt of deze van oordeel is dat inzet van jeugdhulp nodig is.

7. Hoe is de toegang tot jeugdhulp georganiseerd en welke rol vervult Jeugd en Gezin hierin?

Zoals bij de beantwoording van vraag 5 al is aangegeven, verloopt de gemeentelijke toegang via de jeugdhulpconsulenten van de gemeente Huizen. Daarnaast kan naar jeugdhulp worden verwezen door de huisarts, een medisch specialist of jeugdarts, een Gecertificeerde Instelling en justitie. Jeugd en Gezin heeft geen rol bij het toekennen van individuele voorzieningen.

8. Wat is de stand van begroting en uitgaven?

De gemeente Huizen had in 2016 en 2017 een overschot op jeugdhulp. In 2016 was dit overschot 3% en in 2017 8%. Gekeken naar de uitgaven aan jeugdhulp ten opzichte van het jaar daarvoor, is in zowel 2017 als in 2018 een toename te zien. In 2017 was er ten opzichte van 2016 een toename van 9%. In 2018 zijn de uitgaven aan jeugdhulp in de gemeente Huizen ten opzichte van 2017 met 29% gestegen. In 2016 bedroegen de uitgaven € 5.854.222, in 2017 was dat € 6.371.803 en in 2018 € 8.249.006. In 2018 is voor het eerst sprake van een tekort van 11% ten opzichte van de begroting. In totaal gaat het om € 803.506.

Uit het rapport van Significant blijkt echter dat de gemeente Huizen ten opzichte van de inkomsten van het Rijk voor jeugdhulp al vanaf 2016 een tekort heeft. In 2016 was dit 3%, in 2017 18,9% en in 2018 24,9%.

9. Hoe ziet het zorggebruik in de gemeente eruit (aantallen en typen trajecten en bijbehorende kosten?)

Kosten

De ontwikkeling van de kosten uitgesplitst naar product hebben we alleen voor 2017 en 2018 in kaart kunnen brengen, omdat in 2016 een andere indeling werd gehanteerd dan in de latere jaren. Daardoor is het lastig om een vergelijking te maken. In de gemeente Huizen zijn de uitgaven aan jeugdhulp zowel in 2017 als in 2018 de grootste kostenpost.

Tussen 2017 en 2018 zijn deze uitgaven met 63% toegenomen. Van € 2.319.360 in 2017 tot € 3.786.474 in 2018. In 2018 was er een tekort van 8% ten opzichte van de begroting.

Daarnaast is jeugdhulp met verblijf een grote kostenpost. Ten opzichte van 2017 zijn de uitgaven in 2018 met 17% gestegen (zie voor een nadere duiding van de cijfers paragraaf 5.2). De uitgaven aan het Landelijk Transitie Arrangement (LTA) zijn in 2018 aanzienlijk toegenomen ten opzichte van 2017 (117%). Daarnaast is er voor Jeugd pgb zowel in 2017 als in 2018 sprake van een tekort ten opzichte van de begroting van respectievelijk 22% en 85%. Ook zijn de uitgaven tussen 2017 en 2018 toegenomen met 21%. Alleen bij het gedwongen kader (drangtrajecten) zien we een afname van de uitgaven. In 2018 zijn de uitgaven met 16% gedaald ten opzichte van de uitgaven in 2017. Ook zijn in 2018 de werkelijke uitgaven lager uitgevallen dan begroot (6%).

Uit het rapport van Significant blijkt dat in de gemeente Huizen de uitgaven per unieke cliënt vergeleken met de andere onderzochte gemeenten lager zijn; in de gemeente Huizen bedragen deze ongeveer € 8.000, terwijl het gemiddelde van de onderzochte gemeenten op € 10.000 ligt. Daarnaast blijkt uit het rapport dat in de gemeente Huizen met name de uitgaven voor de toegang zijn gestegen. In de bestuursrapportage sociaal domein 2018 zijn deze kosten niet opgenomen, omdat de toegang tot voorzieningen is belegd bij de gemeentelijke uitvoeringsdienst (zie verder paragraaf 5.3).

Aantallen

De gemeente Huizen had in 2018 26,2 jeugdhulptrajecten per 1.000 inwoners. Van alle jongeren tot 23 jaar in Huizen heeft 8,3% jeugdhulp. Een uitsplitsing naar type traject geeft het volgende beeld. Het grootste deel van de jeugdhulp in de gemeente Huizen bestaat uit jeugdhulp zonder verblijf. De gemeente Huizen heeft 21,6 jeugdhulptrajecten zonder verblijf per 1.000 inwoners. Daarnaast heeft de gemeente Huizen 2,2 trajecten jeugdbescherming, 1,9 jeugdhulptrajecten met verblijf en 0,5 jeugdreclassering per 1.000 inwoners.

In absolute aantallen is het beeld als volgt:

Tabel 3 Aantallen jeugdzorgtrajecten Huizen (per vijftal), uitgesplitst is jeugdzorg totaal, jeugdhulp totaal (met en zonder verblijf) en jeugdhulp met verblijf.

	Eerste halfjaar 2018	Tweede halfjaar 2018
Jeugdzorg (totaal)	1.015	1.085
Jeugdhulp (totaal)	905	975
Jeugdhulp zonder verblijf	835	895

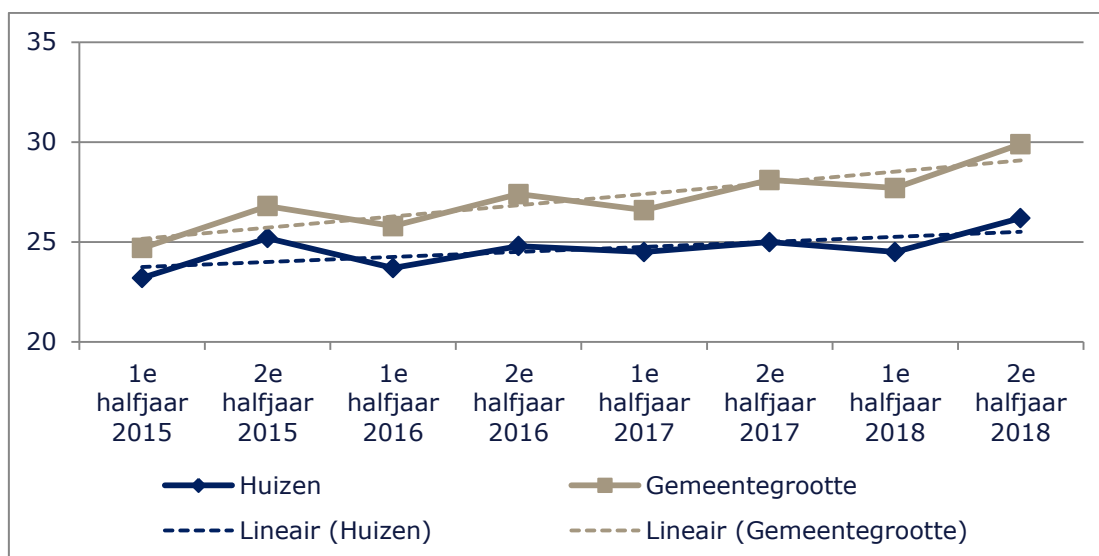
10. Wat is de ontwikkeling sinds 2015?

Onderstaande tabel laat de ontwikkeling in absolute aantallen zien.

Tabel 4 Absolute aantallen jeugdzorgtrajecten Huizen (per vijftal), uitgesplitst is jeugdzorg totaal, jeugdhulp totaal (met en zonder verblijf) en jeugdhulp met verblijf.

	eerste halfjaar 2015	tweede halfjaar 2015	eerste halfjaar 2016	tweede halfjaar 2016	eerste halfjaar 2017	tweede halfjaar 2017	eerste halfjaar 2018	tweede halfjaar 2018
Jeugdzorg (totaal)	960	1.040	980	1.025	1.015	1.035	1.015	1.085
Jeugdhulp (totaal)	895	970	905	950	905	930	905	975
Jeugdhulp zonder verblijf	830	905	835	870	810	840	835	895

Figuur 9 laat de ontwikkeling van het aantal jeugdzorgtrajecten per 1.000 inwoners zien. We constateren dat er in de gemeente Huizen een stijgende trend is. Dit komt overeen met het landelijk beeld. Echter, de stijgende trend is in de gemeente Huizen minder sterk dan in gemeenten van dezelfde grootteklasse.



Figuur 9 Aantal jeugdzorgtrajecten in Huizen per 1.000 inwoners

11. Hoe verhoudt het gebruik van jeugdzorg zich tot andere gemeenten?

De gemeente Huizen heeft gemiddeld minder jeugdzorgtrajecten lopen dan gemeenten in dezelfde grootteklasse. Eind 2018 heeft de gemeente Huizen 26,2 jeugdzorgtrajecten per 1.000 inwoners. In gemeenten met dezelfde grootteklasse is dit 29,9. Ten opzichte van gemeenten in de regio heeft Huizen de meeste jeugdzorgtrajecten per 1.000 inwoners. De gemeente Huizen wordt gevolgd door de gemeenten Eemnes (25,8) en Hilversum (24,1). Zie bijlage 1 voor de cijfermatige analyse.

12. Op welke wijze wordt de raad geïnformeerd over de uitvoering van de Jeugdwet (tijdig, duidelijk, volledig)?

Aan de gemeenteraden van Huizen, Blaricum, Eemnes en Laren (HBEL) wordt twee keer per jaar gerapporteerd over de dienstverlening in het sociaal domein. De bestuursrapportage gaat in op het brede sociaal domein. De prestaties op de gebieden Wmo, Jeugd en Participatiewet worden beschreven. De gemeenteraden krijgen jaarlijks een rapportage over het hele voorgaande jaar. In deze jaarrapportage wordt een uitgebreide en inhoudelijke duiding gegeven van de (financiële) ontwikkelingen. In de rapportage komt ook het voorliggend veld (basisvoorzieningen zoals welzijnswerk) aan de orde in de vorm van een beschrijving van de beleving van professionals en inwoners. Ook zijn in deze rapportages cliëntervaringen opgenomen. Daarnaast wordt onder meer gerapporteerd over bezwaren en beroepen, doorlooptijden en stapeling van voorzieningen. Er wordt gerapporteerd op het niveau van HBEL als totaal en per individuele gemeente.

In financiële zin wordt er alleen gerapporteerd over de uitgaven aan individuele voorzieningen. De uitgaven aan het voorliggend veld (bijvoorbeeld in vorm van subsidies aan welzijnsorganisaties) komen niet aan de orde. Hetzelfde geldt voor de resultaten en effecten van de activiteiten in het voorliggend veld. Hierdoor ontbreekt een duidelijk totaaloverzicht.

Dit maakt het naar mening van de onderzoekers lastig om de voortgang van de beoogde transformatie te monitoren. De transformatie beoogt immers onder meer een verschuiving van zware naar lichtere vorm van hulp en ondersteuning door versterking van het voorliggend veld.

Naast de hiervoor beschreven uitgebreide rapportage ontvangen de gemeenteraden jaarlijks een rapportage na de eerste helft van het lopende jaar met daarin een doorkijk naar de verwachte omvang van de dienstverlening aan het eind van het jaar. Uit de gesprekken komt naar voren dat over de rapportages in de raad vrijwel geen vragen worden gesteld. Verder wordt de raad van Huizen waar nodig tussentijds geïnformeerd in de vorm van mededelingen van de wethouder tijdens commissievergaderingen.

De geïnterviewde raadsleden vinden de inzet op vroegsignalering en preventie een belangrijke ambitie en zouden richting de toekomst meer inzicht willen in het uiteindelijke resultaat en effect. Hiervoor is een totaaloverzicht naar mening van de onderzoekers noodzakelijk. Zie voor meer duiding hoofdstuk 7.

13. Hoe vervult de raad haar kaderstellende en controlerende rol bij dit onderwerp? En hoe wordt zij door het college in staat gesteld te sturen?

De raad vervult haar kaderstellende rol bij de besluitvorming rond begrotingen, jaarrekeningen en beleidsnota's. De controlerende rol vervult de raad met name door de bespreking van de bij vraag 12 beschreven bestuursrapportages. Uit gesprekken komt naar voren dat de raad over het algemeen weinig vragen stelt over de stukken die worden voorgelegd. Daarnaast is in de gesprekken aangegeven dat er weinig vragen zijn over beleidsnota's, omdat de raad hierbij vaak al in een vroegtijdig stadium betrokken wordt, bijvoorbeeld in de vorm van informatieavonden.

14. Hoe worden de taken die bij de Regio Gooi en Vechtstreek zijn belegd gemonitord, geëvalueerd en op welke wijze vindt hierover terugkoppeling plaats aan de raad?

De gemeente Huizen is een samenwerking aangegaan met andere gemeenten in de regio (Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdmeren) als Regio Gooi en Vechtstreek met als gezamenlijk doel om een duurzame, gezonde en veilige regio te realiseren voor de inwoners. Met uitzondering van de inkoop (dit wordt hieronder verder beschreven) zijn er geen specifieke taken bij de regio belegd. Het gaat met name om een samenwerkingsrelatie. Er wordt gezamenlijk gewerkt aan regionaal beleid.

Voor het beleidsterrein Jeugd heeft de Regio Gooi en Vechtstreek onder meer in oktober 2018 het transformatieplan 2019–2020 *Zorg voor de Jeugd* vastgesteld. Het transformatieplan bevat, naast een aantal analyses, een transformatieagenda met doelstellingen en bijbehorende acties en initiatieven. Sturing en monitoring zijn onderdeel van dit plan. In het plan is aangegeven dat de voortgang en resultaten per actielijn jaarlijks in een rapportage worden teruggekoppeld aan gemeenten. Omdat de quickscan medio 2019 plaatsvond, was er ten tijde van het onderzoek nog geen rapportage beschikbaar. Vanuit de regio zijn diverse informatieavonden georganiseerd op het gebied van jeugdhulp om raadsleden bij te praten over de inhoud en de ontwikkelingen op dit beleidsterrein.

De inkoop van jeugdhulp wordt regionaal georganiseerd door de Regio Gooi en Vechtstreek en valt onder de programmalijn Inkoop en Contractbeheer. De Resultaat Verantwoordelijke Eenheid (RVE) Inkoop en Contractbeheer verzorgt de inkoop, informeert, beheert en ziet toe op de naleving van de contractueel overeengekomen doelstellingen en inhoudelijke eisen. In de programmabegroting 2019-2022 staat beschreven dat de Resultaat Verantwoordelijke Eenheid (RVE) Inkoop en Contractbeheer zich onder andere richt op de inkoop van voorzieningen in het sociaal domein, waaronder ook de inkoop van voorzieningen ondersteuning op het gebied van jeugdhulp valt. Ook zijn er in de programmabegroting doelen opgenomen. Door middel van de jaarrekening wordt de raad over de realisatie van deze doelen geïnformeerd.

15. Wat zijn de sterktes en zwaktes en kansen en bedreigingen van het jeugdzorgbeleid in de gemeente?

Kansen	Bedreigingen
• Versterken van de verbinding en samenwerking met het voorliggend veld • Versterken van de verbinding tussen professionals en vrijwilligers • Intensiveren van samenwerking met huisartsen • Onderzoeken van mogelijkheden voor andere financieringsvormen	• Stijgende trend individuele voorzieningen • Stijgende uitgaven • Risico op verdere tekorten als transformatie niet wordt gerealiseerd
Sterktes	Zwaktes
• Organisatie van de toegang • Laagdrempeligheid van de toegang • Aansluiting van consultants bij scholen en Jeugd en Gezin • Minder individuele voorzieningen dan gemeenten in dezelfde grootteklasse • Start van pilots om dichterbij de samenleving te gaan werken • Gesprekken vanuit het Team kwaliteit over de zwaarte van de pakketten die worden ingezet.	• De beoogde transformatie is nog niet gerealiseerd • Monitoring van de transformatie is lastig door ontbreken van totaaloverzicht

16. Wat zijn de vijf grootste inhoudelijke uitdagingen rondom de jeugdzorg in de gemeente waar de gemeenteraad zich over zou moeten uitspreken?

De belangrijkste uitdaging voor de gemeente Huizen is het realiseren van de beoogde transformatie. Door sterk in te zetten op preventie en vroegsignalering wil de gemeente Huizen het beroep op duurdere, geïndiceerde zorg voorkomen. Hiervoor is het noodzakelijk dat de samenwerking tussen partijen in het voorliggend veld en de samenwerking tussen de gemeente en deze partijen verder versterkt wordt.

Inhoudelijk is hiervoor met het lokale beleidsplan sociaal domein 2019-2022, het regionale transformatieplan 2019-2020 *Zorg voor de Jeugd* en de regionale transformatieagenda een goede basis gelegd.

Het gaat er nu om de stap van denken (formuleren van beleid) naar doen te maken. Het gaat dan op dit moment ook niet zozeer over belangrijke uitdagingen waarover de raad zich moet uitspreken; het gaat er meer om dat de raad er vanuit haar controlerende rol op toeziet dat er concrete vervolgstappen worden gezet. Zo is het van belang dat het lokale beleidsplan wordt uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma.

Daarnaast moet de raad haar sturende en controlerende rol op zich nemen met betrekking tot het monitoren van de transformatie. Hiervoor is inzicht nodig in de resultaten en effecten van de activiteiten van partijen in het voorliggend veld, zoals Jeugd en Gezin en Versa Welzijn die van de gemeente Huizen een bestuursopdracht hebben gekregen. Leidt de inzet op preventie en vroegsignalering tot verminderd beroep op de duurdere, geïndiceerde hulp? Tot slot is een sterke sturing van de raad op de financiën op het gebied van jeugdhulp noodzakelijk vanwege de stijgende trend in de ontwikkeling van de uitgaven voor jeugdhulp de afgelopen jaren, het tekort ten opzichte van de begroting in 2018 voor jeugdhulp en de tekorten ten opzichte van de inkomsten van het Rijk voor jeugdhulp in de jaren 2016-2018. Deze sturing moet niet alleen gericht zijn op de uitgaven per type jeugdhulp, maar bijvoorbeeld ook op de uitgaven voor de uitvoering en het voorliggend veld. Een totaaloverzicht van het dossier Jeugd is hiervoor benodigd.

Beantwoording centrale onderzoeksvraag

Hoe ziet het jeugdzorgbeleid in Huizen eruit, hoe vervult de raad haar kaderstellende en controlerende rol en wat zijn de belangrijkste beleidsmatige vragen waar de raad een sturende rol zou kunnen oppakken?

Het lokale en regionale beleid is actueel en gericht op het realiseren van de transformatiedoelen. De focus van het beleid ligt dan ook op preventie, vroegsignalering en de versterking van de verbinding in het voorliggend veld om zo een verschuiving van zware naar lichtere vormen van hulp te bewerkstelligen. De raad heeft dit beleid vastgesteld en is in een vroegtijdig stadium betrokken bij het opstellen van het beleid, onder meer in de vorm van informatieavonden. Met het lokale beleidsplan sociaal domein 2019-2022, het regionale transformatieplan 2019-2020 *Zorg voor de Jeugd* en de regionale transformatieagenda is een goede basis gelegd voor de realisatie van de transformatiedoelen. Het is nu wel zaak om de de stap van denken (formuleren van beleid) naar doen te maken. Zo moet het lokale beleidsplan nog worden uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma.

Het realiseren van de beoogde transformatie is een grote uitdaging voor gemeenten. Daarom is het van belang dat de raad vanuit haar controlerende rol de voortgang van de transformatie monitort. De stijgende trend in de ontwikkeling van de uitgaven aan jeugdhulp de afgelopen jaren, het tekort ten opzichte van de begroting in 2018 voor jeugdhulp en de tekorten ten opzichte van de inkomsten van het Rijk voor jeugdhulp in de jaren 2016-2018 maken de hierboven genoemde verschuiving ook in financieel opzicht van belang. Sturing van de raad op de financiën rond jeugdhulp is noodzakelijk. Niet alleen op de uitgaven per type jeugdhulp, maar bijvoorbeeld ook op uitgaven voor de uitvoering en het voorliggend veld. Een totaaloverzicht van het dossier Jeugd is hiervoor benodigd.

In de interactieve bijeenkomst met maatschappelijke partners, raadsleden en ambtenaren zijn kansen en tips geformuleerd. De raad kan een sturende rol oppakken door het college te vragen om deze kansen en tips in de praktijk verder te onderzoeken.

Bijlagen

Bijlage 1: Cijfermatige analyse aantallen jeugdzorg

Bijlage 2: Documentenoverzicht

Bijlage 3: Bronnenlijst

Bijlage 4: Lijst van geïnterviewde personen

Bijlage 5: Aanwezigen workshop 1 oktober 2019

Bijlage 1 Cijfermatige analyse aantallen jeugdzorg

In deze bijlage wordt de cijfermatige analyse rondom jeugdzorg in de gemeente Huizen beschreven. In hoofdstuk 6 is een beknopte samenvatting van deze analyse te vinden met de belangrijkste uitkomsten.

In deze analyse vergelijken we de cijfers van de jeugdzorg in de gemeente Huizen met andere gemeenten. De gemeente Huizen wordt in dit hoofdstuk vergeleken met de volgende twee groepen:

1. Gemeenten uit de Regio Gooi en Vechtstreek (Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Laren, Weesp en Wijdemeeren).
2. Gemiddelde van gemeenten in dezelfde grootteklasse als de gemeente Huizen (40.000 – 50.000 inwoners).

Voor deze analyse hebben we de openbare data op het gebied van de jeugdhulp van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) geraadpleegd. Het CBS krijgt deze data rechtstreeks aangeleverd van de zorgaanbieders.¹³ Het gebruik van CBS-data maakt het mogelijk om de cijfers van de gemeente Huizen op basis van vastgestelde definities te vergelijken met andere gemeenten in de regio en gemeenten in dezelfde grootteklasse. De cijfers van de gemeente Huizen zijn vergeleken met de cijfers over de periode 2015 tot en met 2018. In een aantal gevallen is alleen gekeken naar het laatste peilmoment, namelijk het tweede half jaar 2018. De geraadpleegde bronnen van het CBS zijn te vinden in bijlage 3.

Jeugdzorgtrajecten en jeugdhulptrajecten

In deze bijlage kijken we naar het aantal jeugdzorgtrajecten in de gemeente Huizen, de andere gemeenten in de Regio Gooi en Vechtstreek en gemeenten in dezelfde grootteklasse. Onder jeugdzorgtrajecten worden jeugdhulp-, jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringstrajecten verstaan. Daar waar gesproken wordt over jeugdzorg, wordt het totaalniveau van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering bedoeld.¹⁴

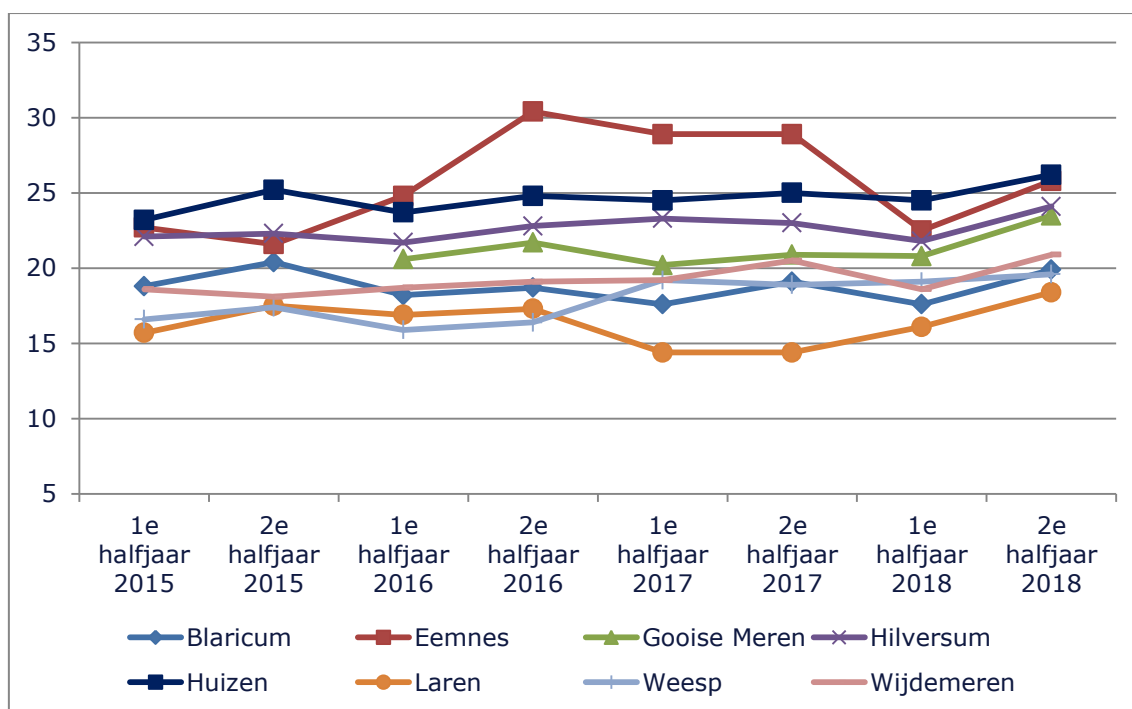
¹³ De cijfers van het CBS wijken mogelijk wat af van de gemeentelijke administratie van Huizen, omdat het CBS de gegevens rechtstreeks aangeleverd krijgt vanuit de zorgaanbieders.

¹⁴ Bron: CBS (2019)

Ontwikkeling jeugdzorgtrajecten

Vergelijking regio

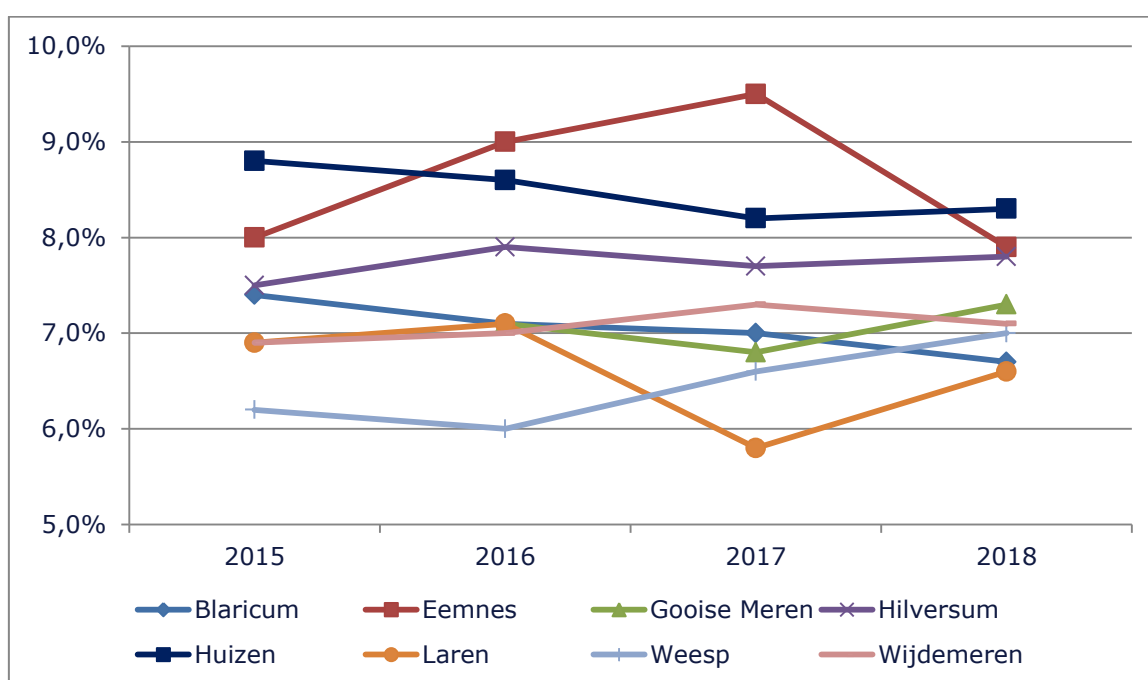
Uit figuur 10 blijkt dat de gemeente Huizen ten opzichte van de andere gemeenten in de regio eind 2018 de meeste jeugdzorgtrajecten per 1.000 inwoners heeft, namelijk 26,2 jeugdzorgtrajecten per 1.000 inwoners. Huizen wordt gevolgd door Eemnes (25,8) en Hilversum (24,1). Alle gemeenten in de Regio Gooi en Vechtsteek laten een stijgende trend zien in het aantal jeugdzorgtrajecten. Dit komt overeen met de landelijke trend, blijkt uit onderzoek van het CBS.¹⁵



Figuur 10 Aantal jeugdzorgtrajecten in de Regio Gooi en Vechtstreek per 1.000 inwoners

¹⁵ CBS (2019). Geraadpleegd via <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/18/428-duizend-jongeren-in-jeugdzorg>

De volgende figuur geeft een beeld van het percentage jongeren met jeugdzorg ten opzichte van het totaal aantal jongeren tot 23 jaar per gemeente in de Regio Gooi en Vechtstreek. Hieruit blijkt dat de gemeente Huizen in 2018 het hoogste percentage jongeren met jeugdzorg heeft, namelijk 8,3%. In de gemeente Huizen is dit percentage tussen 2015 en 2017 gedaald, waarna het in 2017 weer iets is gestegen. Eemnes volgt Huizen op wat betreft het percentage jongeren met jeugdhulp ten opzichte van het totaal aantal jongeren: 7,8% van de jongeren tot 23 jaar maakt in 2018 gebruik van jeugdzorg. Eemnes heeft daarentegen eerst een stijging van het aantal trajecten doorgemaakt, waarna een daling te zien is in 2018. Laren en Blaricum hebben het laagste percentage jongeren met jeugdzorg ten opzichte van alle jongeren tot 23 jaar in de gemeente.

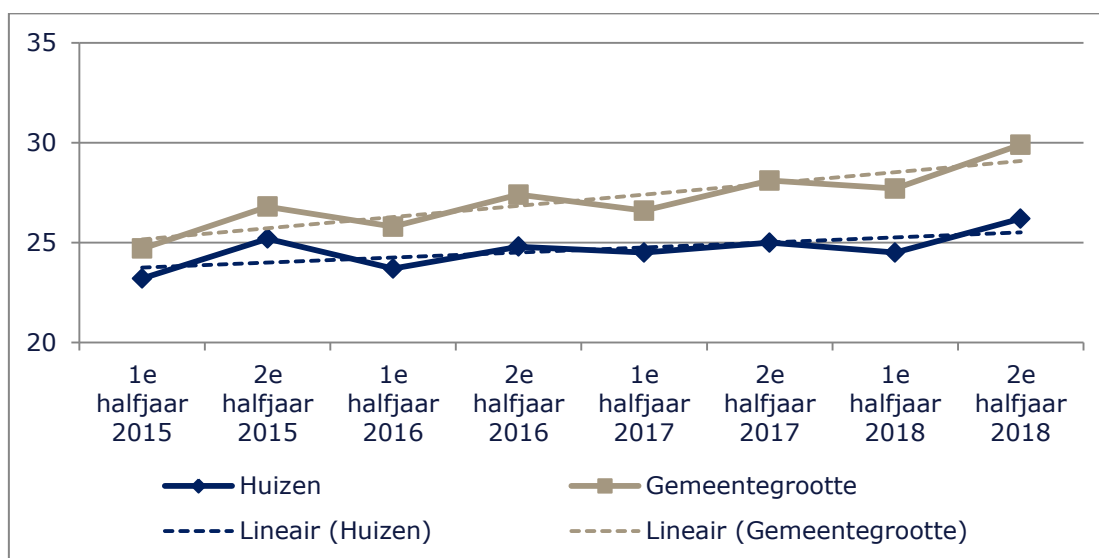


Figuur 11 Percentage jongeren met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 23 jaar

Vergelijking grootteklasse

De gemeente Huizen wordt in onderstaande figuur vergeleken met gemeenten in dezelfde grootteklasse. Hieruit blijkt dat de gemeente Huizen gemiddeld **minder** jeugdzorgtrajecten heeft lopen dan gemeenten in dezelfde grootteklasse. Eind 2018 heeft de gemeente Huizen 26,2 jeugdzorgtrajecten per 1.000 inwoners. In gemeenten met dezelfde grootteklasse is dit 29,9.

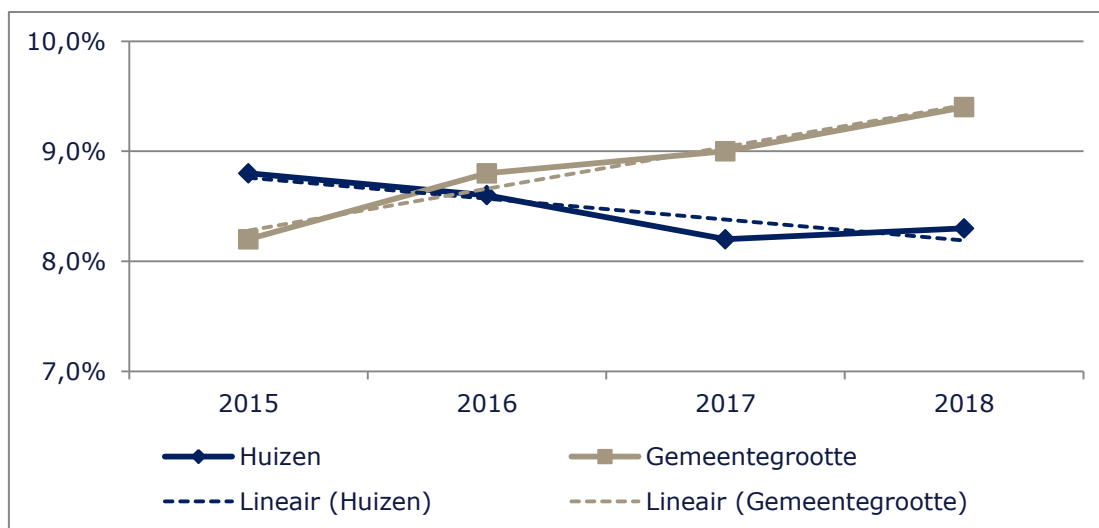
De trendlijnen (de stippellijnen) laten zien dat zowel voor de gemeente Huizen als voor de vergelijkingsgroep het aantal jeugdzorgtrajecten de afgelopen jaren gestegen is. De stijging is bij gemeenten in dezelfde grootteklasse iets sterker dan in de gemeente Huizen.



Figuur 12 Aantal jeugdhulptrajecten in Huizen en gemeentegrootteklasse per 1.000 inwoners

Vervolgens kijken we naar het aantal jongeren met jeugdzorg ten opzichte van het totale aantal jongeren in de gemeente Huizen in vergelijking met gemeenten in dezelfde grootteklasse.

Uit onderstaande figuur blijkt dat het percentage jongeren met jeugdzorg in Huizen ten opzichte van het totale aantal jongeren tot 23 jaar gedaald is, terwijl dit percentage in de vergelijkingsgroep gestegen is. De omslag is te zien in 2016. In 2018 is daarentegen wel een lichte stijging te zien van het percentage jongeren met jeugdzorg ten opzichte van alle jongeren in de gemeente Huizen. De percentages liggen echter niet ver uit elkaar.

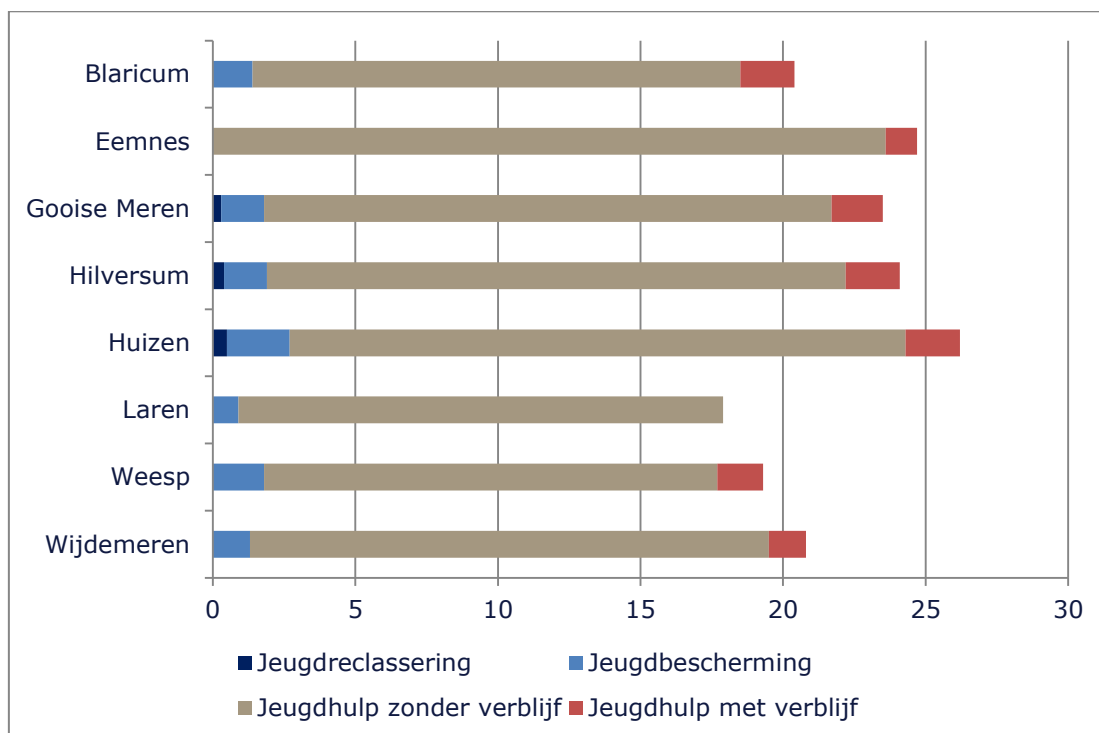


Figuur 13 Percentage jongeren met jeugdzorg ten opzichte van alle jongeren tot 23 jaar

Uitsplitsing jeugdzorgtrajecten

Vergelijking regio

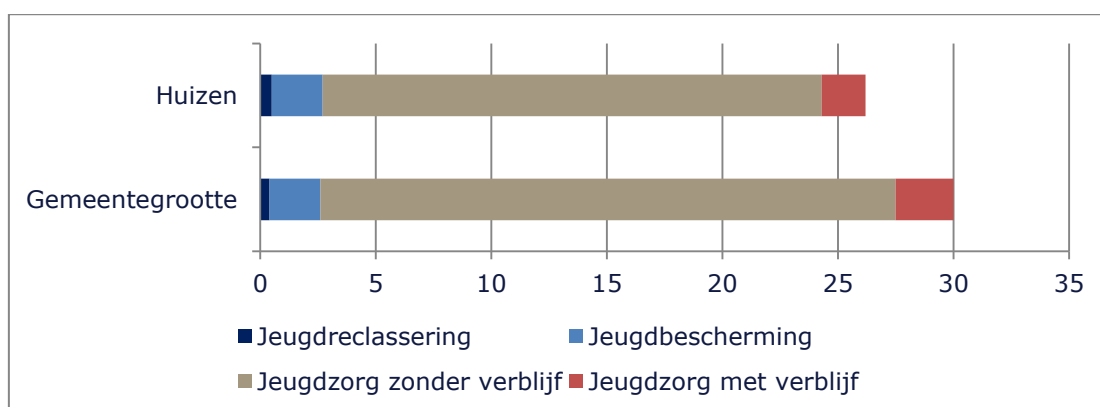
In figuur 14 zijn de jeugdzorgtrajecten uitgesplitst per type traject op het laatste peilmoment (tweede halfjaar 2018). Hieruit blijkt dat voor zowel de gemeente Huizen als de andere gemeenten in de Regio Gooi en Vechtstreek het grootste deel van de jeugdzorg bestaat uit jeugdhulp zonder verblijf. Per 1.000 inwoners heeft de gemeente Eemnes het grootste aandeel jeugdhulp zonder verblijf (23,6). Huizen volgt daarna al snel met 21,6 jeugdhulptrajecten zonder verblijf per 1.000 inwoners. Daarnaast heeft Huizen 2,2 trajecten jeugdbescherming, 1,9 jeugdhulptrajecten met verblijf en 0,5 jeugdreclassering per 1.000 inwoners.



Figuur 14 Typen jeugdzorgtrajecten per 1.000 inwoners tweede halfjaar 2018

Vergelijking grootteklasse

Vervolgens is de verdeling in type jeugdzorgtrajecten in de gemeente Huizen vergeleken met de gemiddelde verdeling in gemeenten in dezelfde grootteklasse. Dit is te zien in onderstaande figuur. Ook hier blijkt dat jeugdhulp zonder verblijf de grootste groep van jeugdzorgtrajecten beslaat. In Huizen is het aantal jeugdhulptrajecten zonder verblijf per 1.000 inwoners lager (21,6) dan in de vergelijkingsgroep (24,9). Het aandeel jeugdbescherming is in de gemeente Huizen en gemeenten in dezelfde grootteklasse gelijk. Het aandeel jeugdhulp met verblijf is in het tweede halfjaar van 2018 in Huizen kleiner dan in de gemeentegrootteklasse, namelijk respectievelijk 1,9 en 2,5 trajecten jeugdhulp met verblijf per 1.000 inwoners.

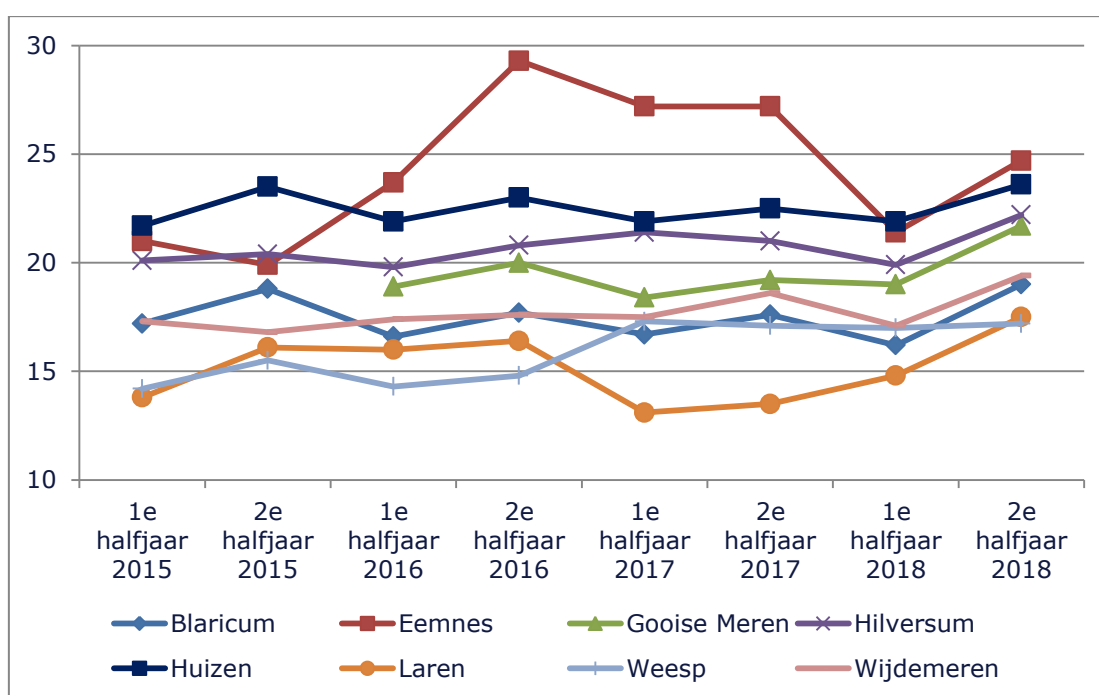


Figuur 15 Typen jeugdzorgtrajecten per 1.000 inwoners tweede halfjaar 2018

Ontwikkeling jeugdhulptrajecten

Zoals eerder aangegeven bestaat de meerderheid van de jeugdzorgtrajecten uit jeugdhulptrajecten. In de volgende figuur wordt het aantal jeugdhulptrajecten in de gemeente Huizen in de periode van 2015 tot en met 2018 vergeleken met de andere gemeenten in de Regio Gooi en Vechtstreek.

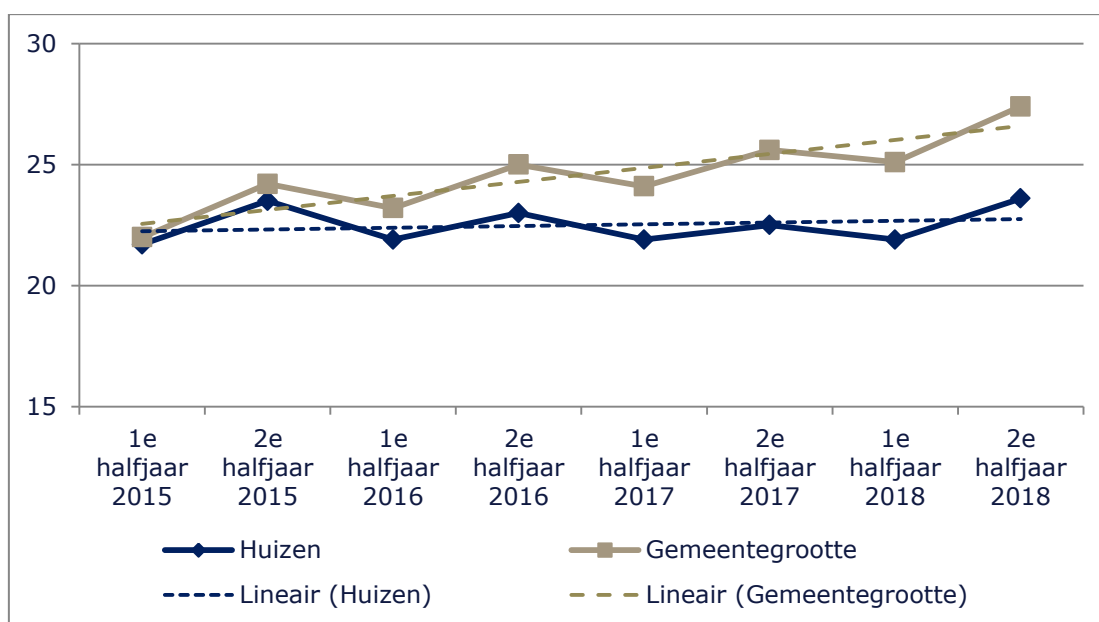
Uit figuur 16 blijkt dat de gemeente Huizen het tweede halfjaar van 2018 per 1.000 inwoners 23,6 jeugdhulptrajecten heeft lopen. Dit aantal is ten opzichte van de eerdere meetmomenten gestegen. Begin 2017 ging het nog om 22,5 jeugdhulptrajecten per 1.000 inwoners. In de regio heeft in het tweede halfjaar 2018 de gemeente Eemnes de meeste jeugdhulptrajecten lopen (24,7), gevolgd door de gemeente Huizen (23,6) en de gemeente Hilversum (22,2).



Figuur 16 Aantal jeugdhulptrajecten in de Regio Gooi en Vechtstreek per 1.000 inwoners

In onderstaande figuur wordt de gemeente Huizen vergeleken met andere gemeenten in dezelfde grootteklasse op het aantal jeugdhulptrajecten per 1.000 inwoners. Net als bij het aantal jeugdzorgtrajecten heeft Huizen gemiddeld **minder** jeugdhulptrajecten lopen dan gemeenten in dezelfde grootteklasse. Gemeenten in dezelfde grootteklasse laten ook een stijgende trend zien: van 17,3 jeugdhulptrajecten per 1.000 inwoners naar 21,6 jeugdhulptrajecten. In de gemeente Huizen was dit respectievelijk 16,2 en 18,5.

Aan de trendlijnen (stippellijnen) is af te lezen dat zowel de gemeente Huizen als gemeenten in dezelfde grootteklasse een stijgende trend laten zien wat betreft het aantal jeugdhulptrajecten in de afgelopen jaren. De stijging in de vergelijkingsgroep is sterker dan de stijging in de gemeente Huizen.



Figuur 17 Aantal jeugdhulptrajecten in Huizen en gemeentegrootte per 1.000 inwoners

In onderstaande tabel is de hierboven geschetste ontwikkeling in absolute aantallen weergegeven.

Tabel 5 Absolute aantallen jeugdzorgtrajecten Huizen (per vijftal), uitgesplitst is jeugdzorg totaal, jeugdhulp totaal (met en zonder verblijf) en jeugdhulp met verblijf

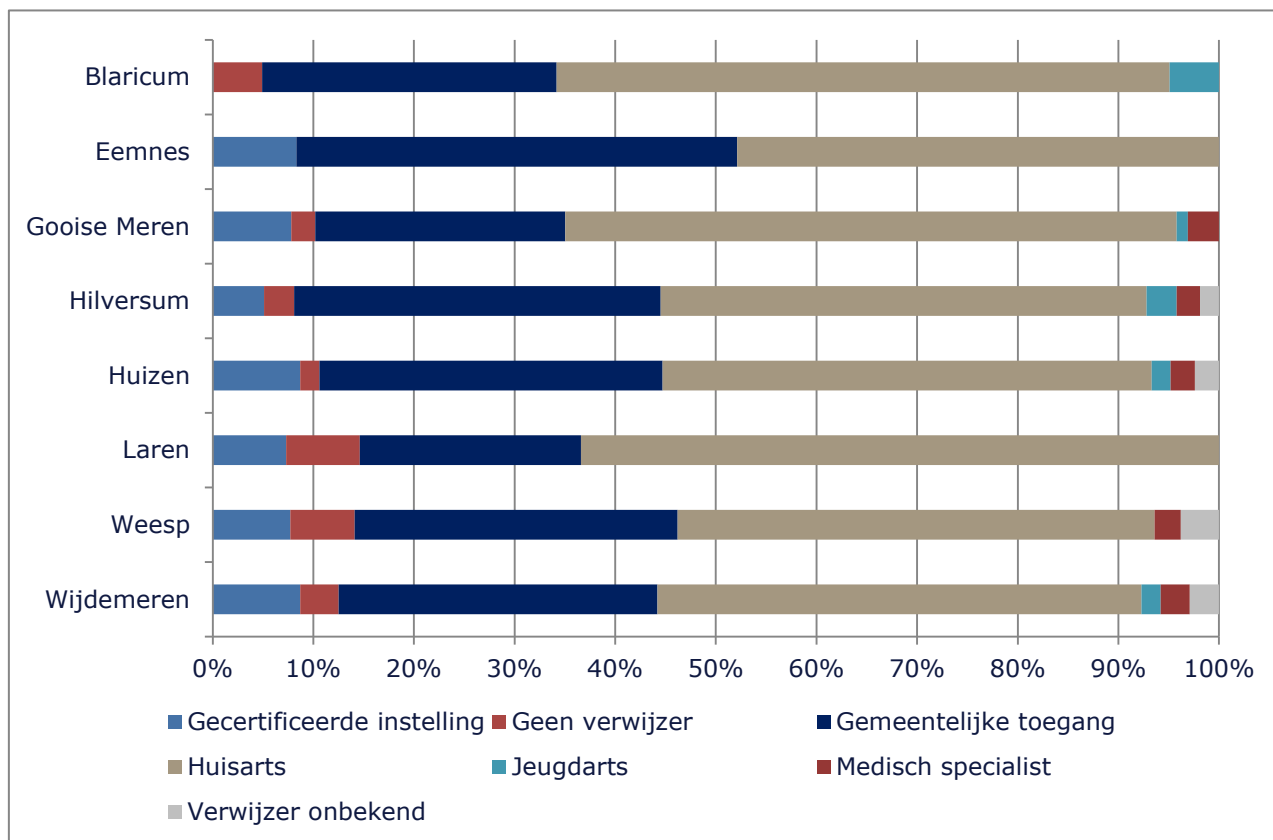
	eerste halfjaar 2015	tweede halfjaar 2015	eerste halfjaar 2016	tweede halfjaar 2016	eerste halfjaar 2017	tweede halfjaar 2017	eerste halfjaar 2018	tweede halfjaar 2018
Jeugdzorg (totaal)	960	1.040	980	1.025	1.015	1.035	1.015	1.085
Jeugdhulp (totaal)	895	970	905	950	905	930	905	975
Jeugdhulp zonder verblijf	830	905	835	870	810	840	835	895

Verwijzers naar jeugdhulptrajecten

Verwijzers in 2018

De toegang tot de jeugdhulp kan via verschillende verwijzers lopen. Het CBS hanteert hiervoor de volgende categorieën: Gecertificeerde Instelling, huisarts, jeugdarts, gemeentelijke toegang, medisch specialist, rechter/officier van justitie, geen verwijzer en verwijzer onbekend.

In onderstaande figuur is de verdeling van de verschillende typen verwijzers opgenomen in percentages. Hieruit blijkt dat in de gemeente Huizen de toegang tot jeugdhulp via meerdere verwijzers loopt. De grootste groep krijgt toegang tot een jeugdhulptraject via de huisarts (48,6%) of via de gemeente (34,1%). In de andere gemeenten van de Regio Gooi en Vechtstreek zijn dit ook de twee grootste groepen. Daarnaast wordt 8,7% van de jeugdhulpcliënten in de gemeente Huizen doorverwezen naar jeugdhulp zonder verblijf via de Gecertificeerde Instelling en ongeveer 2,4% via een medisch specialist.

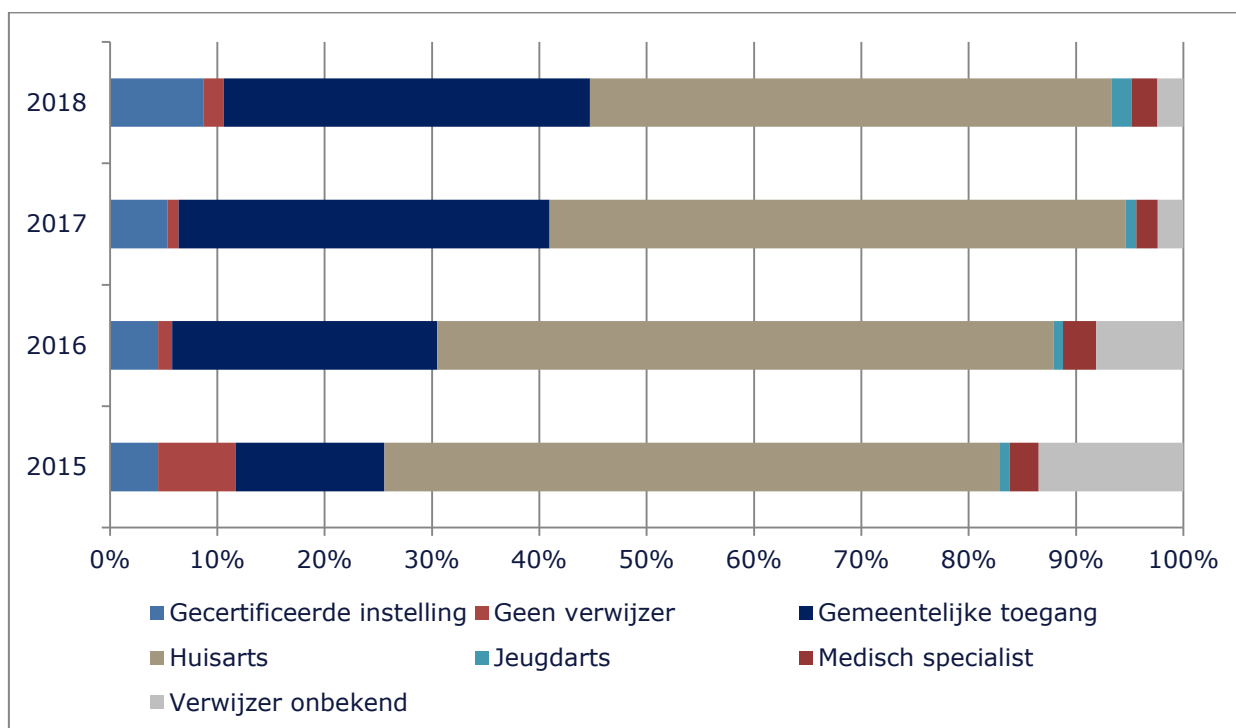


Figuur 18 Verwijzers jeugdhulptrajecten zonder verblijf in 2018

Ontwikkeling in verwijzingen

Om een beeld te krijgen van de ontwikkelingen in de gemeente Huizen over de verschillende verwijzers, is in onderstaande figuur de verdeling in het type verwijzer voor jeugdhulptrajecten zonder verblijf opgenomen in de periode van 2015–2018. De verdeling van de verschillende typen verwijzers is uitgedrukt in percentages. Hieruit blijkt dat de rol van de gemeente in de afgelopen jaren steeds groter is geworden. De toegang tot jeugdhulp zonder verblijf liep in 2015 nog slechts voor 13,9% via de gemeente. In 2016 was dit aandeel gegroeid naar 24,7% en in 2017 naar 34,6%. In 2018 verloopt 34,1% van de jeugdhulptrajecten zonder verblijf via de gemeentelijke toegang.

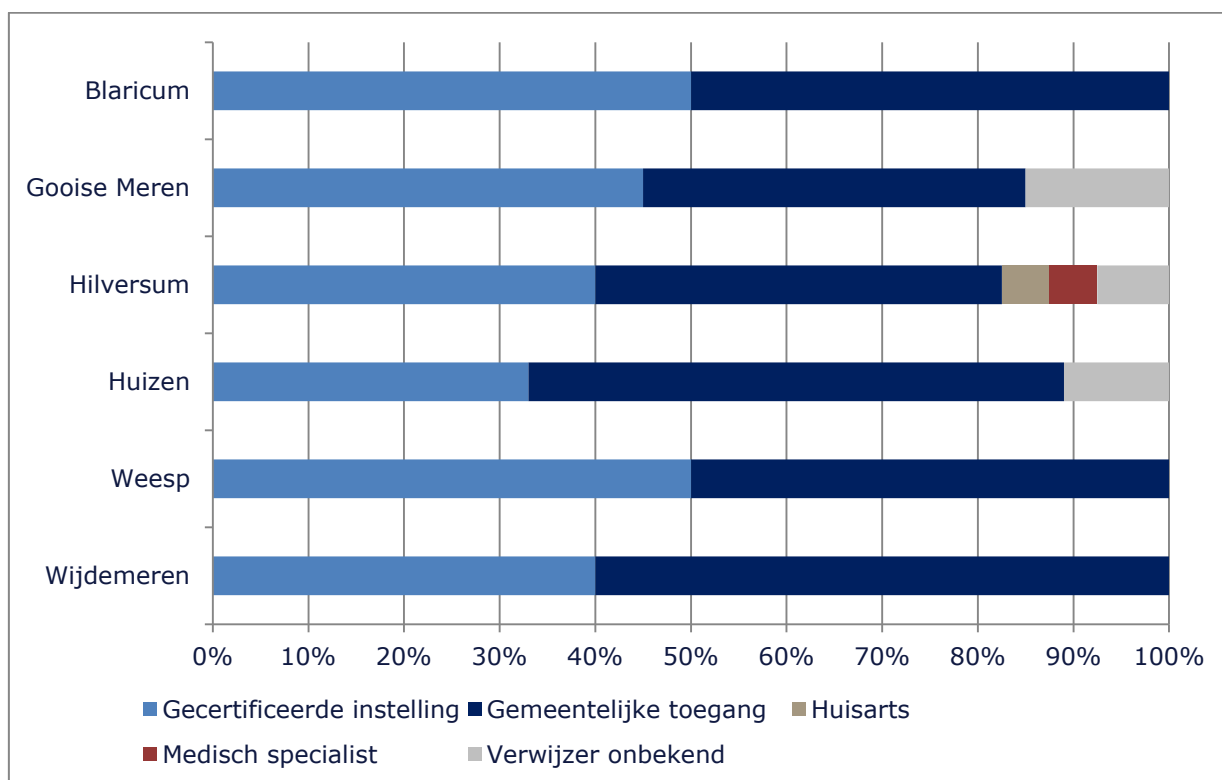
De toegang tot jeugdhulp via de huisarts is de afgelopen jaren gedaald. In 2015 verliep nog 57,4% via de huisarts, terwijl dit in 2018 gedaald is naar 48,6%.



Figuur 19 Verwijzers jeugdhulptrajecten zonder verblijf in Huizen 2015–2018

Naast de verwijzers van jeugdhulptrajecten zonder verblijf, is ook gekeken naar de verwijzers bij jeugdhulptrajecten met verblijf. In onderstaande figuur is de verdeling van de verschillende typen verwijzers opgenomen in percentages. Hieruit blijkt dat in de gemeente Huizen de toegang voor jeugdhulp met verblijf voor het grootste gedeelte verloopt via de gemeente (56%), gevolgd door de Gecertificeerde Instelling (33%). Daarnaast is van 11% van de jeugdhulptrajecten met verblijf de verwijzer onbekend.

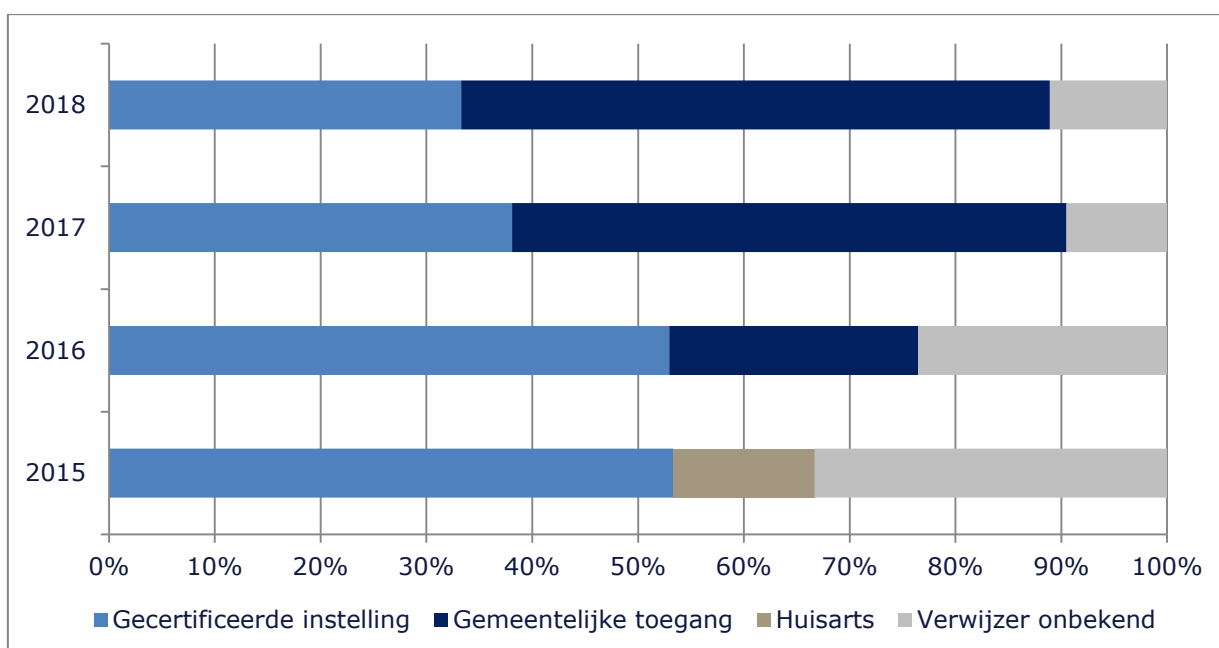
Vergeleken met de andere gemeenten in de Regio Gooi en Vechtstreek verloopt de toegang in de gemeente Huizen vaker via de gemeente dan in de regiogemeenten. Alleen in Wijdmeren verloopt deze toegang iets vaker via de gemeente (60%).



Figuur 20 Verwijzers jeugdhulptrajecten met verblijf in 2018¹⁶

¹⁶ Van de gemeenten Eemnes en Laren zijn over 2018 geen gegevens bekend bij het CBS.

In figuur 21 wordt de ontwikkeling van het type verwijzer voor jeugdhulp met verblijf in de gemeente Huizen van 2015 tot en met 2018 getoond. De verdeling van de verschillende typen verwijzers is uitgedrukt in percentages. Hieruit blijkt dat in de gemeente Huizen de toegang tot jeugdhulp met verblijf in 2015 nog niet via de gemeente verliep, maar voornamelijk via de Gecertificeerde Instelling (53,3%) en de huisarts (13,3%). Ook was ongeveer een derde van de verwijzers onbekend. In de afgelopen jaren is dit beeld veranderd. Sinds 2016 is de rol van de gemeente in de toegang tot jeugdhulp met verblijf steeds groter geworden. In 2016 was dit aandeel gegroeid naar 23,5% en in 2017 naar 52,4%. In 2018 verliep de toegang bij 55,6% van de jeugdhulptrajecten met verblijf via de gemeentelijke toegang. Net als bij jeugdhulp zonder verblijf is ook voor deze trajecten de rol van de gemeente bij de toegang steeds groter geworden.



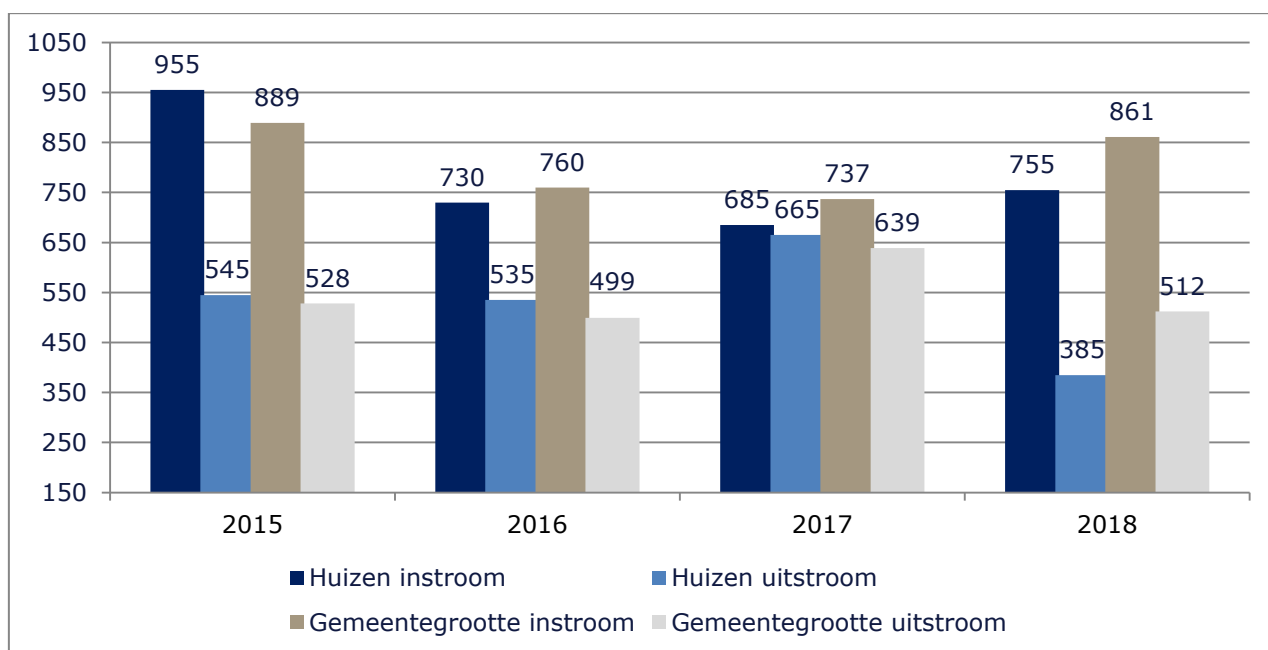
Figuur 21 Verwijzers jeugdhulptrajecten met verblijf in Huizen 2015 t/m 2018

In- en uitstroom van jeugdhulptrajecten

In onderstaande figuur kijken we naar de in- en uitstroom van jeugdhulptrajecten, waarbij jeugdhulp met en zonder verblijf zijn samengenomen. Door de in- en uitstroom tegen elkaar af te zetten, wordt inzicht geboden in de dynamiek van het bestand. De in- en uitstroom van jeugdhulptrajecten in de gemeente Huizen worden in onderstaande figuur vergeleken met de gemiddelde in- en uitstroom van gemeenten van dezelfde grootteklasse in de periode van 2015 tot en met 2018.

Uit onderstaande figuur blijkt dat in 2015 het verschil tussen instroom en uitstroom aanzienlijk was. In 2015 stroomden 955 jeugdhulpcliënten in en 545 uit. De in- en uitstroom was in gemeenten in dezelfde grootteklasse gemiddeld lager (respectievelijk 889 en 528). In 2016 en in 2017 komen de in- en uitstroom dicht bij elkaar te liggen.

In 2018 zien we dat hier verandering in lijkt te komen. Het aantal instromers voor jeugdhulptrajecten is in de gemeente Huizen beduidend hoger (755) dan het aantal uitstromers (385). De stijging van het aantal jeugdhulptrajecten in 2018 heeft dus niet alleen met een stijgende instroom te maken, maar vooral met een dalende uitstroom.



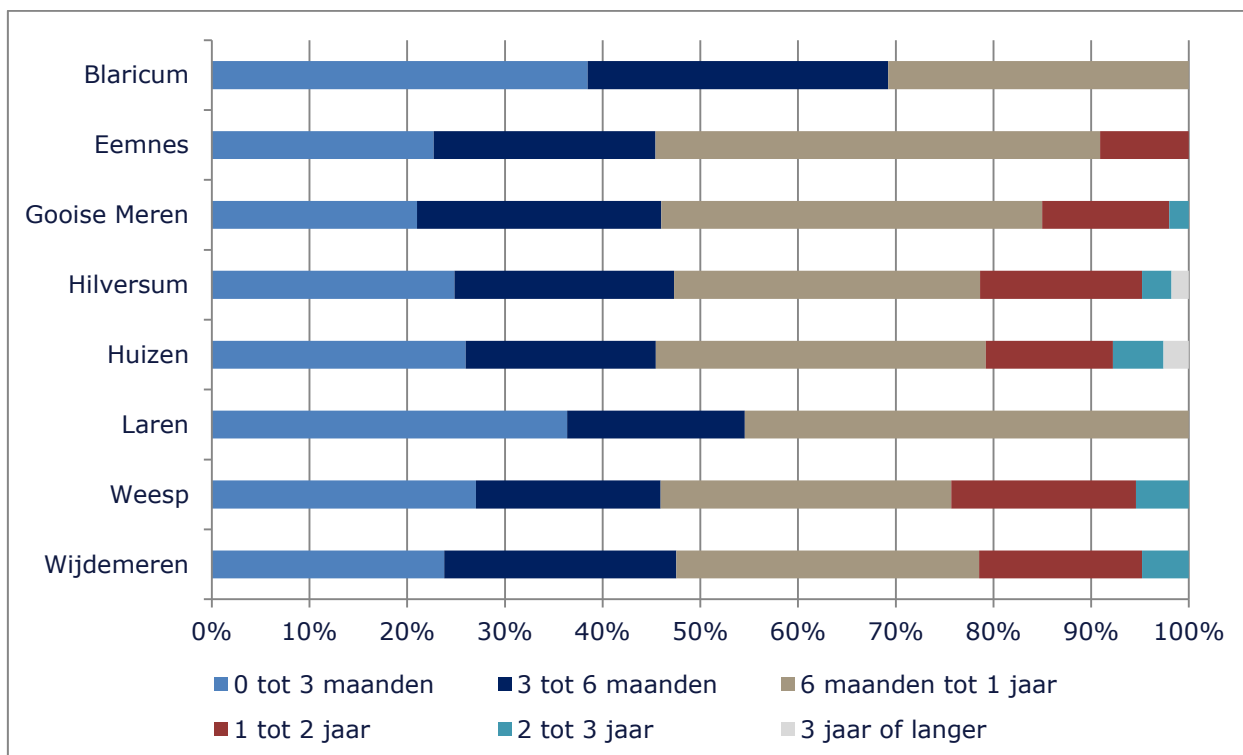
Figuur 22 Instroom en uitstroom in jeugdhulptrajecten 2015 tot en met 2018

Duur van jeugdhulptrajecten

In onderstaande figuur vergelijken we de duur van jeugdhulptrajecten in de gemeente Huizen met de andere gemeenten in de Regio Gooi en Vechtstreek. De jeugdhulptrajecten met en zonder verblijf zijn samengenomen.

Figuur 23 laat zien dat de jeugdhulptrajecten in de gemeente Huizen in 2018 voor het grootste gedeelte maximaal een jaar duren (79,3%). Dit is bij de andere gemeenten in de Regio Gooi en Vechtstreek ook veelal het geval. In Blaricum en Laren duurt geen enkel traject in 2018 langer dan een jaar.

Een jeugdhulptraject in de gemeente Huizen duurt gemiddeld het vaakst 6 maanden tot 1 jaar (33,8%), gevolgd door 0 tot 3 maanden (26%) en trajecten van 3 tot 6 maanden (19,5%). Slechts 2,6% van de trajecten duurt 3 jaar of langer.

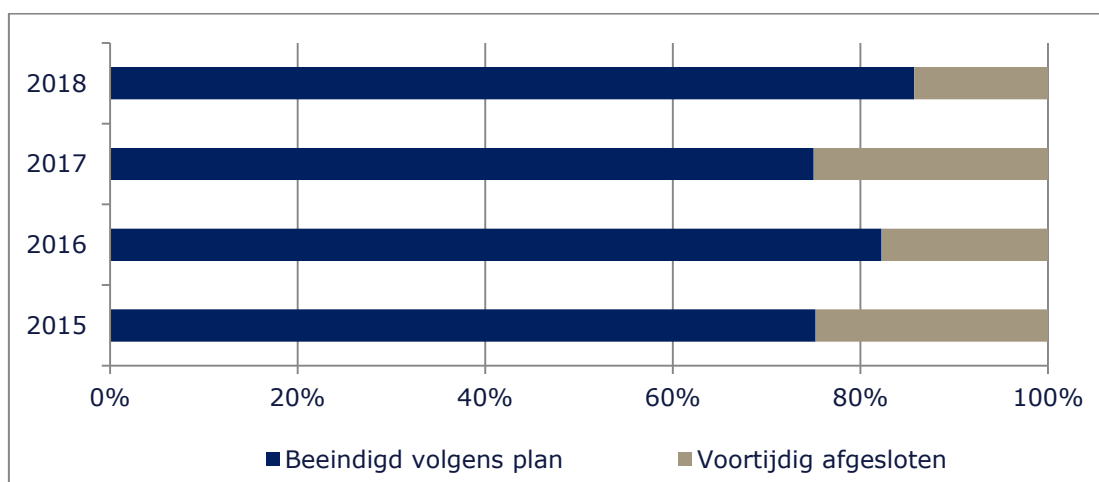


Figuur 23 Duur van jeugdhulptrajecten (met en zonder verblijf) in 2018

Beëindiging van jeugdhulptrajecten

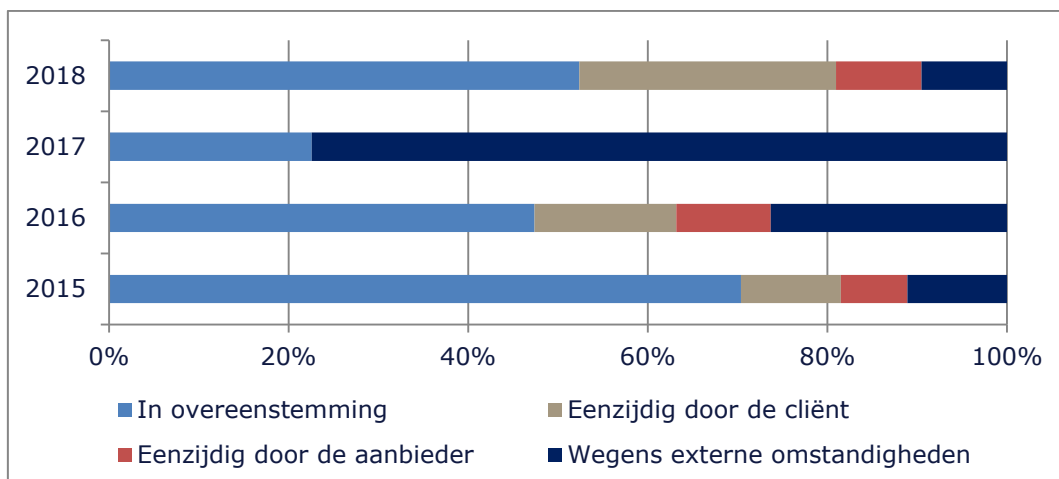
In deze paragraaf kijken we naar de reden van beëindiging van jeugdhulptrajecten. Er zijn verschillende redenen waarom een jeugdhulptraject kan worden afgesloten. Het CBS maakt onderscheid in beëindiging volgens plan en voortijdig afgesloten. De laatstgenoemde categorie wordt ingedeeld in de volgende vier mogelijkheden: in overeenstemming, eenzijdig door de cliënt, eenzijdig door de aanbieder en wegens externe omstandigheden.

Uit figuur 24 blijkt dat in de gemeente Huizen de afgelopen jaren de meeste jeugdhulptrajecten beëindigd zijn volgens plan. In 2015 en 2017 is meer dan 20% van de jeugdzorgtrajecten voortijdig afgesloten. In 2018 ligt dit percentage lager, namelijk 14%.



Figuur 24 Reden beëindiging jeugdhulptrajecten

Uit onderstaande figuur blijkt dat het voortijdig afsluiten van een traject meestal in overeenstemming gebeurt. Alleen in 2017 was dat anders; in dat jaar zijn de meeste trajecten voortijdig afgesloten wegens externe omstandigheden. Uit navraag blijkt dat dit een administratieve reden heeft. In 2018 kwam er een einde aan de DBC-systematiek en moesten jeugd-GGZ aanbieders alle lopende trajecten op 31 december 2017 afsluiten. De lopende trajecten werden vervolgens omgezet. Er is dus geen sprake van vroegtijdig afsluiten van die trajecten.



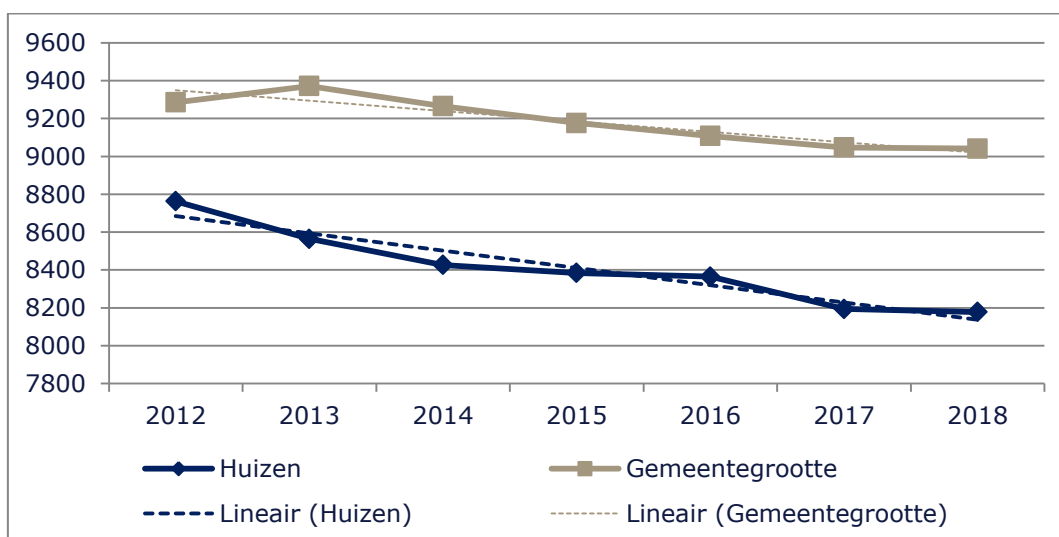
Figuur 25 Reden beëindiging voortijdig afgesloten jeugdhulptrajecten

Aantal jongeren in Huizen

Onderstaand gaan we in op het aantal jongeren in de gemeente Huizen. De cijfers van de gemeente Huizen worden vergeleken met het gemiddelde van gemeenten in dezelfde grootteklasse. Vervolgens worden deze aantallen ook vergeleken tussen alle gemeenten in de Regio Gooi en Vechtstreek. Deze gegevens zijn ook gebruikt om de eerder beschreven percentages jongeren met jeugdzorg ten opzichte van alle jongeren te berekenen.

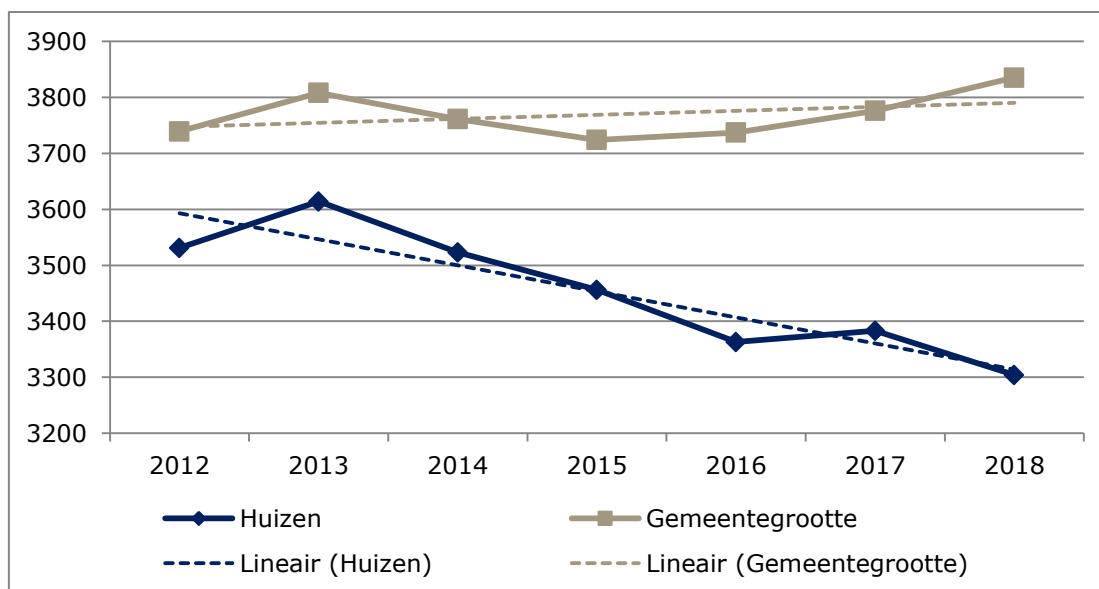
Vergelijking grootteklasse

In de gemeente Huizen wonen gemiddeld minder jongeren van 0 tot 17 jaar dan in de vergelijkingsgroep. Als we kijken naar de ontwikkeling van het aantal jongeren, zien we dat in Huizen het aantal jongeren in deze leeftijdsgroep ook sneller daalt dan in de vergelijkingsgroep. Dit is te zien aan de trendlijn (stippellijn).



Figuur 26 Aantal jongeren van 0 tot 17 jaar van 2012 tot en met 2018

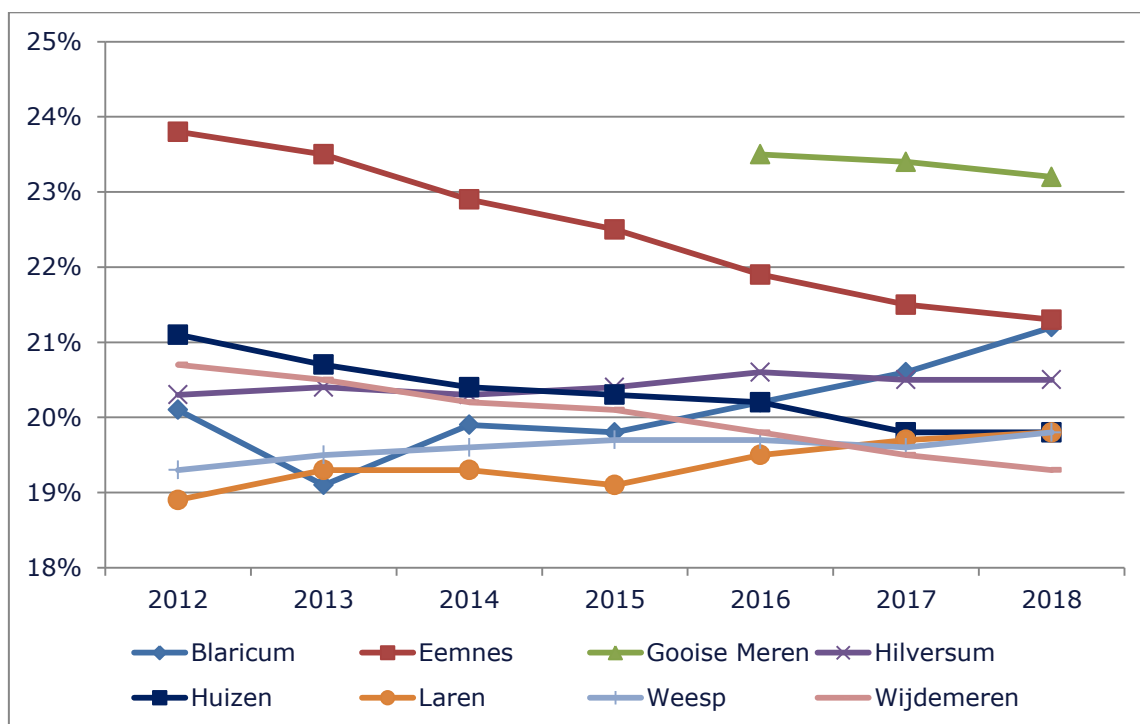
In onderstaande figuur wordt het aantal jongeren van 18 tot 25 jaar in de gemeente Huizen vergeleken met het gemiddelde aantal jongeren in de vergelijkingsgroep van 2012 t/m 2018. Hieruit blijkt dat in de gemeente Huizen een daling is ontstaan van het aantal jongeren in deze leeftijdscategorie, terwijl gemiddeld in andere gemeenten in dezelfde grootteklasse het aantal jongeren licht stijgt.



Figuur 27 Aantal jongeren 18 tot 25 jaar van 2012 tot en met 2018

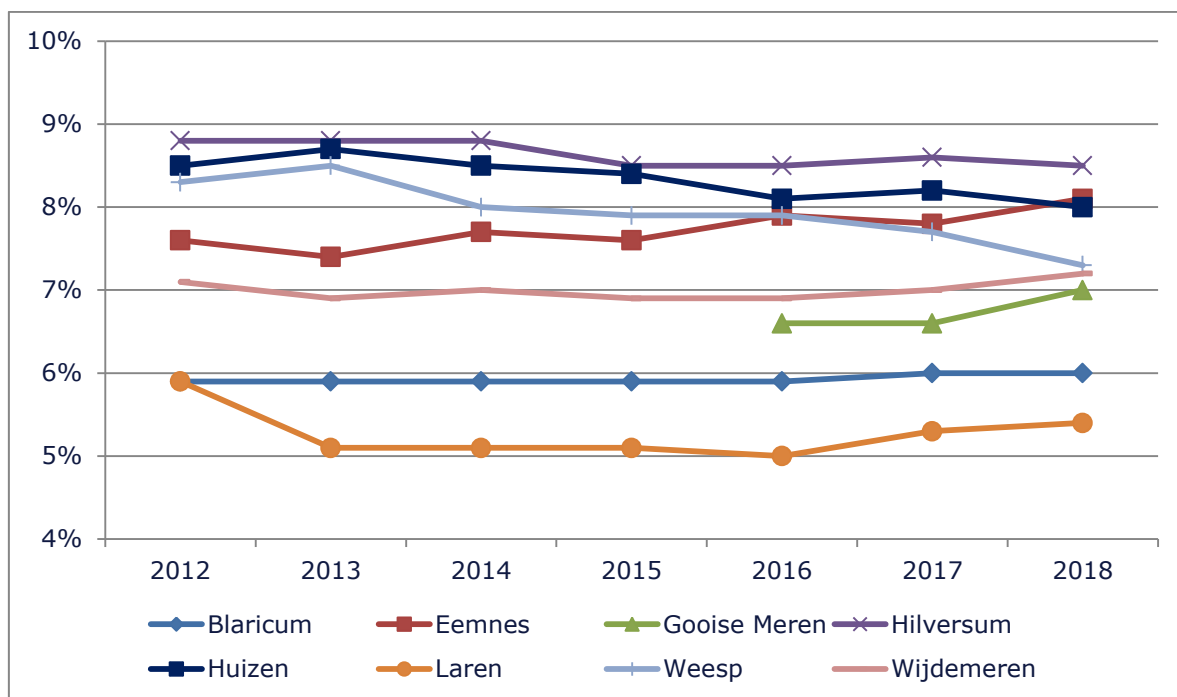
Vergelijking regio

In de volgende figuren worden het aantal jongeren in de gemeente Huizen vergeleken met het aantal jongeren in de gemeenten in de Regio Gooi en Vechtsteek. Onderstaande figuur geeft inzicht in het aantal jongeren van 0 tot 17 jaar ten opzichte van alle inwoners in de gemeente, uitgesplitst per gemeente in de Regio Gooi en Vechtstreek. Deze figuur maakt duidelijk dat het percentage jongeren ten opzichte van alle inwoners in de gemeente Huizen niet het hoogste is binnen de regio. In de gemeenten Gooise Meren, Eemnes, Weesp, Blaricum en Hilversum wonen meer jongeren tussen 0 en 17 jaar ten opzichte van alle inwoners dan in de gemeente Huizen. Opvallend hierbij is dat het aantal jongeren met jeugdzorg in de regio in de gemeente Huizen wel hoger is dan in de eerder genoemde gemeenten (zie figuur 10).



Figuur 28 Percentage jongeren van 0 tot 17 jaar op alle inwoners per gemeente van 2012 tot en met 2018

De volgende figuur geeft inzicht in het aantal jongeren van 18 tot 25 jaar ten opzichte van alle inwoners in de gemeente, uitgesplitst per gemeente in de Regio Gooi en Vechtstreek. Hieruit blijkt dat in de gemeente Huizen de meeste jongeren tussen 18 en 25 jaar wonen ten opzichte van alle inwoners, uitgezonderd de gemeente Hilversum en de gemeente Eemnes. Daarnaast is te zien dat het percentage jongeren in deze leeftijdscategorie een lichte daling doormaakt over de afgelopen jaren. Echter liggen de percentages niet ver uit elkaar.



Figuur 29 Percentage jongeren van 18 tot 25 jaar op alle inwoners per gemeente van 2012 tot en met 2018

Bijlage 2 Documentenoverzicht

1. Analyse volume jeugdhulp Eindrapportage (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, april 2019)
2. Analyse Fonds tekortgemeenten (AEF) – Wat vertellen de aanvragen?
3. Regio Gooi en Vechtstreek begroting 2016
4. Beleidsregels sociaal domein gemeente Huizen 2018
5. Benchmarkanalyse uitgaven jeugdhulp in 26 gemeenten (Significant, april 2019)
6. Terugkoppeling Benchmarkanalyse uitgaven jeugdhulp Huizen (Significant, april 2019)
7. Maatschappelijke Zaken HBEL bestuurlijke rapportage 2017 sociaal domein
8. Aanvragen Nieuw Beleid 2019 gemeente Huizen
9. Vitaal en Verbinden Coalitieakkoord 2018-2022 gemeente Huizen
10. Jaarstukken 2015 – gemeente Huizen
11. Jaarstukken 2016 – gemeente Huizen
12. Jaarstukken 2017 – gemeente Huizen
13. Jaarstukken 2015 – Regio Gooi en Vechtstreek
14. Jaarstukken 2016 – Regio Gooi en Vechtstreek
15. Jaarstukken 2017 – Regio Gooi en Vechtstreek
16. Vastgestelde programmabegroting 2015
17. Programmabegroting 2015 en Belastingnota 2015 – gemeente Huizen
18. Programmabegroting 2016 en Belastingnota 2016 – gemeente Huizen
19. Programmabegroting 2017 en Belastingnota 2017 – gemeente Huizen
20. Programmabegroting 2018 – gemeente Huizen
21. Programmabegroting 2019 – gemeente Huizen
22. Programmabegroting 2018-2021 Regio Gooi en Vechtstreek
23. Programmabegroting 2019-2022 Regio Gooi en Vechtstreek
24. Projectplan Evaluatie en doorontwikkeling JEUGDslag Regio Gooi en Vechtstreek
25. Verordening jeugdhulp Huizen 2015
26. Verordening sociaal domein gemeente Huizen 2018
27. Realisatie en speerpunten bestuursopdracht JEUGDslag 2014-2018
28. Bestuursopdracht Jeugd en Gezin 2018-2022
29. Focus opdracht RvE Jeugd en Gezin 2017 (CJG)
30. Plan Jeugd en Gezin 2019-2022
31. Jeugdkrant 2017 Huizen
32. JEUGDslag – omslag jeugdgezondheidszorg in Gooi en Vechtstreek uitwerking Bestuursopdracht 2014-2018
33. Toelatingsdocument jeugdhulp (ambulante jeugdhulp, behandelingsgerichte dagbesteding, pleegzorg, 24-uursverblijf) Regio Gooi en Vechtstreek
34. Toelatingsdocument jeugdbescherming, jeugdreclassering en drang Regio Gooi en Vechtstreek
35. Toelatingsdocumenten Jeugd GGZ Regio Gooi en Vechtstreek
36. Dashboard Jeugd, december 2018 Regio Gooi en Vechtstreek
37. Inzet jeugdhulp op locaties kinderopvang en peuterspeelzalen (19 juni 2018)

38. Privacyprotocol sociaal domein
39. Analyse financiële ontwikkelingen sociaal domein gemeente Laren
40. Bijlage Gegevensset Sociaal Domein - Tussentijdse rapportage commissie SD, november 2018
41. Collegevoorstel tussentijdse rapportage sociaal domein eerste helft 2018
42. Collegebesluit tussentijdse rapportage sociaal domein eerste helft 2018
43. Toelichting tussenstand sociaal domein HBEL 2018
44. Gegevensset Sociaal Domein 2016
45. Oplegger Gegevensset Sociaal Domein 2016
46. Commissievoorblad Gegevensset Sociaal Domein 2016
47. Definitieve versie bestuursrapportage sociaal domein 2017
48. Collegevoorstel bestuursrapportage sociaal domein 2018
49. Commissie voorblad bestuursrapportage sociaal domein 2018
50. Commissie voorblad tussentijdse rapportage sociaal domein eerste helft 2018
51. Bestuursrapportage sociaal domein 2018 (inclusief bijlage)
52. Infographic HBEL gemeenten sociaal domein eerste halfjaar 2018
53. Infographic Sociaal domein 2018
54. Infographic Participatiewet 2018
55. Infographic Wmo 2018
56. Infographic Jeugdwet 2018
57. Financiën bestuursrapportage aangepast
58. Voorstel aan college W&I van Huizen - formatie jeugdhulpconsulenten 5 juni 2019
59. College advies formatie jeugd gemeente Huizen, 19 oktober 2018
60. Transformatieplan Zorg voor de Jeugd – Regio Gooi en Vechtstreek 1-10-2019
61. Maatschappelijke Zaken HBEL – Gemeentelijk dienstverleningsconcept Sociaal Domein
62. Hoe is de dienstverlening ingericht?
63. 'Wat is nodig' - De SpiegelTeam-methode in het sociaal domein (Werkwijze HBEL)

Bijlage 3 Bronnenlijst

CBS (2019). *428 duizend jongeren in jeugdzorg*. Geraadpleegd van <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/18/428-duizend-jongeren-in-jeugdzorg>

CBS Statline (2019). *Indicatoren jeugdzorg; gemeenten*. Geraadpleegd van https://opendata.cbs.nl/statline/portal.html?_catalog=CBS&_la=nl&tableId=82972NED&_theme=447

CBS Statline (2019). *Jeugdhulptrajecten; verwijzer, regio (gemeente)*. Geraadpleegd van <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/82971NED/table?ts=1528453316950>

CBS Statline (2019). *Jongeren met jeugdzorg en jeugdzorgtrajecten in natura; wijken, 2018*. Geraadpleegd van <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/84316NED/table?ts=1561547025531>

CBS Statline (2019). *Kerncijfers over Jeugdzorg*. Geraadpleegd van https://opendata.cbs.nl/statline/portal.html?_la=nl&_catalog=CBS&tableId=84134NED&_theme=401

CBS Statline (2019). *Kerncijfers wijken en buurten 2018*. Geraadpleegd van <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/84286NED/table?ts=1561546778506>

CBS Statline (2019). *Trajecten jeugdzorg; duur, (jeugdzorg) regio, op peildatum*. Geraadpleegd van <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/82967NED/table?ts=1528452603255>

CBS Statline (2019). *Trajecten jeugdzorg; regio (gemeente), op peildatum*. Geraadpleegd van <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/82968NED/table?ts=1528452660862>

Bijlage 4 Lijst van geïnterviewde personen

- Wethouder (o.a. jeugdzorg)
- Beleidsmedewerkers
- Jeugdhulpconsulenten (contactpersonen primair onderwijs)
- Jeugdhulpconsulenten met caseload
- Jeugdhulpconsulent procesregie
- Senior adviseur Bedrijfsvoering en Kwaliteitsmedewerker
- Manager Jeugd en Gezin en Gezins- en opvoedcoach
- Afgevaardigden gemeenteraad Huizen

Bijlage 5 Aanwezigen workshop 1 oktober 2019

- Accounthouder Stichting Youké
- Psycholoog Praktijk voor leer- en gedragsadviezen
- Managers Jeugd en Gezin
- Regiomanager Versa Welzijn
- Afdelingsmanager Jeugd Leger des Heils Gooi & Vechtstreek
- Manager Regio Gooi & Vechtstreek van De Jeugd- & Gezinsbeschermers
- Manager Veilig Thuis en Regionaal Urgentie bureau
- Intern begeleider Van der Bruggenschool
- Intern begeleider SBO de Wijngaard
- Zorgcoördinator SG Huizermaat
- Beleidsadviseurs gemeente Huizen
- Jeugdhulpconsulenten gemeente Huizen
- Afdelingshoofd Maatschappelijke Zaken HBEL
- Afgevaardigden gemeenteraad
- Afgevaardigden Rekenkamercommissie

BMC

YACHT GROUP

BMC Onderzoek
Postbus 10242
2501 HE DEN HAAG

070 – 310 38 00
info@bmc.nl

www.bmc.nl